

ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Projekt P- KAP je projektem Národního ústavu pro vzdělávání. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	Analýza potřeb na školách	5
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	5
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“	5
1.2.1	Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti.....	6
1.2.2	Charakteristika datového souboru	7
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ ŠKOLAMI A DALŠÍ HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	8
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY	9
2	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Královéhradeckém kraji	12
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	14
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	15
2.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	17
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	18
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	19
2.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	21
2.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOU, SOŠ A NA GYMNÁZIÍCH	23
3	Podpora polytechnického vzdělávání v Královéhradeckém kraji	29
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	31
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	32
3.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	34
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	35
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	37
3.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	39
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	40
4	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Královéhradeckém kraji	46
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	48
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	49
4.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	51
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	52
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	53
4.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	55
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	56

5	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Královéhradeckém kraji	62
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	65
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	66
5.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	67
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	69
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	70
5.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	72
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	73
6	Rozvoj kariérového poradenství v Královéhradeckém kraji.....	79
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	81
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	82
6.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	83
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	85
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	86
6.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	88
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	89
7	Podpora inkluzivního vzdělávání v Královéhradeckém kraji	95
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	97
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	98
7.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	100
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	102
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	103
7.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	105
7.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	106
8	Podpora infrastruktury škol – investiční část	112
8.1	ZÁJEM ŠKOL O ČERPÁNÍ INVESTIC V RÁMCI KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE.....	112
8.2	PREFEROVANÉ OBLASTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	113
9	Nepovinné oblasti.....	115
9.1	DŮLEŽITOST NEPOVINNÝCH OBLASTÍ	115
9.2	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ICT VČETNĚ POTŘEB INFRASTRUKTURY.....	117
9.3	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	120
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI	122
9.5	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	124

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního ústavu pro vzdělávání.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016 (dosběr červen 2016), bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Výstupy šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

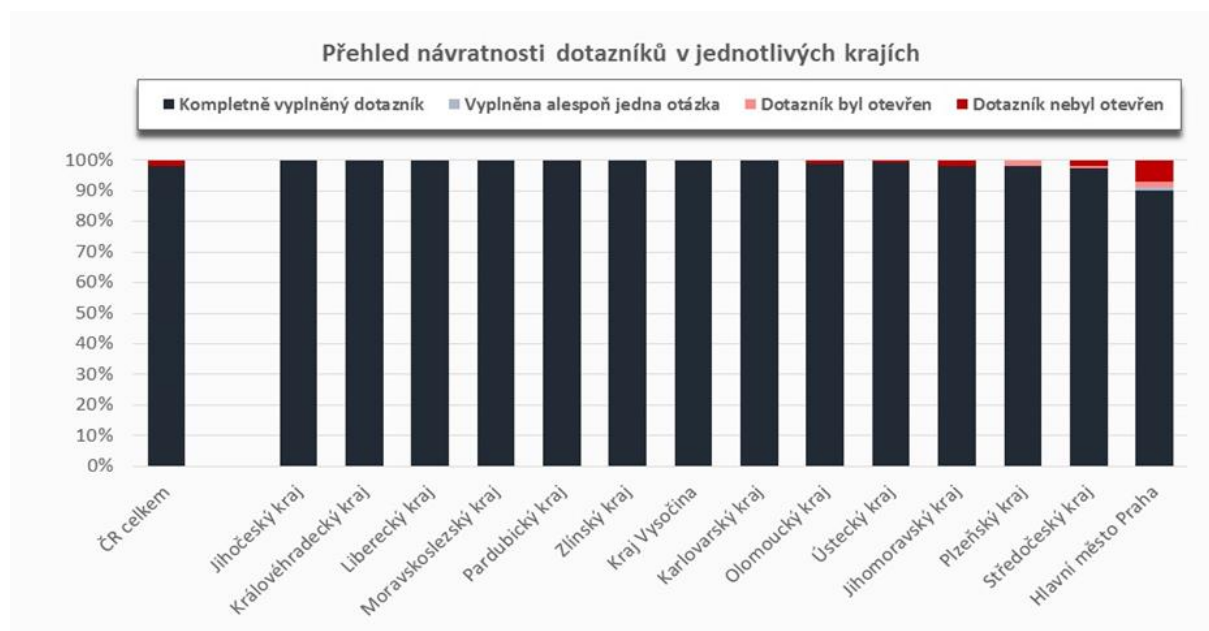
Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer assisted self interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1365 škol. Z těchto škol se Národnímu ústavu pro vzdělávání vrátilo 1335 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými garanty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2018 a poté v roce 2020 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

1.2.1 Evaluace sběru dat – monitoring návratnosti

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

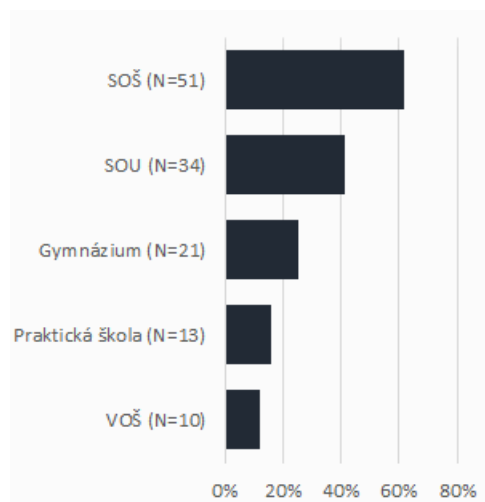
Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihočeský kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Královéhradecký kraj	83	100%	0	0%	0	0%	0	0%	83	100%
Liberecký kraj	51	100%	0	0%	0	0%	0	0%	51	100%
Moravskoslezský kraj	144	100%	0	0%	0	0%	0	0%	144	100%
Pardubický kraj	76	100%	0	0%	0	0%	0	0%	76	100%
Zlínský kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Kraj Vysočina	63	100%	0	0%	0	0%	0	0%	63	100%
Karlovarský kraj	37	100%	0	0%	0	0%	0	0%	37	100%
Olomoucký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Ústecký kraj	97	99%	0	0%	0	0%	1	1%	98	100%
Jihomoravský kraj	126	98%	0	0%	0	0%	2	2%	128	100%
Plzeňský kraj	55	98%	0	0%	1	2%	0	0%	56	100%
Středočeský kraj	153	97%	0	0%	1	1%	3	2%	157	100%
Hlavní město Praha	189	90%	3	1%	4	2%	14	7%	210	100%
ČR celkem	1335	98%	3	0%	6	0%	21	2%	1365	100%

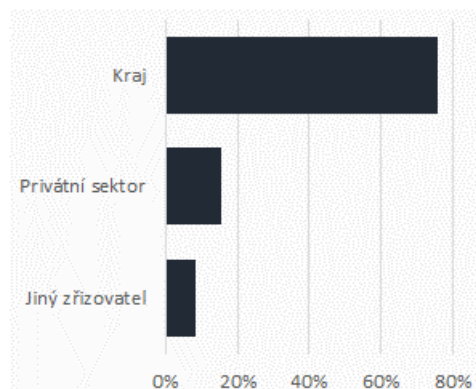
1.2.2 Charakteristika datového souboru

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol Královéhradeckého kraje jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy a vyšší odborné školy. Vedle škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (61 %). Následují školy s obory středního vzdělání s výučním listem (41 %), gymnázia (25 %), praktické školy (16 %) a vyšší odborné školy (12 %).

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje (76 %). Podíl soukromých škol je výrazně nižší (16 %). Podíl škol, kde je jiný zřizovatel, je 8 %.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných intervencí školami a další hlavní zjištění

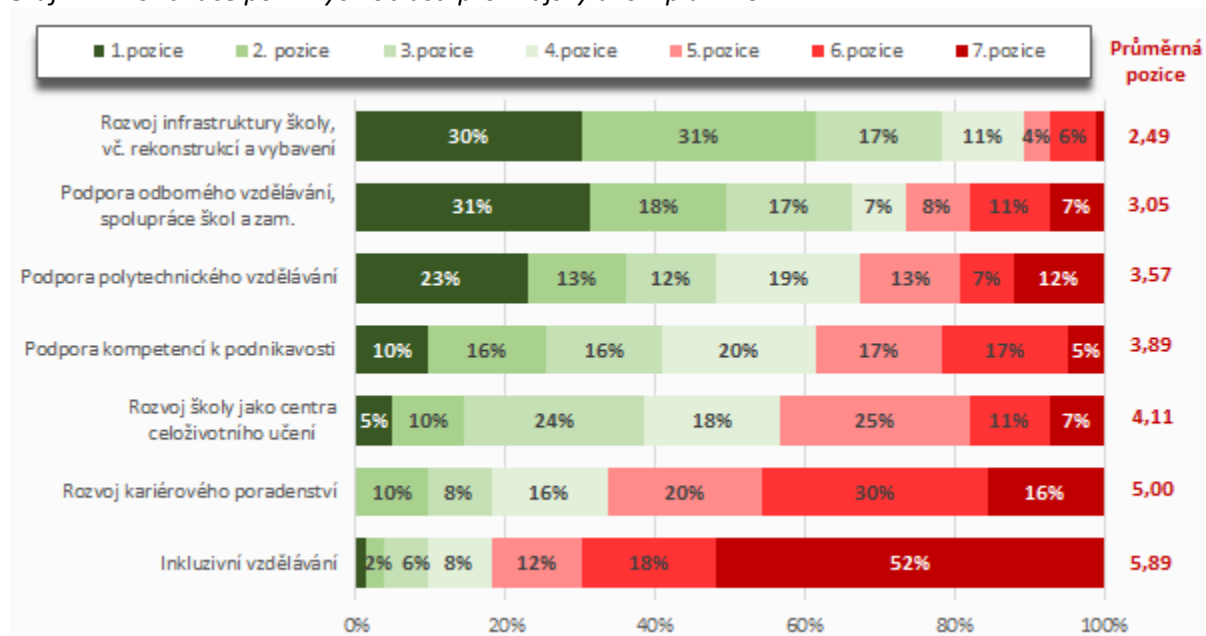
Střední a vyšší odborné školy měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi zdůrazňují školy v Královéhradeckém kraji především rozvoj infrastruktury škol (viz investiční část zprávy) a podporu odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Oblasti infrastruktury přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 30 % škol, dalších 31 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Pouze pro zhruba 1 % škol je oblast infrastruktury z uvedených povinných oblastí nejméně důležitá. Na druhém místě je podle hodnocení škol podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Tuto oblast považuje za nejdůležitější 31 % škol a 18 % ji zařadilo na druhou pozici. Třetí nejdůležitější oblastí je podle škol podpora polytechnického vzdělávání, u které je rozmístění všech pozic míry důležitosti poměrně vyrovnané (tj. 13 % škol ji považuje za druhou nejdůležitější, 12 % ji řadí na třetí místo), s největším zastoupením první (23 %) a středové čtvrté pozice (19 %).

O něco nižší celkovou důležitost připisují školy podpoře kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě a rozvoji škol jako centra celoživotního učení. Pouze pro malou část škol jsou tyto oblasti zdaleka nejdůležitější (první pozice), obvykle těmto oblastem školy přisuzují nižší míru důležitosti (také v závislosti na typu školy).

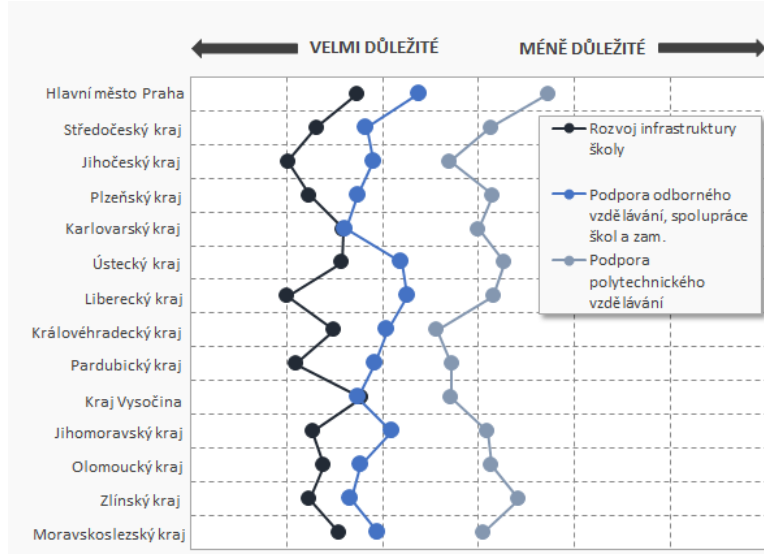
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v ČR přisuzována nejmenší důležitost rozvoji kariérového poradenství a inkluzivního vzdělávání. Oblast rozvoje inkluzivního vzdělávání umístilo na poslední pozici 52 % škol, naopak za nejdůležitější ji považuje pouze zhruba 1 % škol.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v ČR

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Rozvoj infrastruktury školy je v kraji Královéhradeckém i většině ostatních krajů ČR označován za nejdůležitější povinnou oblast, nicméně v krajském srovnání je této oblasti přikládán prioritní význam v Libereckém, Jihočeském a Pardubickém kraji; v kraji Královéhradeckém je tato oblast ve srovnání s ostatními kraji relativně méně důležitá.

Důležitost podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce škol

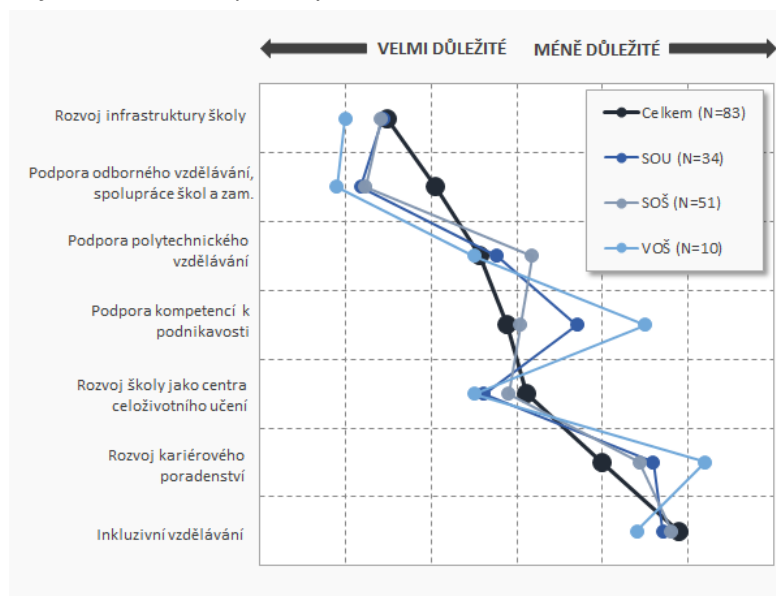
a zaměstnavatelů je deklarována především v Karlovarském kraji, Zlínském kraji a na Vysočině. V Královéhradeckém kraji dosahuje důležitost této oblasti ve srovnání s ostatními kraji spíše lehce podprůměrné hodnoty.

Podpora polytechnického vzdělávání je považována za nejdůležitější v Královéhradeckém kraji; vysoká důležitost je jí přikládána také v Jihočeském kraji, v Kraji Vysočina a v Pardubickém kraji.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných intervencí podle typu školy

Hodnocení důležitosti povinných oblastí školami pro Krajské akční plány se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.¹

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v ČR – SOU, SOŠ a VOŠ

SOU, SOŠ a VOŠ vyzdvihují především důležitost podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli. Větší důraz kladou také na rozvoj infrastruktury školy včetně rekonstrukcí a vybavení škol.

Střední odborná učiliště na dalších místech zdůrazňují podporu rozvoje školy jako centra celoživotního učení, podporu polytechnického vzdělávání a následně podporu kompetencí k podnikavosti. Pro střední odborné školy je dále důležitá

podpora rozvoje školy jako centra celoživotního učení, podpora kompetencí k podnikavosti a rozvoj

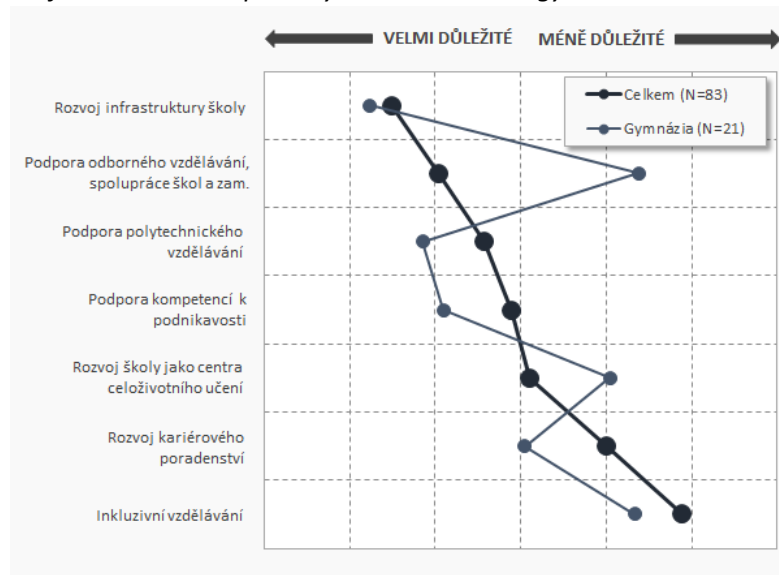
¹ Vzhledem k tomu, že škola celkově vyplňovala jeden dotazník, v hodnocení podle typu škol se to může v některých případech projevit, například podpora rozvoje školy jako centra celoživotního učení u praktických škol (praktické školy jsou často součástí SOU).

polytechnického vzdělávání. Z povinných oblastí je pro SOU a SOŠ relativně nejméně důležitý rozvoj inkluzivního vzdělávání a kariérového poradenství.

Vyšší odborné školy považují za důležitý rozvoj školy jako centra celoživotního učení a podporu polytechnického vzdělávání. Podporu kompetencí k podnikavosti řadí VOŠ společně s rozvojem kariérového poradenství a inkluzivního vzdělávání k relativně nejméně důležitým oblastem.

V porovnání s celorepublikovými výsledky zdůrazňují SOU, SOŠ a VOŠ především důležitost podpory odborného vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli. V rámci celého kraje má největší důležitost rozvoj infrastruktury školy, což je v případě SOU, SOŠ a VOŠ hned druhá nejdůležitější oblast. O něco málo významnější ve srovnání s výsledky za celý kraj je pro uvedené tři typy škol rozvoj školy jako centra celoživotního učení a inkluzivní vzdělávání. Naopak méně důležitými oblastmi jsou ve srovnání s výsledky za celý kraj podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a rozvoj kariérového poradenství.

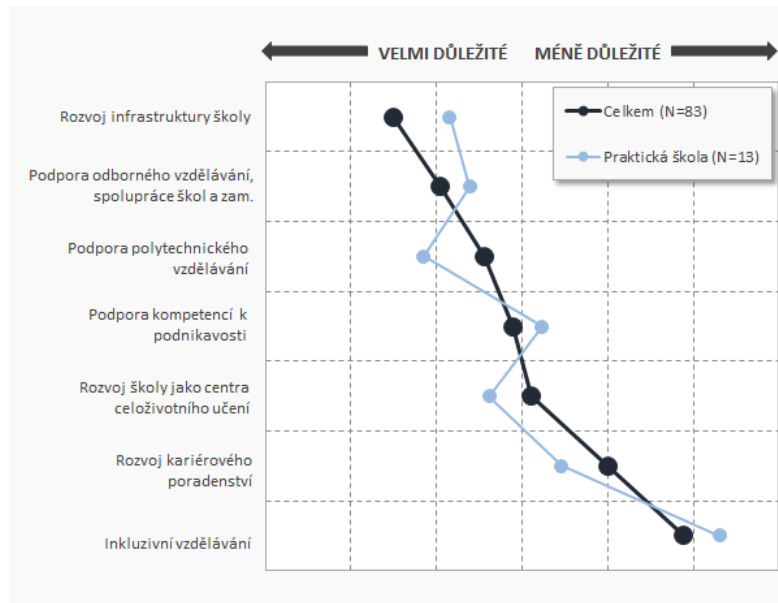
Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v ČR – gymnázium

V případě gymnázií je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy, dále pak na podporu polytechnického vzdělávání a podporu kompetencí k podnikavosti. V menší míře dávají gymnázia do popředí zájmu rozvoj kariérového poradenství a rozvoj škol jako center celoživotního učení. Relativně malou důležitost přisuzují inkluzivnímu vzdělávání a podpoře odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Z porovnání důležitosti jednotlivých oblastí gymnázií s celkovým hodnocením škol vyplývá, že gymnázia přikládají většině sledovaných oblastí ve srovnání s výsledky za celý kraj větší důležitost. Výraznou výjimku zde poměrně logicky tvoří oblast podpory odborného vzdělávání, která je ve srovnání s celkovými výsledky za kraj i s ostatními typy škol nejméně důležitá. Méně důležitý v porovnání s celkovými výsledky je také rozvoj školy jako centra celoživotního učení.

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v ČR – praktická škola

Na rozdíl od ostatních typů škol zdůrazňují praktické školy především podporu polytechnického vzdělávání. Dalšími důležitými oblastmi jsou rozvoj infrastruktury školy (který je však méně důležitý jak ve srovnání s výsledky za celý kraj, tak ve srovnání s ostatními typy škol), podpora odborného vzdělávání a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Následuje podpora kompetencí k podnikavosti a rozvoj kariérového poradenství. Jednoznačně nejmenší důraz kladou praktické školy na oblast inkluzivního vzdělávání.

Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší důraz zejména na podporu polytechnického vzdělávání, rozvoj škol jako center celoživotního učení a na rozvoj kariérového poradenství. Naopak menší důraz kladou praktické školy na rozvoj infrastruktury škol, podporu odborného vzdělávání, podporu kompetencí k podnikavosti i inkluzivní vzdělávání.

2 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Královéhradeckém kraji

Odborné nebo též profesní vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je spolupráce škol a zaměstnavatelů, která umožňuje žákům a studentům osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je ovšem nezastupitelná především při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku, ale významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, napomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a získat reálnou představu o tom, co je čeká.

Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce. Odborné vzdělávání je nemyslitelné především bez aktivního kontaktu školské a zaměstnavatelské sféry. Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí však byla v 90. letech 20. století přerušena a došlo tak k odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů.

Někteří zaměstnavatelé svou nespokojenost řešili zřízením tzv. firemních škol, které však nezajišťují duální vzdělávání po vzoru Německa či Rakouska. Hlasy volající po zavedení duálního systému vzdělávání se však stále ozývají, avšak firemní ani školské prostředí na tuto výraznou systémovou změnu není dostatečně připravené.

Samotná **spolupráce škol a zaměstnavatelů však v mnoha ohledech postrádá legislativní ukotvení** a je tedy založena především na dobrovolnosti a iniciativě jedné, či v ideálním případě obou stran. Novela školského zákona z roku 2016 klade školám za povinnost vyvíjet větší úsilí při spolupráci se zaměstnavateli – i tak zůstává zodpovědnost za přípravu žáků, a to i za přípravu poskytovanou na pracovištích zaměstnavatelů, formálně na školách, byť prakticky může a měla by být sdílená. I z tohoto důvodu nabývá spolupráce škol a zaměstnavatelů různých forem a podob. Odlišnosti jsou patrné s ohledem na velkou oborovou šíři, a to i napříč jednotlivými regiony, dále v závislosti na velikosti, přístupu a možnostech konkrétních firem a na schopnostech a strategii jednotlivých škol. Důležité však je, aby vzájemná, stabilní a dlouhodobá spolupráce přinášela benefity všem třem stranám, tedy škole, zaměstnavateli a především žákovi.

Často se také liší očekávání obou stran. Avšak **to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s potřebami trhu práce (aktuálními i budoucími)**. Stát i zaměstnavatelé se snaží na regionální, ale i na celostátní úrovni propagovat odborné vzdělávání jako rovnocennou, dlouhodobou a atraktivní perspektivu pro profesní život.

Hlavní zjištění

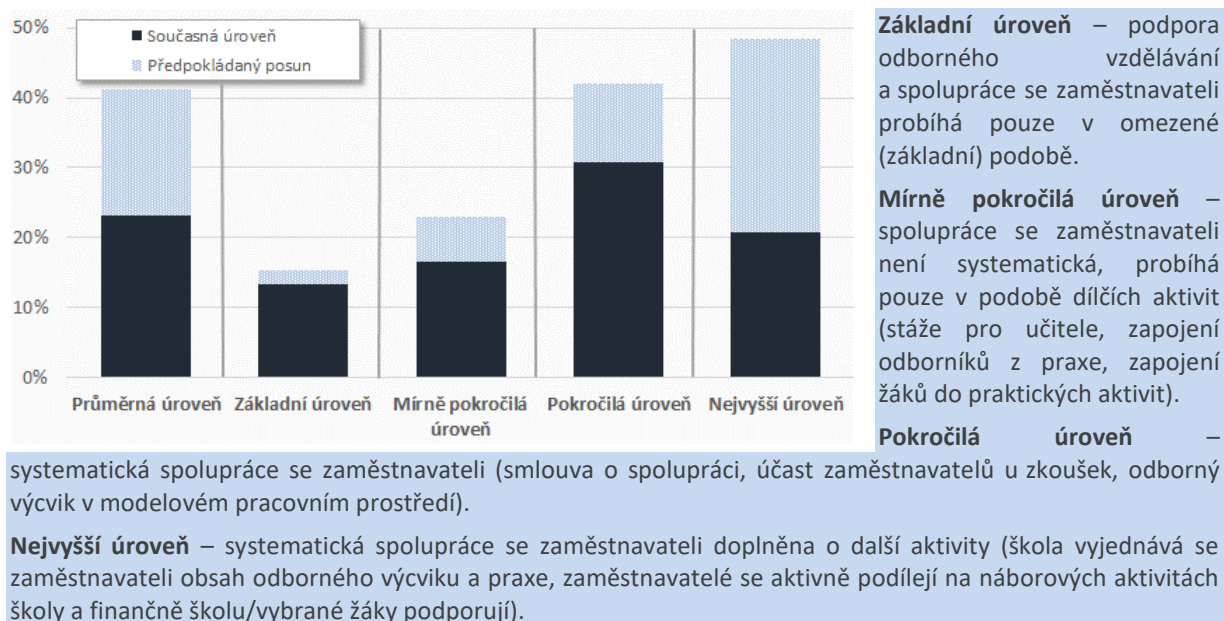
- Největší podíl škol se v rámci této oblasti zaměřuje na systematickou spolupráci se zaměstnavateli, případně jsou činnosti podporující systematickou spolupráci se zaměstnavateli o další aktivity doplňovány (především SOU, SOŠ a VOŠ). Vzhledem ke zdůrazňování důležitosti této oblasti chce většina škol systematickou spolupráci se zaměstnavateli dále rozvíjet, podporovat ji dalšími dílčími aktivitami a posunout se na nejvyšší možnou úroveň (opět SOU, SOŠ a VOŠ, ale také gymnázia i praktické školy).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na realizaci odborného výcviku či praxe na pracovištích zaměstnavatelů (především SOU, SOŠ a VOŠ, ale také praktické školy) a zapojování odborníků z praxe do výuky (zejména SOŠ, VOŠ a gymnázia). Vyšší podíl škol dále spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (především SOU, SOŠ, VOŠ a také praktické školy).
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti se zdravotními prohlídkami a pojištěním žáků před vstupem na pracoviště (finanční náročnost) – tento problém zmiňují především SOU, SOŠ a VOŠ. Školy dále narážejí na omezenou možnost firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (tento problém zmiňují zejména VOŠ, SOU a SOŠ, ale také praktické školy). SOU, SOŠ a VOŠ dále často zmiňují i nedostatečnou motivovanost a disciplinovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí, VOŠ poukazují na problém související s omezenými možnostmi firem organizovat a realizovat spolupráci se školami ve stávajících podmínkách. Praktické školy zmiňují zejména malou dostupnost vhodných firem. Gymnázia nejčastěji uvádějí, že v této oblasti nenarážejí na žádné překážky.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech včetně těch zahraničních (VOŠ, SOŠ a gymnázia). Školy dále zdůrazňují potřebu odborného výcviku či praxe žáků na pracovištích u zaměstnavatelů (SOU, SOŠ a praktické školy) a zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (VOŠ, SOŠ, SOU). VOŠ by pomohly metodické materiály pro odborné předměty a výcvik, gymnázia by uvítala možnost stáží žáků v zahraničních firmách a pro praktické školy by bylo potřebné rovněž vytvoření partnerských smluv.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli rozvíjejí střední a vyšší odborné školy v Královéhradeckém kraji nejčastěji činnosti, které lze zařadit do pokročilé úrovně (31 %) – školy se snaží rozvíjet sledovanou oblast systematickou spoluprací se zaměstnavateli (školy mají smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek na školách, odborný výcvik je realizován v modelovém pracovním prostředí). V rámci nejvyšší úrovně realizují školy činnost v 21 % případů. Systematická spolupráce se zaměstnavateli je v takových případech doplňována dalšími dílčími aktivitami (například vyjednávání obsahu odborného výcviku a praxe se zaměstnavateli, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školy nebo vybrané žáky podporují). O něco v menší míře jsou školami realizovány činnosti spadající do mírně pokročilé úrovně (17 %), kdy spolupráce se zaměstnavateli není systematicky rozvíjena, ale probíhá pouze v podobě dílčích aktivit. V rámci základní úrovně je realizována činnost v 13 % případů, kdy je spolupráce se zaměstnavateli a podpora odborného vzdělávání realizována pouze v omezené (základní) podobě.

Z hlediska zhodnocení předpokládaného posunu v oblasti rozvoje odborného vzdělávání plánuje většina škol systematickou spoluprací se zaměstnavateli dále rozvíjet, podporovat ji dalšími dílčími aktivitami a posunout se na nejvyšší možnou úroveň – předpokládaný posun v této úrovni činí 28 %. Výrazný zájem o rozvoj oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je ostatně dobře patrný také z prioritizace povinných oblastí intervencí – tato oblast je ve srovnání s ostatními sledovanými oblastmi hodnocena jako druhá nejdůležitější. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně, kde je již spolupráce se zaměstnavateli systematická (předpokládaný posun je 11 %), a rovněž i v rámci mírně pokročilé úrovně, kde spolupráce probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (předpokládaný posun o 6 %).

Graf 9: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

V rámci hodnocení současné úrovně podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaného posunu nacházíme mezi jednotlivými typy škol určité odlišnosti (viz příloha 1).

Střední odborná učiliště a střední odborné školy realizují v největší míře (SOU 46 %, SOŠ 42 %) činnosti s prvky systematické spolupráce se zaměstnavateli (pokročilá úroveň) – školy mají se zaměstnavateli smlouvu o spolupráci, zaměstnavatelé se účastní zkoušek a odborný výcvik probíhá v modelovém pracovním prostředí. V menší míře (SOU 28 %, SOŠ 29 %) se tyto školy věnují systematické spolupráci se zaměstnavateli doplněné o další aktivity (nejvyšší úroveň), jakými jsou vyjednávání obsahu odborného výcviku a praxe se zaměstnavateli, aktivní účast zaměstnavatelů při náborových aktivitách školy nebo finanční podpora školy či vybraných žáků ze strany zaměstnavatelů. Následují aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (SOU 15 %, SOŠ 21 %), kdy spolupráce se zaměstnavateli není systematická a probíhá pouze v podobě dílčích aktivit. Spíše okrajově se tyto školy věnují činnostem ze základní úrovně (SOU 10 %, SOŠ 6 %), kdy podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené podobě. SOU i SOŠ zároveň v největší míře plánují v budoucnu se zaměřit na rozšiřování systematické spolupráce se zaměstnavateli o další dílčí aktivity a posunout se tak na nejvyšší úroveň v rámci této oblasti (předpokládaný posun SOU 32 % a SOŠ 36 %).

V rámci **gymnázií** je podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizována celkově v menší míře než na předchozích typech škol. Relativně nejvíce je přitom rozvíjena na základní úrovni (18 %) a probíhá v omezené podobě. O něco v menší míře (shodně 14 %) se gymnázia věnují aktivitám spadajícím do mírně pokročilé úrovně (spolupráce se zaměstnavateli není systematická, probíhá pouze v podobě dílčích aktivit) či pokročilé úrovně (realizují činnosti s prvky systematické spolupráce se zaměstnavateli). Relativně nejméně (10 %) realizují gymnázia aktivity náležející do nejvyšší úrovně, kdy je systematická spolupráce se zaměstnavateli doplňována o další aktivity. V souladu s tím je rovněž i předpokládaný posun gymnázií v této oblasti obecně spíše nižší, nicméně i tak se gymnázia plánují zaměřit především na aktivity spadající do pokročilé a nejvyšší úrovně (shodně 14 %), tzn. více rozvíjet systematickou spolupráci se zaměstnavateli, příp. ji doplnit o další aktivity.

Vyšší odborné školy, podobně jako SOU a SOŠ, realizují v největší míře činnosti s prvky systematické spolupráce se zaměstnavateli spadající do pokročilé úrovně (36 %) a zhruba ve stejné míře (34 %) tuto spolupráci rozšiřují i o další aktivity odpovídající nejvyšší úrovni. Relativně méně (20 %) probíhá spolupráce VOŠ se zaměstnavateli pouze v podobě dílčích aktivit (mírně pokročilá úroveň) a spíše okrajově se VOŠ věnují spolupráci se zaměstnavateli pouze v základní podobě (8 %). VOŠ plánují především další rozšiřování systematické spolupráce se zaměstnavateli o další dílčí aktivity v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 34 %).

V případě **praktických škol** probíhá spolupráce se zaměstnavateli nejčastěji pouze v omezené podobě (základní úroveň – 23 %), případně vykazuje prvky systematické spolupráce (pokročilá úroveň – 12 %). Také praktické školy by se chtěly zaměřit na další rozvíjení systematické spolupráce (nejvyšší úroveň - předpokládaný posun 12 %), případně se posunout na mírně pokročilou úroveň a realizovat spolupráci pouze v podobě dílčích aktivit.

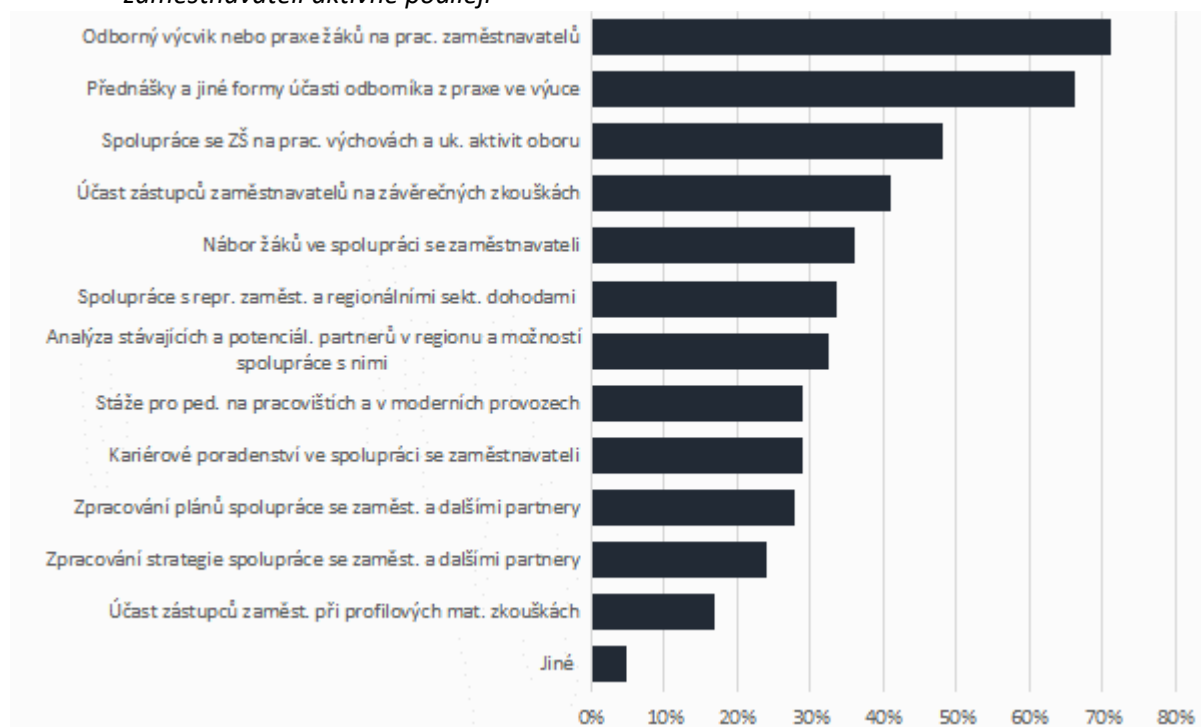
2.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizuje většina škol odborný výcvik a praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (71 %) a na většině škol jsou také zapojováni odborníci z praxe do přednášek a samotné výuky (66 %). Školy také v hojné míře (48 %) spolupracují se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru.

V oblasti spolupráce se zaměstnavateli školy rovněž využívají účasti zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (41 %), organizují nábor žáků (36 %), spolupracují s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (34 %), a v neposlední řadě realizují analýzy stávajících

a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce s nimi (33 %). Některé školy také zajišťují stáže pro pedagogické pracovníky na pracovištích a v moderních provozech či poskytují kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (shodně 29 %). O něco v menší míře se školy věnují zpracování plánů (28 %), resp. strategie (24 %) spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery. Spíše okrajově se zaměstnavatelé účastní profilových maturitních zkoušek (17 %).

Graf 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

Z hlediska aktivit realizovaných na podporu odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli se ovšem situace jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol do určité míry liší (viz příloha 2). V případě **středních odborných učilišť** je jednou z nejčastěji deklarovaných aktivit odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (97 %). Vysoký podíl škol také využívá účasti zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (82 %) a spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (71 %).

Střední odborné školy, podobně jako SOU, realizují v drtivé většině případů odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (96 %). Výrazný podíl škol také využívají přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (82 %) a obdobně jako SOU i SOŠ ve značné míře spolupracují se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (63 %).

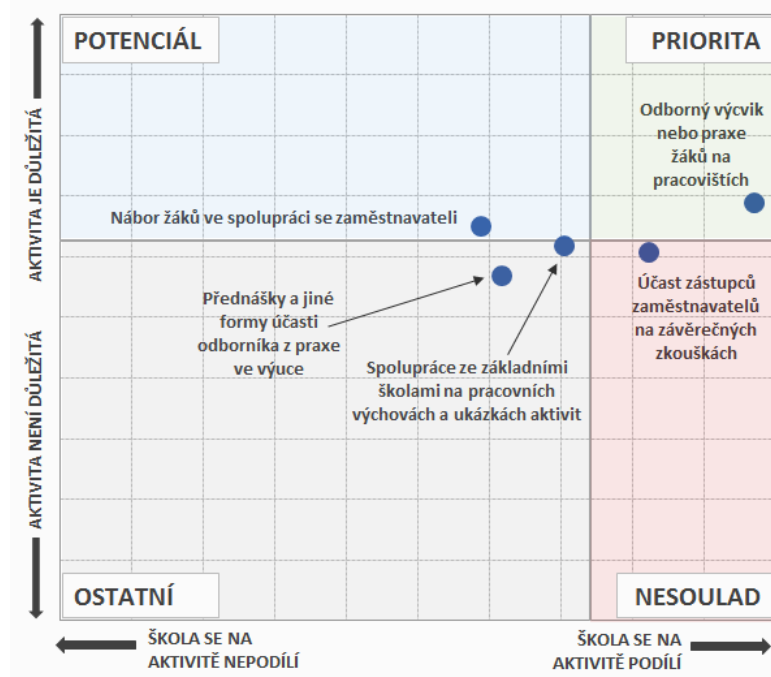
Gymnázia jednoznačně nejčastěji uvádějí přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (71 %). S větším odstupem následuje odborný výcvik nebo praxe na pracovištích (33 %). V menší míře se pak gymnázia věnují zpracování strategie či plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, analýze stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnostem spolupráce s nimi a rovněž i kariérovému poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (shodně 24 %).

Drtivá většina **vyšších odborných škol** realizuje přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce či odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (shodně 90 %). V případě těchto škol je častá i spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (70 %).

Praktické školy především realizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (38 %), spolupracují se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit z oboru a realizují nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (shodně 31 %).

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 11: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

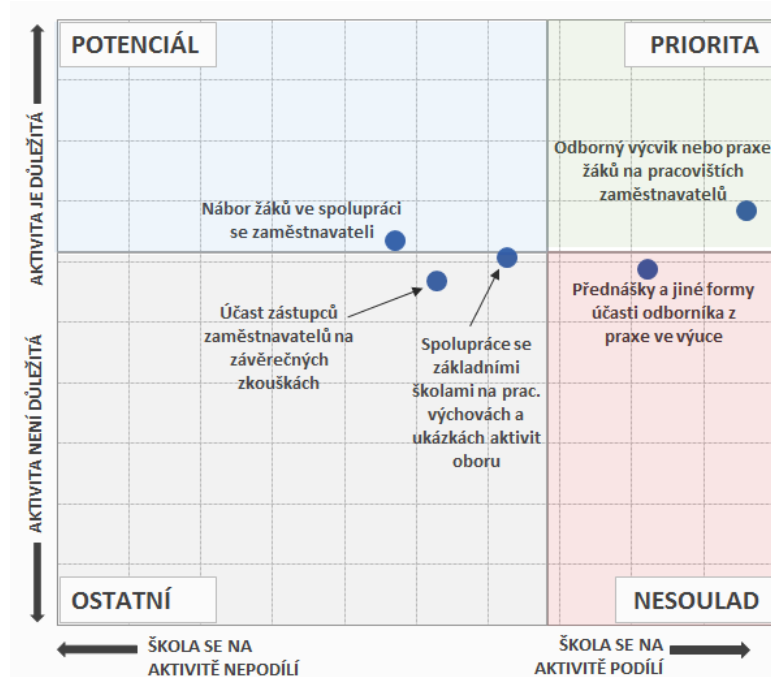
Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností na podporu odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů je hlavní prioritou **středních odborných učilišť** odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů – na této aktivitě se SOU podílejí nejvíce, zároveň je této činnosti přisuzována největší důležitost.

Určitý potenciál středních odborných učilišť představuje nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli - tato činnost je realizována v menší míře, nicméně je z pozice SOU

hodnocena jako důležitá.

Střední odborná učiliště realizují také účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách, v porovnání s ostatními aktivitami jí však přiřadují spíše nižší důležitost.

Graf 12: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

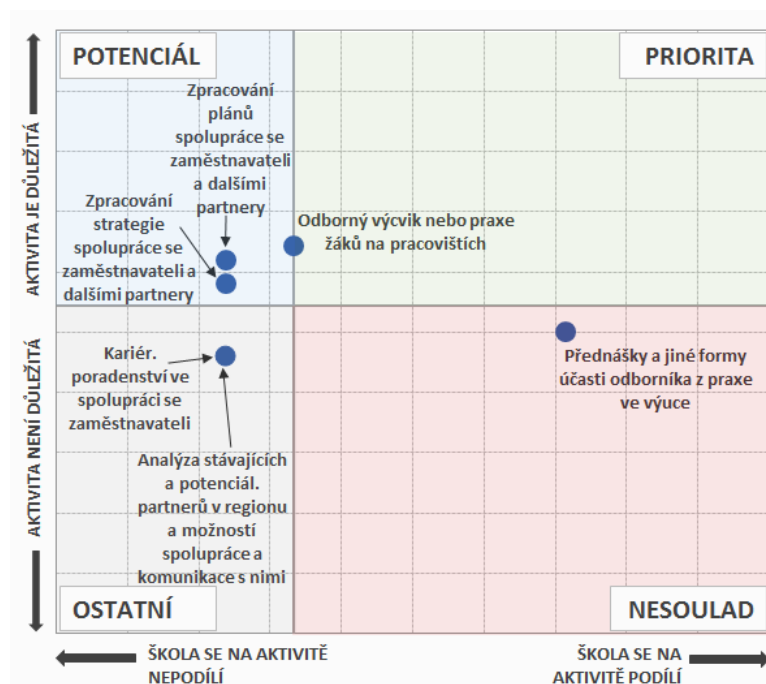

Hlavní prioritou **středních odborných škol** v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů je odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů – na této aktivitě se SOŠ podílejí nejvíce, zároveň je této činnosti přisuzována největší důležitost.

Určitý potenciál středních odborných škol představuje nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli - tato činnost je realizována v menší míře, nicméně je z pozice SOŠ hodnocena jako důležitá.

Střední odborné školy realizují také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, v porovnání s ostatními aktivitami jim však přiřkládají spíše nižší důležitost.

Graf 13: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia přiřkládají nejvyšší důležitost odbornému výcviku nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů, přičemž se jedná o jejich druhou nejčastěji vykonávanou aktivitu.

Nejčastěji realizovanou aktivitou ze strany gymnázií jsou přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, v porovnání s ostatními aktivitami jim však přiřkládají spíše nižší důležitost.

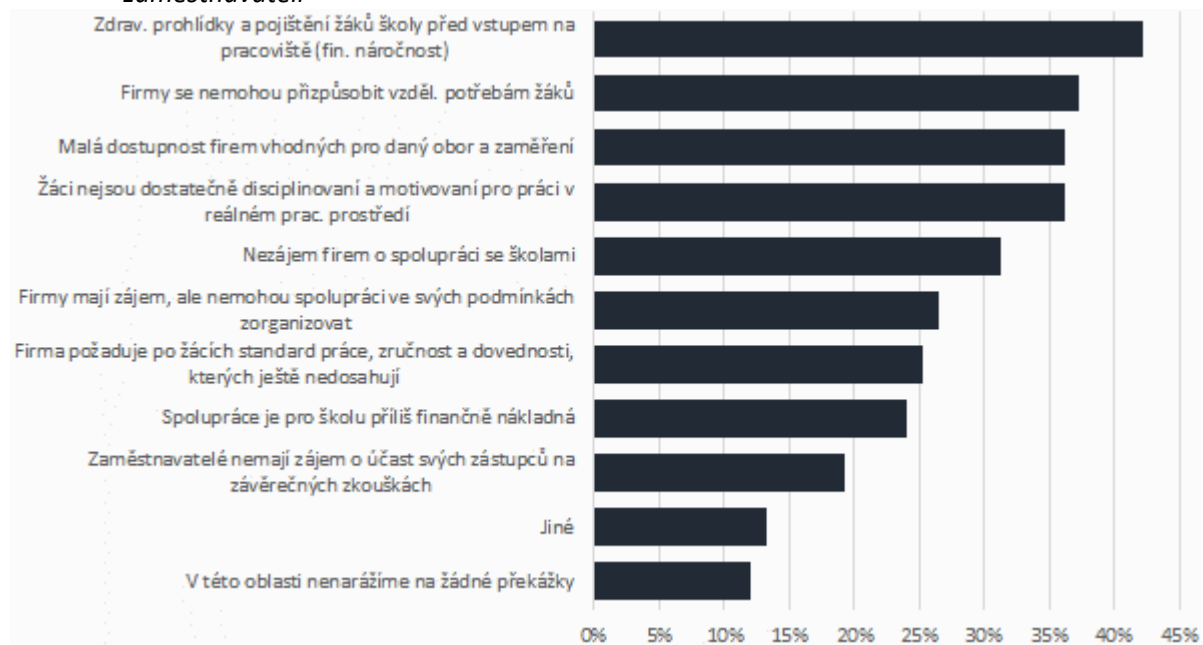
Hlavní potenciál gymnázií představuje zpracování plánů a strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery - tyto činnosti jsou realizovány

v menší míře, nicméně jsou z pozice gymnázií hodnoceny jako značně důležité.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Školy při realizaci spolupráce se zaměstnavateli narážejí na překážky především v souvislosti se zdravotními prohlídkami a pojištěním žáků před vstupem na pracoviště (42 %).

Graf 14: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Mezi další překážky omezující spolupráci škol a zaměstnavatelů patří jednak skutečnost, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (37 %), jednak malá dostupnost firem vhodných pro daný obor či zaměření (36 %) a nedostatečná disciplinovanost a motivace ze strany žáků (36 %).

Školy však také relativně často narážejí na nezájem firem o spolupráci (31 %). Problémem však může být i skutečnost, že firmy sice mají o spolupráci zájem, ale nemohou ji ve svých podmínkách zorganizovat (27 %).

Překážku spolupráce škol se zaměstnavateli může představovat i fakt, že firma požaduje po žácích standard práce, zručnost a dovednosti, kterých ještě nedosahují (25 %), případně je spolupráce pro školu příliš finančně náročná (24 %). Relativně nejméně častou překážkou je nezájem zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (19 %).

Z hlediska překážek, na které školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli narážejí, lze u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol vysledovat určité rozdíly (viz příloha 3).

Pro **střední odborná učiliště a střední odborné školy** je výrazně největší překážkou v oblasti spolupráce škol a zaměstnavatelů finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele (SOU 71 %, SOŠ 57 %). Dalšími překážkami ve spolupráce u těchto typů škol je především nedostatečná disciplinovanost a motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (SOU 59 %, SOŠ 41 %) a skutečnost, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (SOU 50 %, SOŠ 45 %).

V případě **vyšších odborných škol** je, podobně jako u SOU a SOŠ, největší překážkou finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele (70 %). Další významnou překážkou je skutečnost, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (60 %). VOŠ také narážejí poměrně často na problém, kdy by firmy měly o spolupráci zájem, ale nemohou ji ve svých podmínkách zorganizovat (40 %); dalšími překážkami jsou jednak nedostatečná disciplinovanost a motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí, jednak nezájem zaměstnavatelů o účast na závěrečných zkouškách (shodně 40 %).

Gymnázia nejčastěji na žádné překážky nenarážejí (33 %), případně se potýkají s malou dostupností vhodných firem či s nezájmem firem o spolupráci (shodně 19 %).

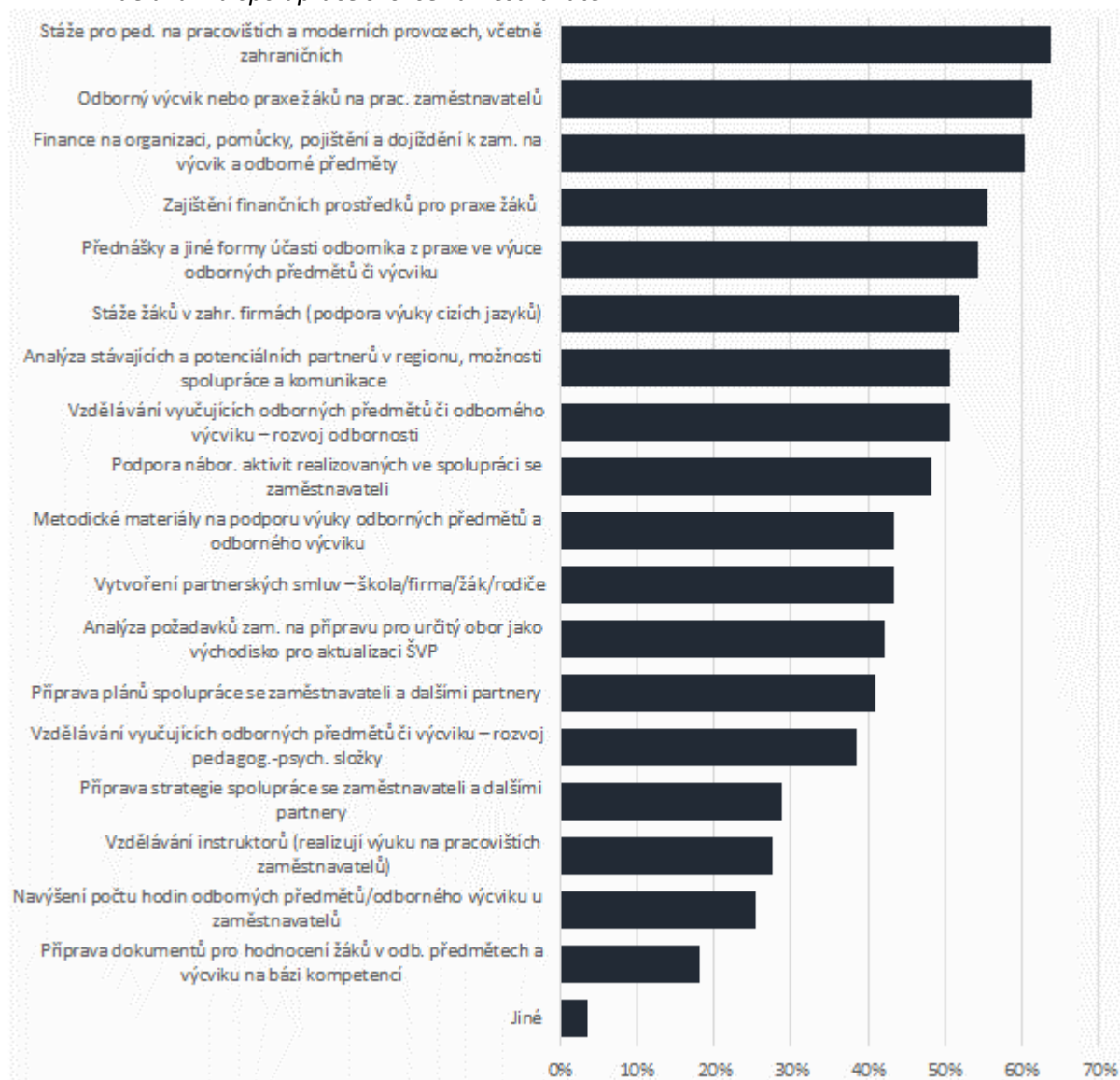
Pro **praktické školy** je největším problémem malá dostupnost vhodných firem pro daný obor a zaměření (62 %), dále pak také nemožnost přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků ze strany firem a rovněž i nezájem firem o spolupráci (shodně 38 %).

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školám by v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejvíce pomohly stáže pro pedagogy na pracovištích (64 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích (61 %) a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik a odborné předměty (60 %). Školy by také uvítaly zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (55 %) či přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (54 %). Za potřebné považují školy rovněž stáže žáků v zahraničních firmách (52 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (51 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného

výcviku za účelem rozvoje jejich odbornosti (51 %) či podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (48 %).

Graf 15: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Z hlediska vyučujících považují školy za potřebné metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (43 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku týkající se rozvoje pedagogicko-psychologické složky (39 %) či vzdělávání instruktorů realizujících výuku na pracovištích zaměstnavatelů (28 %).

Školám by rovněž pomohlo vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče (43 %), analýza požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP (42 %), příprava plánů (41 %) či strategie (29 %) spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, navýšení počtu hodin odborných předmětů či odborného výcviku u zaměstnavatelů (25 %) nebo příprava dokumentů pro hodnocení žáků v odborných předmětech a výcviku na bázi kompetencí (18 %).

Pokud se zaměříme na jednotlivé typy středních a vyšších odborných škol, nalezneme určité odlišnosti (viz příloha 4). V případě **středních odborných učilišť** patří mezi hlavní opatření, která by školám

pomohla v realizaci spolupráce se zaměstnavateli, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků - např. úhrada zdravotních prohlídek (82 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (76 %) či finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na výcvik a odborné předměty (76 %).

V případě **středních odborných škol** se řadí mezi nejčastěji uváděná opatření finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na výcvik a odborné předměty (82 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (80 %) a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (76 %).

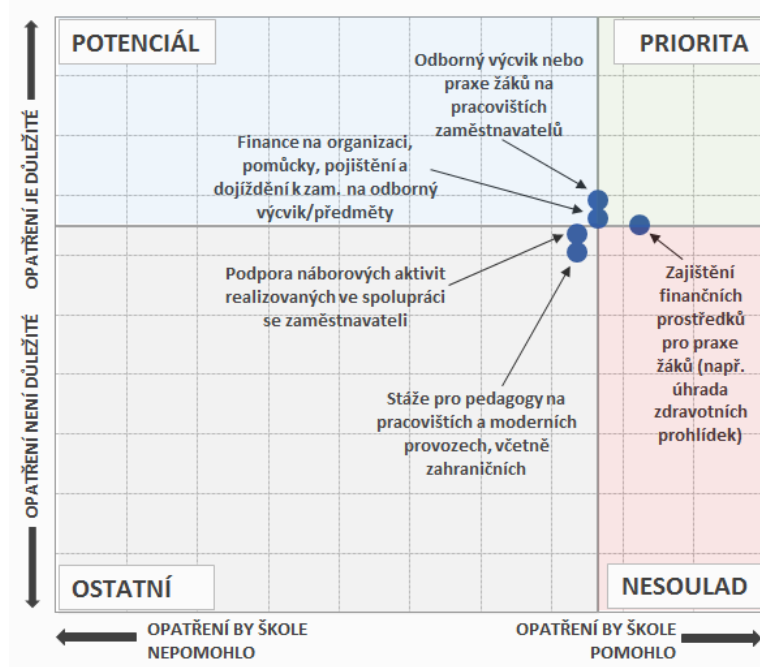
V případě **gymnází** patří mezi hlavní opatření, která by školám pomohla realizovat spolupráci se zaměstnavateli, stáže žáků v zahraničních firmách (52 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a analýza stávajících i potenciálních partnerů v regionu (shodně 48 %).

Pro **vyšší odborné školy** by byly nejvíce užitečné stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na výcvik a odborné předměty a zajištění metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů (shodně 90 %).

Praktickým školám by nejvíce pomohl odborný výcvik či praxe žáků na pracovištích (62 %) a vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče (54 %), příp. i zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) či analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu (shodně 38 %).

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 16: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

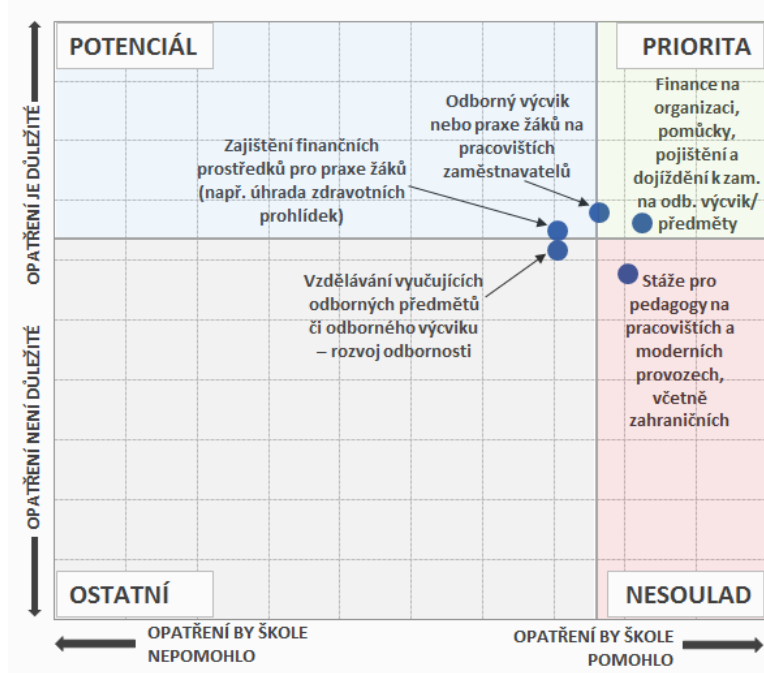
V oblasti opatření na podporu odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli přikládají **střední odborná učiliště** největší důležitost odbornému výcviku nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů a zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či předměty.

Nejvíce by školám pomohlo zajištění finančních prostředků pro praxe žáků – i toto opatření je z pohledu škol poměrně důležité.

Za relativně méně důležitou považují střední odborná učiliště

podporu náborových aktivit ve spolupráci se zaměstnavateli či stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, a to včetně těch zahraničních.

Graf 17: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

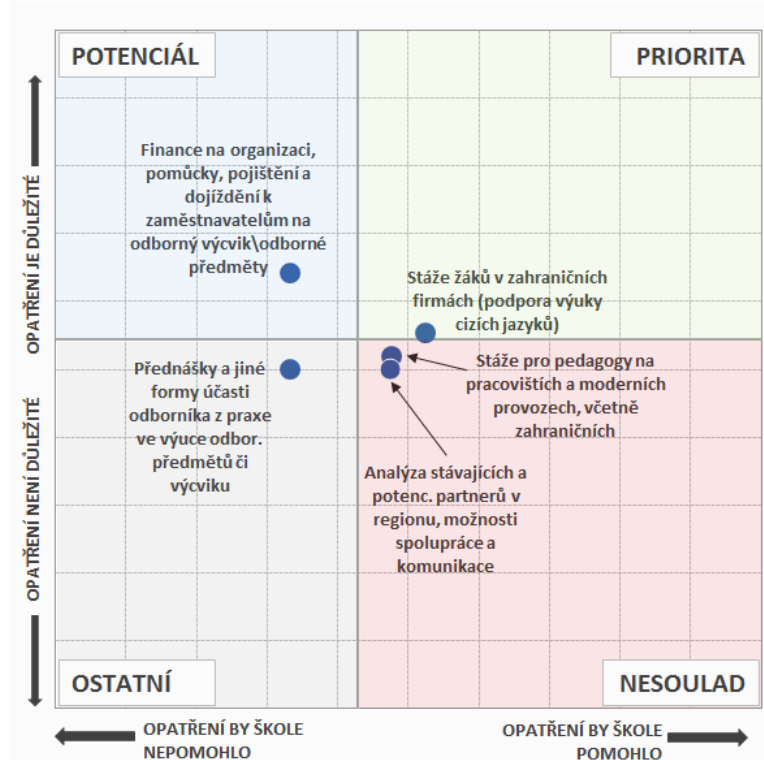

Hlavní prioritu **středních odborných škol** představuje zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či předměty; za prioritu lze označit i odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích – tomuto opatření přiřkládají SOŠ relativně vysokou důležitost.

Stáže pro pedagogy na pracovištích by středním odborným školám mohly pomoci, nicméně jim v porovnání s ostatními možnými opatřeními přiřkládají spíše menší důležitost.

Určitý potenciál představuje pro střední odborné školy zajištění finančních prostředků pro praxe žáků.

Graf 18: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Pro **gymnázia** je v této oblasti prioritním opatřením vysílání žáků na stáže do zahraničních firem – toto opatření by školám pomohlo v největší míře a zároveň mu přiřkládají poměrně značnou důležitost.

Stáže pro pedagogy na pracovištích či analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu by školám mohly pomoci, nicméně jim v porovnání s ostatními možnými opatřeními přiřkládají spíše menší důležitost.

Hlavní potenciál gymnázií představuje zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty – tomuto opatření přiřkládají školy jednoznačně nejvyšší důležitost, ačkoli by jim pomohlo spíše v menší míře než jiná opatření.

2.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOU, SOŠ a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

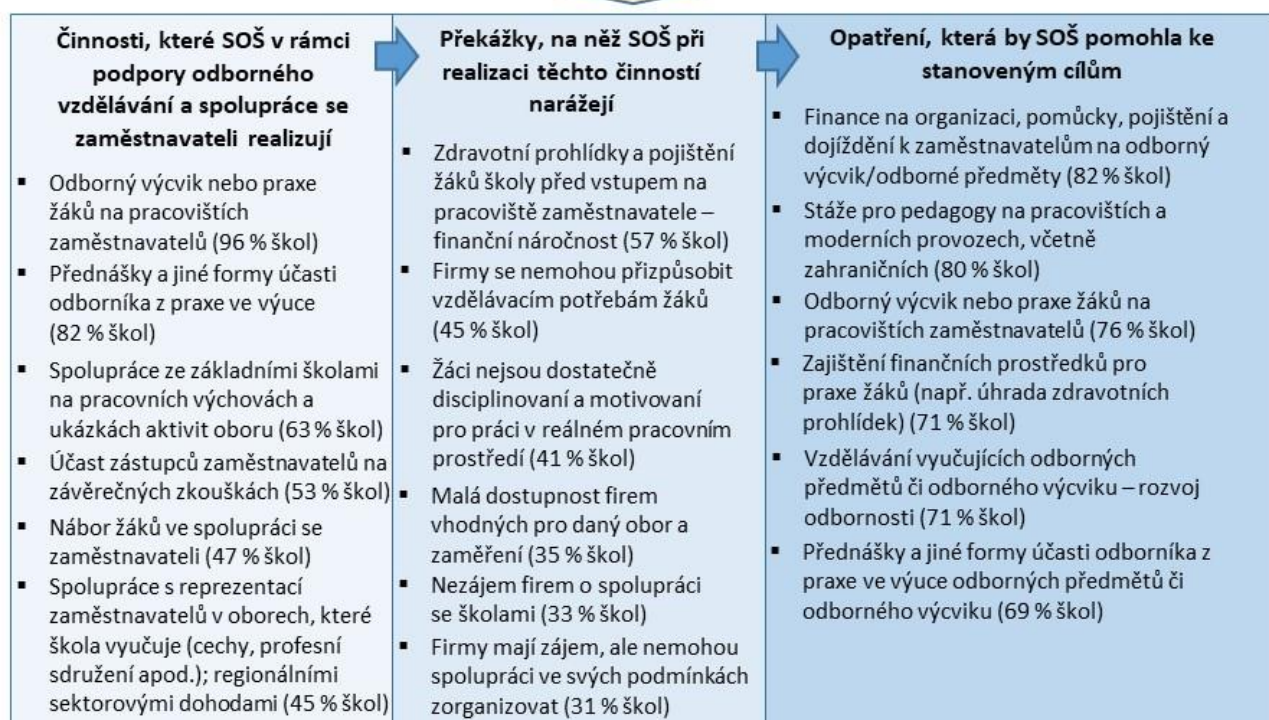
úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (68 % škol)	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (68 % škol)	Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (56 % škol)
	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (50 % škol)	Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 2 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 35% žáků technických a 50% žáků netechnických oborů, praxe pak 70% žáků maturitních oborů. (47 % škol)	
	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (44 % škol)		Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (44 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (97 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (82 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (71 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (62 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (59 % škol) - Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů v oborech, které škola vyučuje (cechy, profesní sdružení apod.); regionálními sektorovými dohodami (50 % škol)	- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (71 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (59 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (50 % škol) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (47 % škol) - Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (41 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (35 % škol)	- Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (82 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (76 % škol) - Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (76 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (74 % škol) - Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (74 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (65 % škol) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (65 % škol)

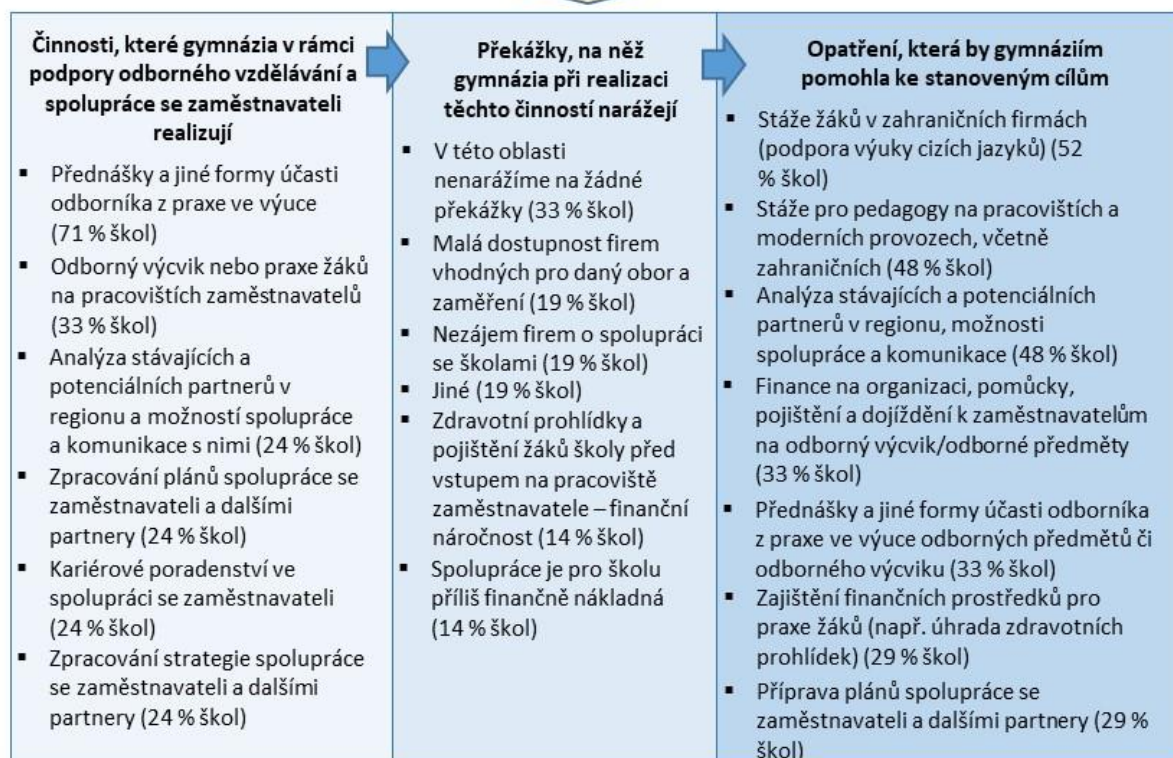
Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (79 % škol)	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (74 % škol)	Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (71 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (71 % škol)	Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90% žáků netechnických oborů, praxe pak 90% žáků maturitních oborů. (62 % škol)		
Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (62 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (62 % škol)	Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (62 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 1: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=34)	Průměrná úroveň	31%	+ 21%
	Základní úroveň	10%	+ 1%
	Mírně pokročilá úroveň	15%	+ 10%
	Pokročilá úroveň	46%	+ 11%
	Nejvyšší úroveň	28%	+ 32%
SOŠ (N=51)	Průměrná úroveň	31%	+ 22%
	Základní úroveň	6%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	21%	+ 6%
	Pokročilá úroveň	42%	+ 11%
	Nejvyšší úroveň	29%	+ 36%
Gymnázium (N=21)	Průměrná úroveň	12%	+ 12%
	Základní úroveň	18%	+ 5%
	Mírně pokročilá úroveň	14%	+ 5%
	Pokročilá úroveň	14%	+ 14%
	Nejvyšší úroveň	10%	+ 14%
VOŠ (N=10)	Průměrná úroveň	31%	+ 22%
	Základní úroveň	8%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	20%	+ 8%
	Pokročilá úroveň	36%	+ 13%
	Nejvyšší úroveň	34%	+ 34%
Praktická škola (N=13)	Průměrná úroveň	9%	+ 8%
	Základní úroveň	23%	+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň	4%	+ 6%
	Pokročilá úroveň	12%	+ 4%
	Nejvyšší úroveň	7%	+ 12%

Příloha 2: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU(N=34)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	33	97%	59	71%
	Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách	28	82%	34	41%
	Spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	24	71%	40	48%
SOŠ (N=51)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	49	96%	59	71%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	42	82%	55	66%
	Spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	32	63%	40	48%
Gymnázium (N=21)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	15	71%	55	66%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	7	33%	59	71%
	Zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	5	24%	20	24%
	Zpracování plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery	5	24%	23	28%
	Analýza stávajících a potenc. partnerů v regionu a možnosti spolupráce	5	24%	27	33%
	Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli	5	24%	24	29%
VOŠ (N=10)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	9	90%	55	66%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	9	90%	59	71%
	Spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	7	70%	40	48%
Praktická škola (N=13)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů	5	38%	59	71%
	Spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru	4	31%	40	48%
	Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli	4	31%	30	36%

Příloha 3: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	24	71%	35	42%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	20	59%	30	36%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	17	50%	31	37%
SOŠ (N=51)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	29	57%	35	42%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	23	45%	31	37%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	21	41%	30	36%
Gymnázium (N=21)	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	7	33%	10	12%
	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	4	19%	30	36%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	4	19%	26	31%
VOŠ (N=10)	Zdrav. prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště (fin. náročnost)	7	70%	35	42%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	6	60%	31	37%
	Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat	4	40%	22	27%
	Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném prac. prostředí	4	40%	30	36%
	Zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách	4	40%	16	19%
Praktická škola (N=13)	Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření	8	62%	30	36%
	Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků	5	38%	31	37%
	Nezájem firem o spolupráci se školami	5	38%	26	31%

Příloha 4: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	28	82%	46	55%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	26	76%	51	61%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odb. předměty	26	76%	50	60%
SOŠ (N=51)	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odb. předměty	42	82%	50	60%
	Stáže pro ped. na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	41	80%	53	64%
	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	39	76%	51	61%
Gymnázium (N=21)	Stáže žáků v zahr. firmách (podpora výuky cizích jazyků)	11	52%	43	52%
	Stáže pro ped. na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	10	48%	53	64%
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace	10	48%	42	51%
VOŠ (N=10)	Stáže pro ped. na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních	9	90%	53	64%
	Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zam. na výcvik a odb. předměty	9	90%	50	60%
	Metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku	9	90%	36	43%
Praktická škola (N=13)	Odborný výcvik nebo praxe žáků na prac. zaměstnavatelů	8	62%	51	61%
	Vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče	7	54%	36	43%
	Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků	5	38%	46	55%
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace	5	38%	42	51%

3 Podpora polytechnického vzdělávání v Královéhradeckém kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- Naprostá většina škol rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání na základní úrovni, v rámci RVP vyučovaných oborů. Vyšší podíl škol dále realizuje činnosti také na pokročilé úrovni (systematická podpora polytechnického vzdělávání) a mírně pokročilé úrovni (pouze v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP). Výraznější posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně – školy mají zájem realizovat aktivity s prvky systematické podpory polytechnického vzdělávání společně s dalšími dílčími aktivitami (týká se všech typů škol).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na začlenění laboratorních cvičení, pokusů nebo exkurzí do výuky polytechnických předmětů (bez ohledu na typ školy) a podílí se na zapojování žáků do soutěží/olympiád (také bez ohledu na typ školy) a na organizaci motivačních akcí pro žáky ZŠ (SOU, SOŠ a také praktické školy). Gymnázia se také věnují cíleně

přípravě žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ. VOŠ a praktické školy dále připravují výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru.

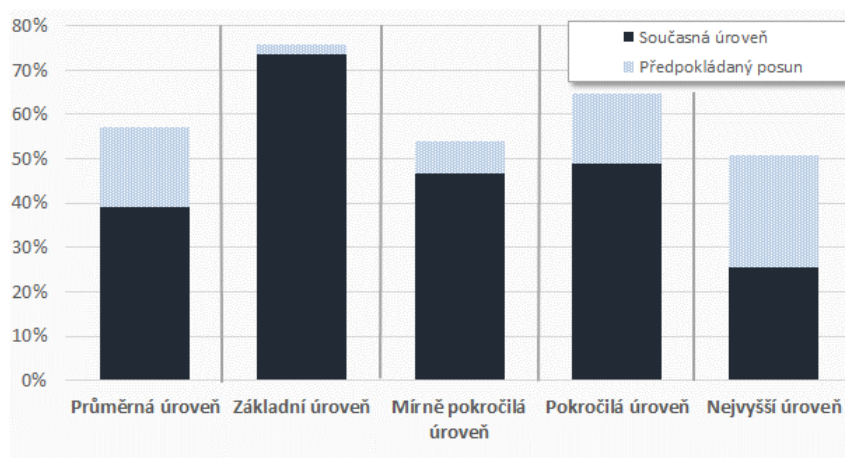
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (všechny typy škol) a nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (SOU, SOŠ, VOŠ). Dále narážejí na nevhodné či žádné vybavení laboratoří a odborných učeben (gymnázium a praktické školy), nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (SOU, SOŠ, VOŠ) a nezájem žáků o polytechnické vzdělávání (zejm. praktické školy). Gymnázia se potýkají také s nedostatečnou jazykovou vybaveností učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizím jazyce. Praktické školy mají problém také s nedostatečnými či neodpovídajícími prostory a malou podporou ze strany zaměstnavatelů.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou: zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (SOU, SOŠ, gymnázia a VOŠ), nákup či příprava materiálů pro výuku (SOU, SOŠ, gymnázia, praktické školy) a možnost nákupu učebnic, pomůcek či výukových materiálů (SOŠ a praktické školy), dále také nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (zejm. SOŠ). Pro SOU by bylo rovněž potřebné vzdělávání pedagogů v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a v oblasti polytechniky podle jejich aprobace. Gymnáziím by pomohla také úhrada účasti na soutěžích, i zahraničních, pro žáky i pedagogický dozor a praktické školy by uvítaly širší možnosti účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Naprostá většina středních a vyšších odborných škol v Královéhradeckém kraji rozvíjí podporu polytechnického vzdělávání na základní úrovni, v rámci RVP vyučovaných oborů (73 %). Vyšší podíl škol dále realizuje činnosti na pokročilé úrovni (49 %), kdy systematicky podporují polytechnické vzdělávání (jde zejm. o vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizaci aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží či spolupráci se ZŠ v regionu), a na mírně pokročilé úrovni (47 %), kde podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP (jedná se např. o rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, motivační akce pro ZŠ či aplikaci různých výukových metod). Nejmenší podíl škol (26 %) se věnuje podpoře polytechnického vzdělávání na nejvyšší úrovni, kdy dochází k jeho systematické podpoře i k podpoře v rámci dílčích aktivit (jedná se o zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podporu žáků, spolupráci s VŠ v rámci maturitních oborů nebo podporu samostatné práce žáků).

Z hlediska zhodnocení předpokládaného posunu v oblasti podpory polytechnického vzdělávání lze výraznější posun očekávat v rámci nejvyšší úrovně – školy mají zájem realizovat aktivity s prvky systematické podpory polytechnického vzdělávání společně s dalšími dílčími aktivitami (předpokládaný posun o 25 %). O něco menší posun (16 %) pak plánují školy v rámci pokročilé úrovně, představující systematickou podporu polytechnického vzdělávání.

Graf 19: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora polytechnického vzdělávání je omezena na realizaci pouze v souladu s RVP vyučovaných oborů.

Mírně pokročilá úroveň – podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, motivační akce pro ZŠ, aplikace různých metod ve výuce –

skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

V rámci hodnocení současné úrovně podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaného posunu nacházíme mezi jednotlivými typy škol určité odlišnosti (viz příloha 5).

Na většině **SOU** (68 %) i **SOŠ** (71 %) jsou na podporu polytechnického vzdělávání realizovány činnosti omezené na rámec RVP vyučovaných oborů (základní úroveň). Tyto školy nicméně dále vykazují také aktivity, jež lze zařadit do pokročilé (SOU 52 %, SOŠ 51 %) a mírně pokročilé úrovně (shodně 45 %).

Posun v rozvoji polytechnického vzdělávání lze očekávat především v rámci nejvyšší úrovně (SOU o 23 %, SOŠ o 24 %) – školy mají v plánu realizovat aktivity, jež v sobě mají prvky systematické podpory a jsou dále rozvíjeny o další činnosti.

V případě **gymnází** realizuje aktivity na podporu polytechnického vzdělávání převážná většina škol jednak na základní úrovni (76 %), tedy pouze v souladu s RVP, jednak na pokročilé úrovni (64 %), tzn. formou systematické podpory. Posun v rozvoji polytechnického vzdělávání lze očekávat především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 37 %), kdy školy plánují realizovat aktivity zahrnující systematickou podporu i další dílčí činnosti.

VOŠ se soustředí především na činnosti zaměřené na systematickou podporu polytechnického vzdělávání (pokročilá úroveň – 67 %). Výraznější posun lze očekávat v nejvyšší úrovni – školy deklarují zájem o realizaci činností s prvky systematické podpory, která je dále rozšiřována dílčími aktivitami (předpokládaný posun o 28 %).

V případě **praktických škol** je většina aktivit podporujících polytechnické vzdělávání omezena RVP vyučovaných předmětů (základní úroveň – 69 %), případně je podpora polytechnického vzdělávání rozvíjena pouze v rámci dílčích aktivit (mírně pokročilá úroveň – 46 %). K nejvýraznějšímu posunu by mělo dojít v rámci nejvyšší úrovně – školy mají zájem o realizaci činností s prvky systematické podpory, která je dále rozšiřována dílčími aktivitami (předpokládaný posun o 15 %), a v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 14 %) – školy mají zájem o realizaci činností s prvky systematické podpory.

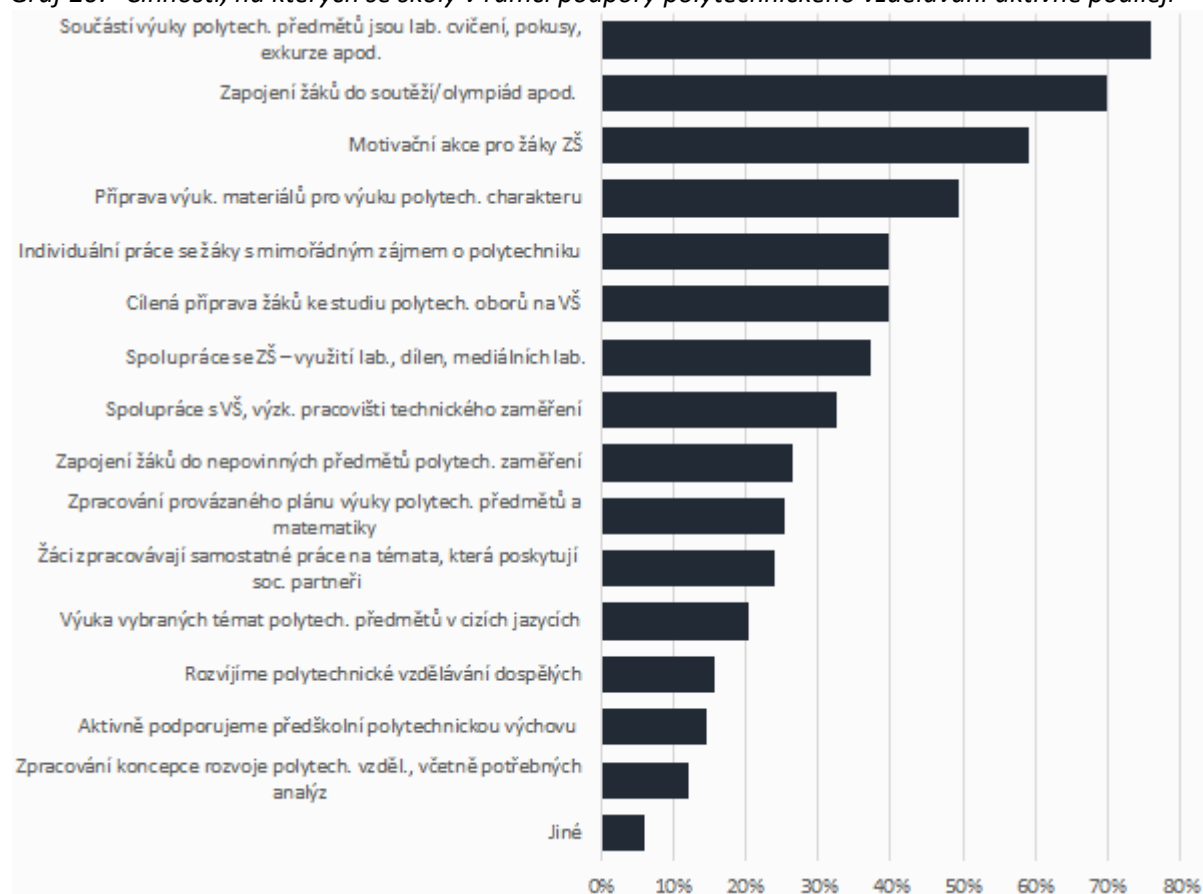
3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Většina škol v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizuje začlenění laboratorních cvičení, pokusů nebo exkurzí do výuky polytechnických předmětů (76 %), podílí se na zapojování žáků do soutěží či olympiád (70 %), na organizaci motivačních akcí pro žáky ZŠ (59 %) či přípravě materiálů pro výuku polytechnického charakteru (49 %). Školy se také ve značné míře věnují individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a cílené přípravě žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (shodně 40 %). V rámci podpory polytechnického vzdělávání školy také navazují spolupráci jednak se ZŠ - zejména v oblasti využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (37 %), jednak s VŠ či výzkumnými pracovišti technického zaměření (33 %).

Školy také zapojují žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (27 %), zpracovávají provázané plány výuky polytechnických předmětů a matematiky (25 %) a zadávají žákům zpracovávat samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (24 %).

Spíše v menší míře školy vyučují vybraná témata polytechnických předmětů v cizích jazycích (20 %), rozvíjejí polytechnické vzdělávání dospělých (16 %), aktivně podporují předškolní polytechnickou výchovu (14 %) či zpracovávají koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání (12 %).

Graf 20: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

Z hlediska aktivit realizovaných na podporu polytechnického vzdělávání lze vysledovat u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti (viz příloha 6).

V případě **středních odborných učilišť** a **středních odborných škol** figurují mezi nejčastěji uváděnými aktivitami na podporu polytechnického vzdělávání zapojení žáků do soutěží či olympiád apod. (SOU 74 %, SOŠ 73 %), motivační akce pro žáky ZŠ (SOU 74 %, SOŠ 67 %) a realizace laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. v rámci výuky polytechnických předmětů (SOU 71 %, SOŠ 82 %).

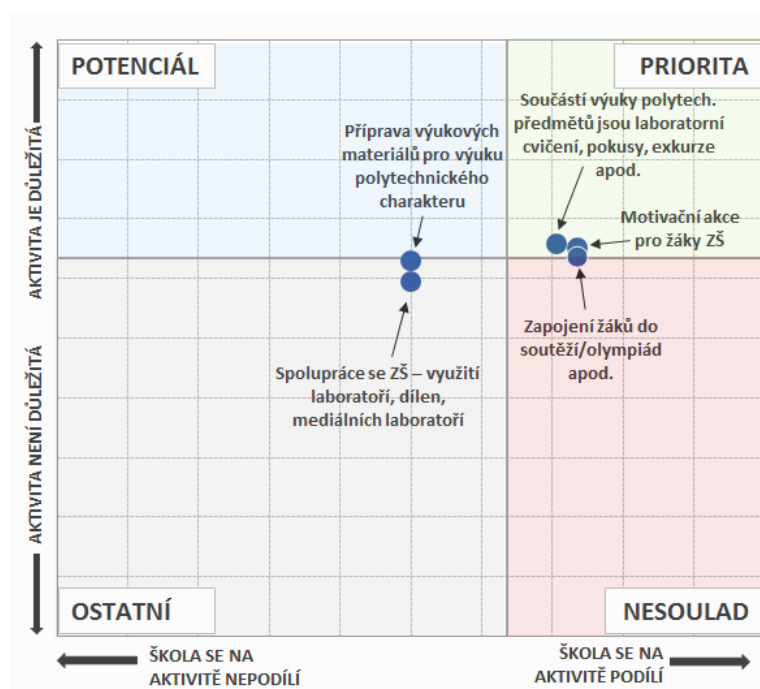
Gymnázia v drtivé většině případů deklarují realizaci laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. v rámci výuky polytechnických předmětů a zapojení žáků do soutěží či olympiád apod. (shodně 90 %) a velice často uvádějí rovněž cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (76 %).

V případě **vyšších odborných škol** je jednoznačně nejčastější aktivitou zapojení žáků do soutěží či olympiád apod. (100 %). VOŠ také v hojné míře realizují laboratorní cvičení, pokusů, exkurzí apod. v rámci výuky polytechnických předmětů (90 %) a participují na přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (80 %).

Praktické školy se především podílejí na přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (54 %). Dále také pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (38 %), zapojují své žáky do soutěží či olympiád apod. (31 %) a realizují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. v rámci výuky polytechnických předmětů (31 %).

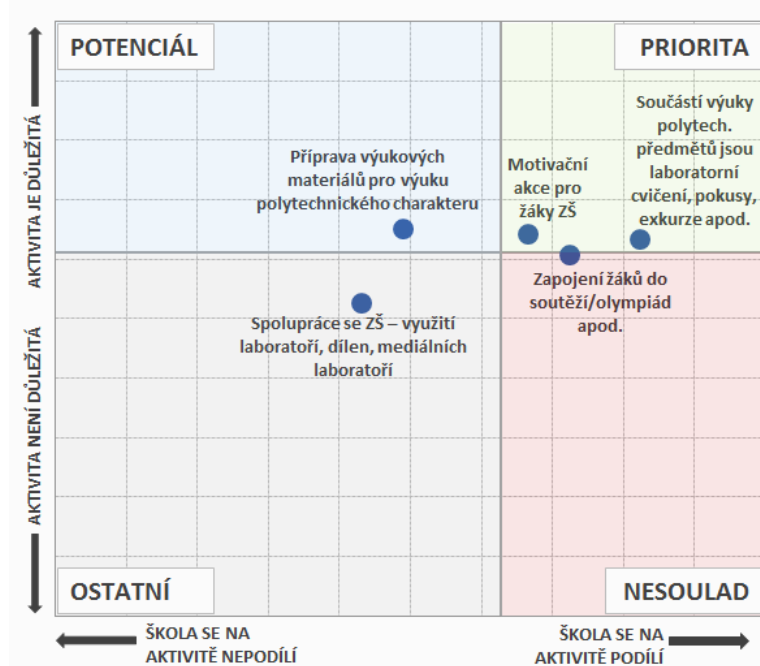
3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 21: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

polytechnického vzdělávání podílejí, nacházíme také přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru či spolupráci se ZŠ ve formě využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří apod. - na těchto aktivitách se však střední odborná učiliště školy podílejí v menší míře a přiřkládají jim spíše nižší důležitost.

Graf 22: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

V oblasti podpory a rozvoje polytechnického vzdělávání patří mezi hlavní priority **středních odborných učilišť** realizace motivačních akcí pro žáky ZŠ, zapojení žáků do soutěží či olympiád apod. a v neposlední řadě i začlenění laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. do výuky polytechnických předmětů – tyto aktivity realizují střední odborná učiliště nejčastěji a přiřkládají jim zároveň i největší důležitost.

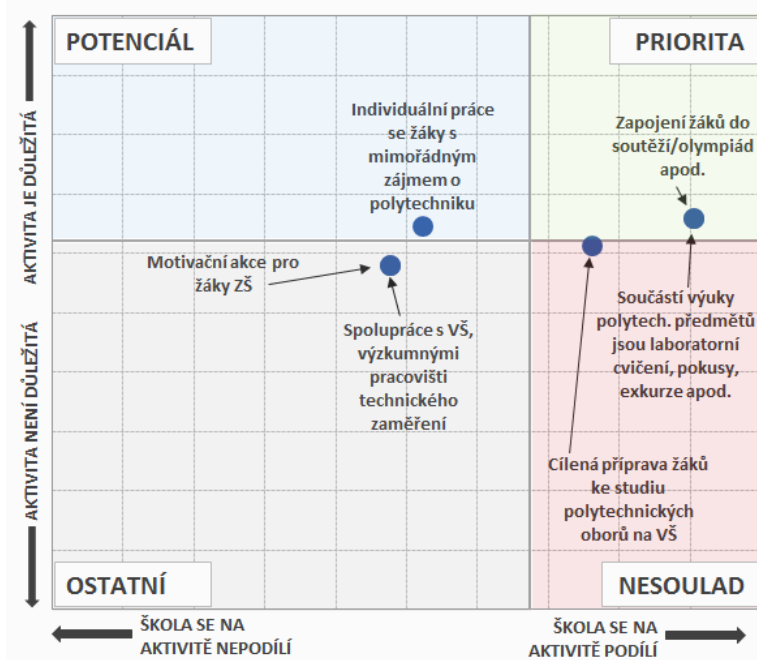
Mezi pěti nejčastěji zmiňovanými položkami v rámci aktivit, na kterých se střední odborná učiliště v oblasti podpory a rozvoje

Hlavními prioritami **středních odborných škol** jsou v oblasti polytechnického vzdělávání laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. jakožto součást výuky polytechnických předmětů a motivační akce pro žáky ZŠ – tyto aktivity realizují školy v největší míře a také jim přiřkládají vyšší důležitost.

Částečnou prioritou středních odborných škol je také zapojení žáků do soutěží a olympiád – na této činnosti se školy aktivně podílejí, její důležitost je však v porovnání s hlavními prioritami o něco nižší.

Jako potenciál středních odborných škol lze označit přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru – na této činnosti se sice školy aktivně nepodílejí, nicméně jí přiřkládají vysokou důležitost.

Graf 23: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Hlavní priority **gymnází** v oblasti polytechnického vzdělávání představují jednak laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. jakožto součást výuky polytechnických předmětů, jednak zapojení žáků do soutěží či olympiád – na těchto aktivitách se školy intenzivně podílejí a považují je zároveň za důležité.

Gymnázia realizují také cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ, nicméně této aktivitě přiřkládají o něco nižší důležitost než zmíněným hlavním prioritám.

Za potenciál gymnází lze označit

individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku – na této aktivitě se školy sice příliš aktivně nepodílejí, nicméně ji považují za důležitou.

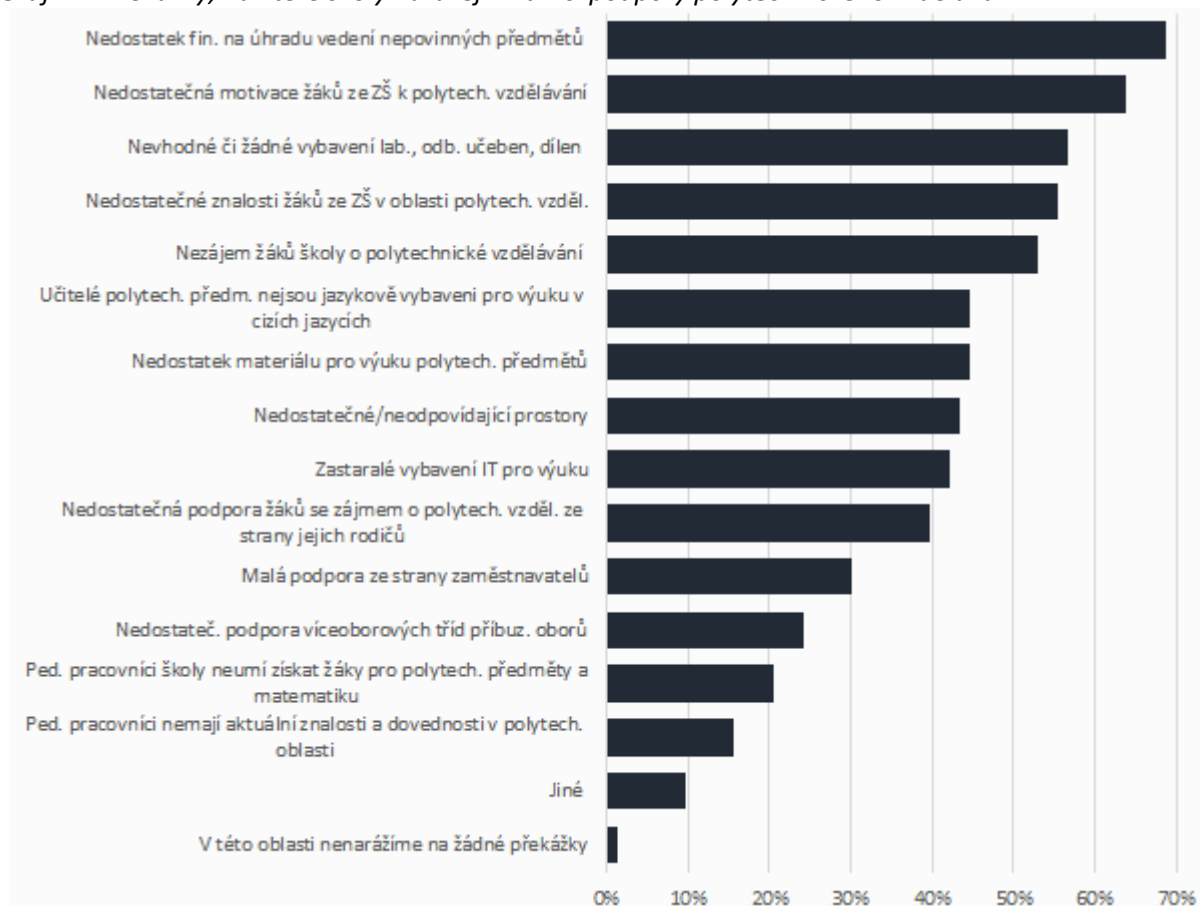
3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Střední a vyšší odborné školy narážejí při realizaci podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji na nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (69 %) a nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (64 %). Mezi další nejčastěji zmiňované překážky patří nevhodné či žádné vybavení laboratoří a odborných učeben či dílen (57 %), nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (55 %) a nezájem žáků o polytechnické vzdělávání (53 %).

Školy se potýkají také s překážkami týkajícími se samotné výuky, ať už se jedná o nedostatečnou jazykovou vybavenost vyučujících polytechnických předmětů (45 %), nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (45 %), nedostatečné či neodpovídající prostory (43 %) nebo zastaralé vybavení IT pro výuku (42 %).

Problém, na který školy narážejí, je také nedostatečná podpora jak ze strany rodičů žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání (40 %), tak i ze strany zaměstnavatelů (30 %). Školy se také potýkají s nedostatečnou podporou víceoborových tříd příbuzných oborů (24 %) a se skutečností, že pedagogičtí pracovníci školy neumějí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (20 %), příp. že tito pracovníci nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti (16 %).

Graf 24: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Z hlediska překážek, na které školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání narážejí, se jednotlivé typy středních a vyšších odborných škol určitým způsobem odlišují (viz příloha 7).

V případě **středních odborných učilišť** a **středních odborných škol** patří mezi hlavní překážky nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (SOU 82 %, SOŠ 75 %), nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (SOU 71 %, SOŠ 73 %) a nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (SOU 68 %, SOŠ 67 %).

Pro **gymnázia** je nejčastější překážkou nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (81 %) a dále se potýkají i s nevhodným či žádným vybavením laboratoří, odborných učeben či dílen a s nedostatečnou jazykovou vybaveností učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích (shodně 62 %).

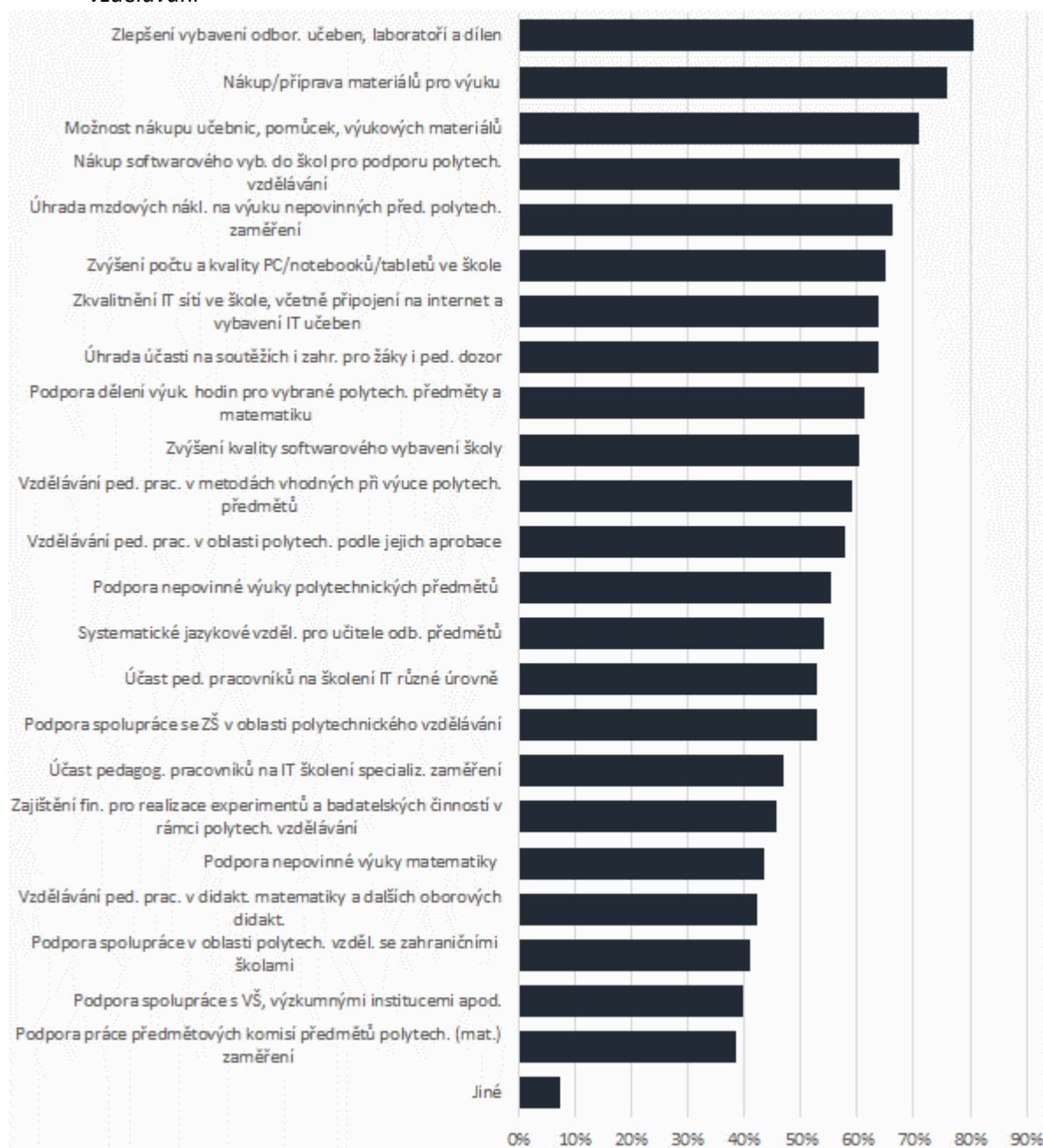
Vyšší odborné školy se jednoznačně nejčastěji potýkají s nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání a s jejich nedostatečnými znalostmi v této oblasti (shodně 100 %). Významnou překážkou je i nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (90 %).

Praktické školy nejčastěji narážejí na nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben či dílen (62 %) a na nedostatečné či neodpovídající prostory (54 %). Dalšími překážkami jsou nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů, nezájem žáků o polytechnické vzdělávání a malá podpora ze strany zaměstnavatelů (shodně 46 %).

3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla v podpoře polytechnického vzdělávání, jsou zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (81 %), nákup či příprava materiálů pro výuku (76 %), resp. možnost nákupu učebnic, pomůcek či výukových materiálů (71 %).

Graf 25: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Školy by uvítaly také celou řadu opatření z oblasti IT, ať už se jedná o nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (67 %), zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů a dalších zařízení ve škole (65 %), zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (64 %) či zvýšení kvality softwarového vybavení školy (60 %).

Za potřebné rovněž považují školy jak vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů (59 %), v oblasti polytechniky podle jejich aproby (58 %) či v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (42 %), tak i systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (54 %) nebo účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (53 %) či na IT školení specializovaného zaměření (47 %).

Školám by pomohla také určitá finanční podpora, ať už se jedná o úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (66 %) či úhradu účasti na soutěžích vč. zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (64 %), popřípadě i zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (46 %).

Za potřebná považují školy také opatření týkající se samotné výuky, jde zejm. o podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (61 %), podporu nepovinné výuky polytechnických předmětů (55 %) či nepovinné výuky matematiky (43 %).

Školy by také uvítaly podporu spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (53 %), podporu spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami (41 %) či spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (40 %).

Z hlediska opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání, lze nalézt u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti (viz příloha 8).

V případě **středních odborných učilišť** patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (88 %), nákup či příprava materiálů pro výuku, vzdělávání pedagogů v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů či v oblasti polytechniky podle jejich aproby (shodně 74 %).

Střední odborné školy považují za nejpotřebnější zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (88 %) a dále i nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (78 %), nákup či přípravu materiálů pro výuku, resp. možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (shodně 76 %).

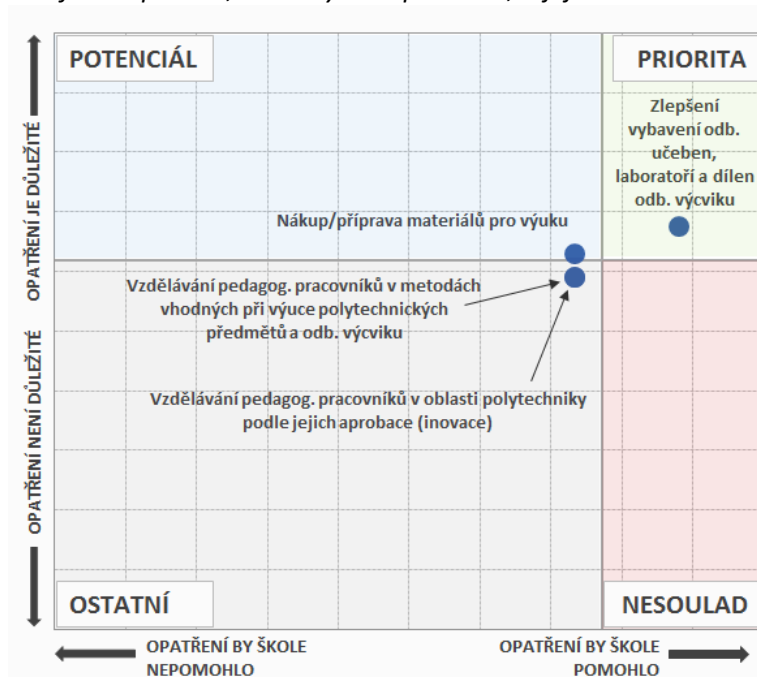
Gymnázia považují za potřebné především zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku, nákup či přípravu materiálů pro výuku a úhradu účasti na soutěžích vč. zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (shodně 86 %).

Vyšší odborné školy by uvítaly zejména zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a zvýšení kvality softwarového vybavení školy (shodně 100 %).

Praktickým školám by pomohl nákup či příprava materiálů pro výuku (69 %), možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (62 %) a účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (62 %).

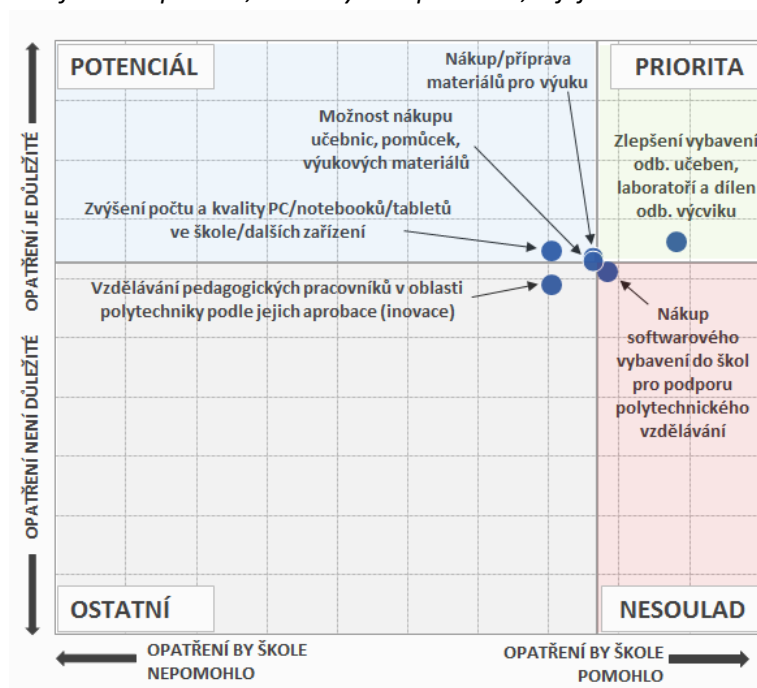
3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 26: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

než uvedené prioritní opatření, z tohoto důvodu se jedná spíše o určitý potenciál SOU.

Graf 27: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu polytechnického vzdělávání představuje hlavní prioritu **středních odborných učilišť** zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku – toto opatření by školám pomohlo jednoznačně v největší míře a školy mu přiřkládají i nejvyšší důležitost.

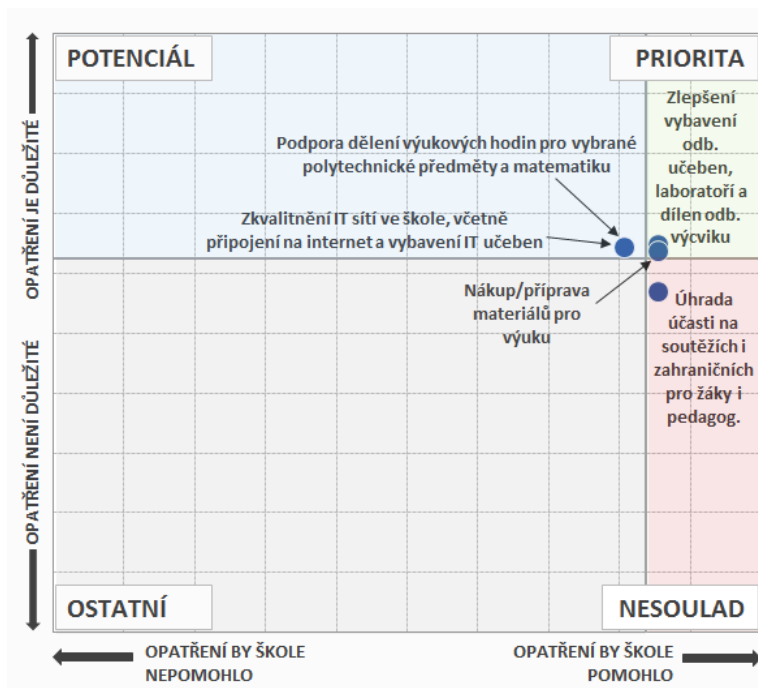
Dalšímu rozvoji polytechnického vzdělávání v rámci středních odborných učilišť by mohl pomoci také nákup či příprava materiálů na výuku – ovšem v menší míře

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu polytechnického vzdělávání představuje největší prioritu **středních odborných škol** zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku – toto opatření by školám pomohlo jednoznačně v největší míře a školy mu přiřkládají i nejvyšší důležitost.

V dalším rozvoji polytechnického vzdělávání by středním odborným školám pomohl rovněž nákup softwarového vybavení – tomuto opatření však školy přiřkládají spíše menší důležitost.

Za mírně důležitější považují střední odborné školy rovněž nákup či přípravu materiálů pro výuku, zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole a možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů – tato opatření jsou ovšem v porovnání s jinými využitelná spíše v menší míře, představují tak pro střední odborné školy určitý potenciál.

Graf 28: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu polytechnického vzdělávání lze za hlavní priority gymnázií označit zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen a nákup či přípravu materiálů pro výuku – tato opatření by školám pomohla jednoznačně v největší míře a školy jim přikládají i nejvyšší důležitost.

Důležité je pro gymnázia rovněž zkvalitnění IT sítě ve škole a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku – tato opatření by však školám pomohla

spíše v menší míře než výše zmiňovaná prioritní opatření. Školám by dále pomohla úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor navzdory tomu, že toto opatření nepovažují za příliš důležité.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (68 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (68 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (65 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (62 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (62 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (53 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (74 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (74 % škol)
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (71 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (50 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (50 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (35 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (82 %)
- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (71 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (68 % škol)
- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (59 % škol)
- Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (56 % škol)
- Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (53 % škol)
- Nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (53 % škol)
- Nedostatečné/neodpovídající prostory (53 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (88 % škol)
- Nákup/příprava materiálů pro výuku (74 % škol)
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (74 % škol)
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobační (inovace) (74 % škol)
- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (71 % škol)
- Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (71 % škol)
- Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (71 % škol)
- Podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (71 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (79 % škol)

Součástí polytechnického vzdělávání není pouze výuka a nepovinné předměty, ale i individuální podpora žáků. (71 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (71 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (71 % škol)

Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (68 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (68 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (71 % škol)	Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (69 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (65 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (57 % škol)	
Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (55 % škol)	Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (55 % škol)	

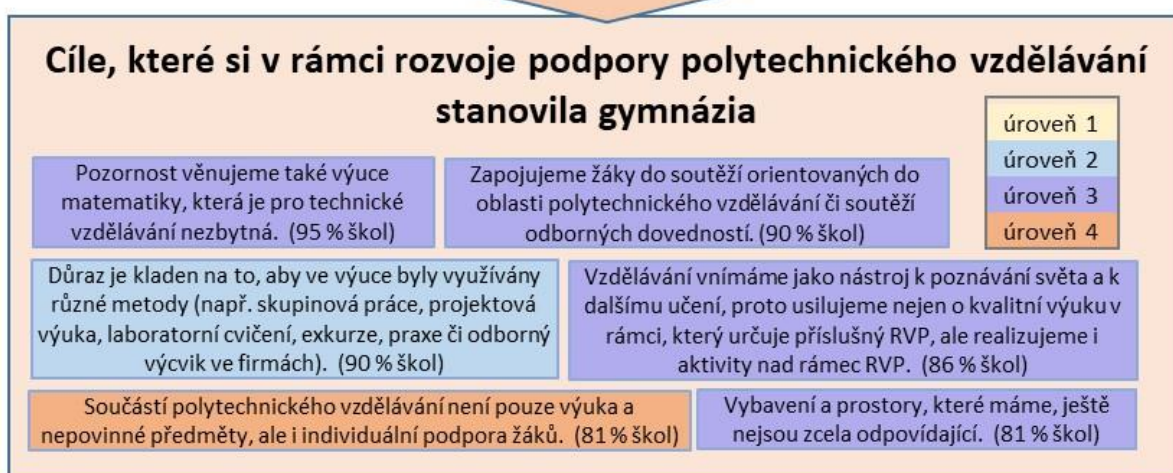
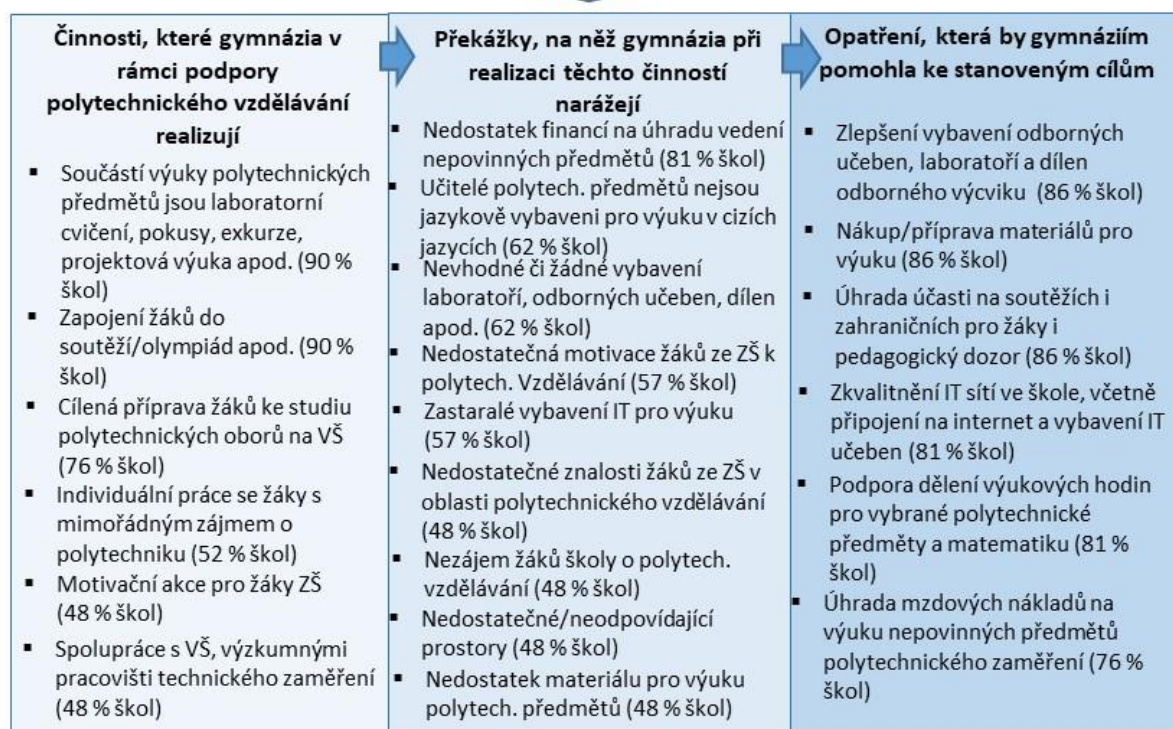
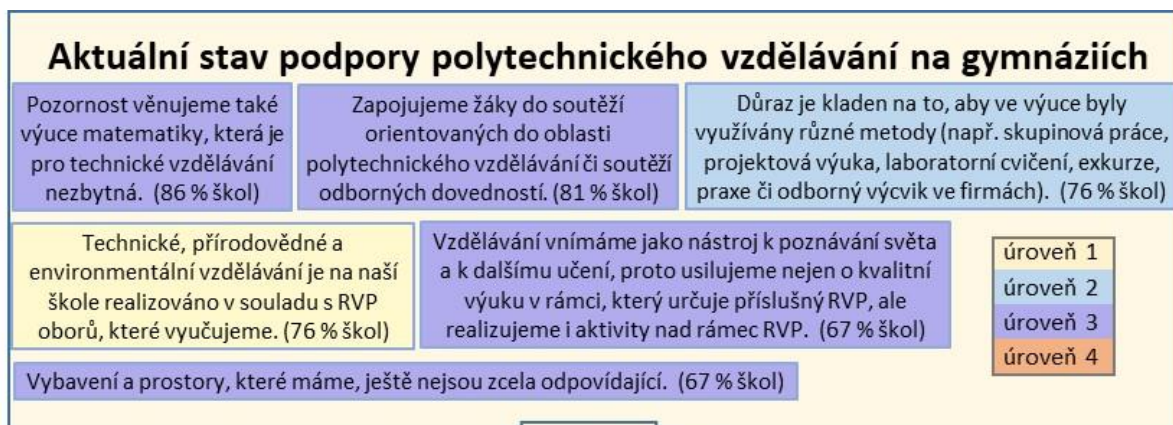
Činnosti, které SOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (82 % škol) - Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (73 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (67 % škol) - Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (49 % škol) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (43 % škol) - Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (41 % škol)	- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (75 % škol) - Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (73 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (67 % škol) - Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (55 % škol) - Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (55 % škol) - Nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů (49 % škol)	- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (včetně středisek pracovního vyučování, školních provozů a statků, center polytechnického vzdělávání apod.) (88 % škol) - Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (78 % škol) - Nákup/příprava materiálů pro výuku (76 % škol) - Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (76 % škol) - Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (inovace) (71 % škol) - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (71 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

stanoviny SOS			úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Vzdělávání vnímáme jako nástroj k poznávání světa a k dalšímu učení, proto usilujeme nejen o kvalitní výuku v rámci, který určuje příslušný RVP, ale realizujeme i aktivity nad rámec RVP. (75 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (73 % škol)	Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (73 % škol)	
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (73 % škol)	Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (69 % škol)		
Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (69 % škol)			

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 5: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=34)	Průměrná úroveň		41%		+ 16%
	Základní úroveň		68%		+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň		45%		+ 7%
	Pokročilá úroveň		52%		+ 14%
	Nejvyšší úroveň		28%		+ 23%
SOŠ (N=51)	Průměrná úroveň		40%		+ 17%
	Základní úroveň		71%		+ 2%
	Mírně pokročilá úroveň		45%		+ 6%
	Pokročilá úroveň		51%		+ 16%
	Nejvyšší úroveň		27%		+ 24%
Gymnázium (N=21)	Průměrná úroveň		48%		+ 23%
	Základní úroveň		76%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		49%		+ 8%
	Pokročilá úroveň		64%		+ 14%
	Nejvyšší úroveň		30%		+ 37%
VOŠ (N=10)	Průměrná úroveň		46%		+ 15%
	Základní úroveň		30%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		25%		+ 3%
	Pokročilá úroveň		67%		+ 7%
	Nejvyšší úroveň		36%		+ 28%
Praktická škola (N=13)	Průměrná úroveň		22%		+ 14%
	Základní úroveň		69%		+ 8%
	Mírně pokročilá úroveň		46%		+ 12%
	Pokročilá úroveň		22%		+ 14%
	Nejvyšší úroveň		9%		+ 15%

Příloha 6: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	25		58	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	25		49	
	Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení apod.	24		63	
SOŠ (N=51)	Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení apod.	42		63	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	37		58	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	34		49	
Gymnázium (N=21)	Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení apod.	19		63	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	19		58	
	Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ	16		33	
VOŠ (N=10)	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	10		58	
	Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení apod.	9		63	
	Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru	8		41	
Praktická škola (N=13)	Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru	7		41	
	Motivační akce pro žáky ZŠ	5		49	
	Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod.	4		58	
	Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení apod.	4		63	

Příloha 7: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	28	82%	53	64%
	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	24	71%	57	69%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	23	68%	46	55%
SOŠ (N=51)	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	38	75%	53	64%
	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	37	73%	57	69%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	34	67%	46	55%
Gymnázium (N=21)	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	17	81%	57	69%
	Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod.	13	62%	47	57%
	Učitelé polytech. předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v ciz. jaz.	13	62%	37	45%
VOŠ (N=10)	Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání	10	100%	53	64%
	Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání	10	100%	46	55%
	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	9	90%	57	69%
Praktická škola (N=13)	Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod.	8	62%	47	57%
	Nedostatečné/neodpovídající prostory	7	54%	36	43%
	Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů	6	46%	57	69%
	Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání	6	46%	44	53%
	Malá podpora ze strany zaměstnavatelů	6	46%	25	30%

Příloha 8: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	30	88%	67	81%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	25	74%	63	76%
	Vzdělávání pedagogů v metodách vhodných při výuce polytech. předmětů	25	74%	49	59%
	Vzdělávání pedagog. prac. v oblasti polytechniky podle jejich aprobace	25	74%	48	58%
SOŠ (N=51)	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	45	88%	67	81%
	Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytech. vzdělávání	40	78%	56	67%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	39	76%	63	76%
	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	39	76%	59	71%
Gymnázium (N=21)	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	18	86%	67	81%
	Nákup/příprava materiálů pro výuku	18	86%	63	76%
	Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor	18	86%	53	64%
VOŠ (N=10)	Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku	10	100%	67	81%
	Zvýšení kvality softwarového vybavení školy	10	100%	50	60%
Praktická škola (N=13)	Nákup/příprava materiálů pro výuku	9	69%	63	76%
	Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů	8	62%	59	71%
	Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně	8	62%	44	53%

4 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Královéhradeckém kraji

V rámci projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu proaktivního přístupu jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby seberealizace (při využití silných stránek jedince).

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem výchova k podnikavosti (dále VkP), používaný i odbornou veřejností. Tuto podporu lze chápat jako **výchovu k podnikavosti zahrnující všechny výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností.**

S výchovou k podnikavosti je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít). Ty pak může uplatnit jak v roli podnikatele, ale i jako kvalitní zaměstnanec.

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře, ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP nauka o podnikání (vč. problematiky etiky v podnikání) a také oblast společenské odpovědnosti (z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví).

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční gramotnost – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí mít do konce roku 2020 každý žák počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP.** Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol.** Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „proroste“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role

může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VcP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. V optimální variantě by měla vzniknout Národní strategie VcP.

V rámci volnočasových aktivit nebo dalších aktivit školy souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Hlavní zjištění

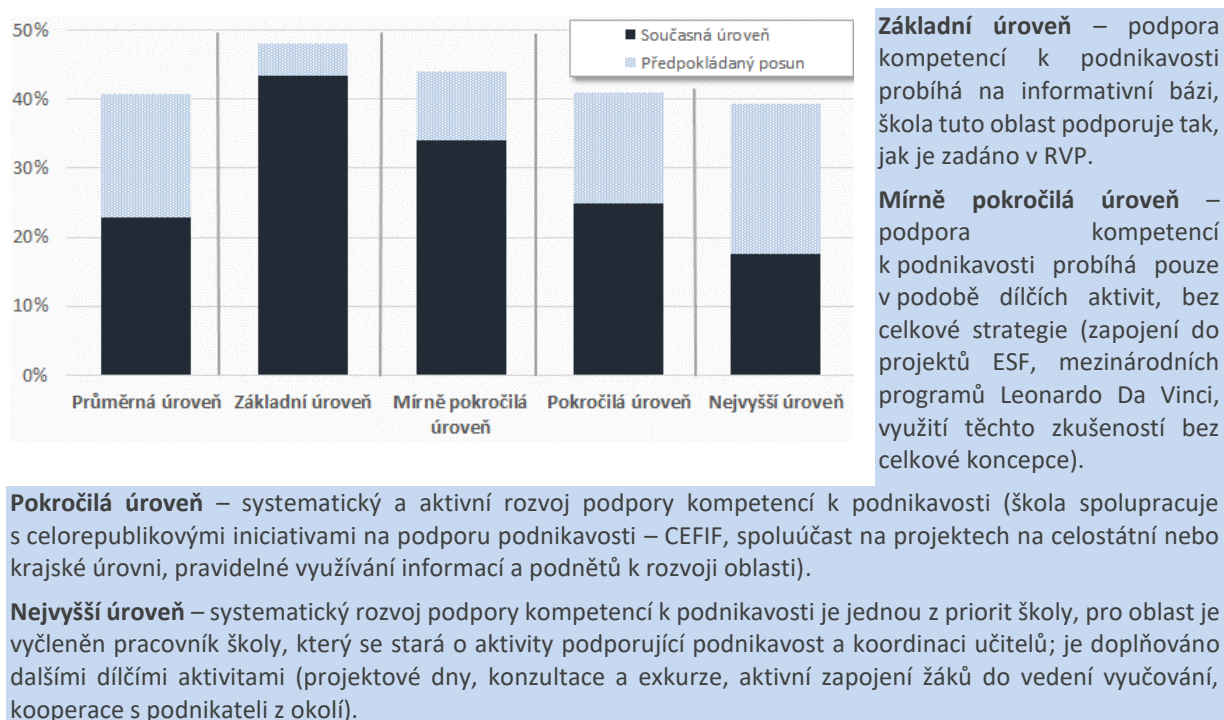
- Podporu kompetencí k podnikavosti rozvíjí relativně nejvíce škol na základní úrovni a v rámci zadání RVP, případně vyvíjejí činnosti na mírně pokročilé úrovni – podpora podnikavosti probíhá v podobě dílčích aktivit, nad rámec RVP. Školy mají nicméně zájem tuto oblast dále rozvíjet. Výrazný posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně, kdy je podpora kompetencí k podnikavosti jednou z priorit školy, a pokročilé úrovni – školy mají zájem systematicky rozvíjet podporu kompetencí k podnikavosti.
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na výuku žáků myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení (SOŠ, gymnázia, VOŠ i praktické školy); dalšími významněji zastoupenými činnostmi, které školy realizují v rámci této oblasti, jsou výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (SOU, SOŠ, VOŠ), získávání informací a podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti ze strany pedagogů (VOŠ a praktické školy) či začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (SOU, SOŠ, VOŠ i praktické školy). SOU realizují také návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce, gymnázia se soustředí také na výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání. VOŠ dále organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele a praktické školy se snaží poskytovat žákům možnost aplikovat získané dovednosti v podnikatelství.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (všechny typy škol), dále také s malým zájmem žáků o ekonomické aktivity (všechny typy škol), s nedostatkem výukových materiálů a pomůcek (SOU, SOŠ, gymnázia, VOŠ), s malým zájmem pedagogů o podporu podnikavosti (zejm. gymnázia) či malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (zejm. praktické školy).
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především: podpora školních projektů (všechny typy škol), přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (SOU, SOŠ, gymnázia, VOŠ), metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (všechny typy škol) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (zejm. gymnázia). Pro gymnázia by byl také potřebný rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a praktické školy by uvítaly analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce.

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě vykonávají střední a vyšší odborné školy v Královéhradeckém kraji nejčastěji činnosti na základní úrovni, tedy spíše na informativní bázi v rámci zadání RVP (43 %). Realizovány jsou také činnosti na mírně pokročilé úrovni, kdy podpora podnikavosti probíhá zejména v podobě dílčích aktivit, často na základě zapojení škol do projektů ESF nebo jiných projektů (34 %). O něco v menší míře se školy věnují systematickému a aktivnímu rozvoji podpory kompetencí k podnikavosti (pokročilá úroveň – 25 %), příp. tento systematický rozvoj představuje jednu z priorit školy (nejvyšší úroveň – 18 %).

Školy mají nicméně zájem tuto oblast dále rozvíjet. Výrazný posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně, kdy je podpora kompetencí k podnikavosti jednou z priorit školy (předpokládaný posun o 22 %), a pokročilé úrovně – školy mají zájem systematicky rozvíjet podporu kompetencí k podnikavosti (předpokládaný posun o 16 %). V rámci mírně pokročilé úrovně by do budoucna, podle odpovědí škol, měl být zaznamenán posun o 10 % a jen k velice nízkému posunu (o 5 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 29: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun

V rámci hodnocení současné úrovně podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaného posunu nacházíme mezi jednotlivými typy škol určité odlišnosti (viz příloha 9).

V případě **středních odborných učilišť** jsou jednoznačně nejčastěji realizovány dílčí aktivity bez celkové strategie spadající do mírně pokročilé úrovně (40 %) či aktivity na základní úrovni dle zadání RVP (40 %). V menší míře pak SOU podporují kompetence k podnikavosti v rámci systematického rozvoje (pokročilá úroveň – 22 %), příp. je tento rozvoj jednou z priorit školy (nejvyšší úroveň – 15 %). Je zde ovšem patrný zájem o systematické rozvíjení kompetencí k podnikavosti na vyšší úrovni – k největšímu posunu by mělo dojít v rámci nejvyšší (23 %), resp. pokročilé (17 %) úrovně.

Také **střední odborné školy** na podporu kompetencí k podnikavosti realizují nejčastěji dílčí aktivity bez celkové strategie (mírně pokročilá úroveň – 41 %) či aktivity na základní úrovni dle zadání RVP (38 %). V menší míře je realizován systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti na pokročilé úrovni (31 %) či je tento rozvoj jednou z priorit školy (nejvyšší úroveň – 23 %). Jednoznačně nejvýraznější posun je očekáván v rámci nejvyšší úrovně (o 26 %) a dále pak v rámci pokročilé úrovně (o 18 %).

Na většině **gymnází** probíhá podpora kompetencí k podnikavosti pouze ve své základní podobě, v rámci RVP (50 %). V menší míře jsou realizovány činnosti také na mírně pokročilé (29 %), resp. pokročilé (22 %) úrovni. Relativně největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 19 %) a dále pak v rámci mírně pokročilé (o 13 %) či pokročilé (o 12 %) úrovně.

Vyšší odborné školy podporují podnikavost především na nejvyšší úrovni (systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy – 36 %) či pokročilé úrovni (mají zpracovanou celkovou koncepci a strategii rozvoje podnikavosti – 30 %). Poměrně časté jsou ale také dílčí aktivity bez celkové strategie spadající do mírně pokročilé úrovně (28 %) nebo podpora v rámci RVP, probíhající na základní úrovni (25 %). K největšímu předpokládanému posunu by mělo dojít v rámci nejvyšší (o 23 %), o něco méně výrazný posun by měl nastat v rámci pokročilé úrovně (o 13 %).

Praktické školy realizují činnosti, jež spadají především do základní úrovně (46 %). Školy mají nicméně zájem o další rozvíjení podnikavosti na nejvyšší (předpokládaný posun o 13 %) a základní úrovni (předpokládaný posun o 12 %).

4.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

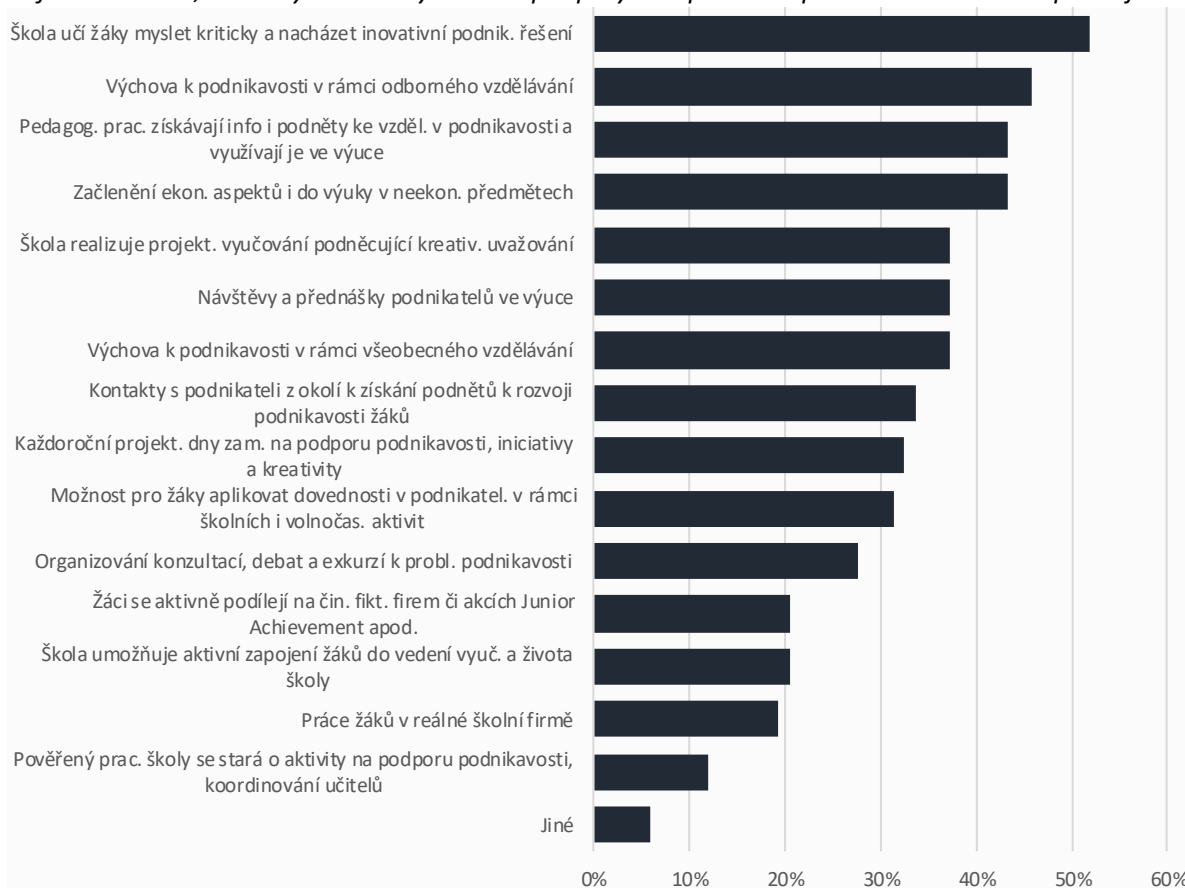
V rámci podpory kompetencí k podnikavosti se školy zaměřují především na výuku žáků myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení (52 %). Dalšími významněji zastoupenými činnostmi, které školy realizují v rámci této oblasti, jsou výchova k podnikavosti v rámci nejenom odborného (46 %), ale i všeobecného (37 %) vzdělávání, hojně realizovanou aktivitou je také získávání informací a podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti ze strany pedagogů (43 %) či začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (43 %).

Školy také poměrně často realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (37 %), či organizují projektové dny zaměřené na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity (33 %). V oblasti spolupráce škol se zaměstnavateli týkající se podpory podnikavosti figurují především návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (37 %) a pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (34 %).

Školy také umožňují svým žákům aplikovat dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (31 %), aktivně se podílet na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod. (20 %), aktivně se zapojovat do vedení vyučování a života školy (20 %) či pracovat v reálné školní firmě (19 %).

Školy rovněž organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti (28 %) a spíše ojediněle mají pracovníka, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti, koordinování učitelů (12 %).

Graf 30: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

Z hlediska aktivit realizovaných na podporu kompetencí k podnikavosti nacházíme u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti (viz příloha 10).

V případě **středních odborných učilišť** figuruje mezi nejčastěji uváděnými aktivitami na podporu kompetencí k podnikavosti výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (62 %) a dále začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech či návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (shodně 53 %). **Střední odborné školy** nejčastěji realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (65 %), učí myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní podnikatelská řešení (59 %) a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (53 %).

Nejčastěji uváděnými aktivitami jsou v případě **gymnází** jednak výchova ke kritickému myšlení a nalézání inovativních řešení, jednak výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (shodně 57 %). Gymnázia také realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (48 %).

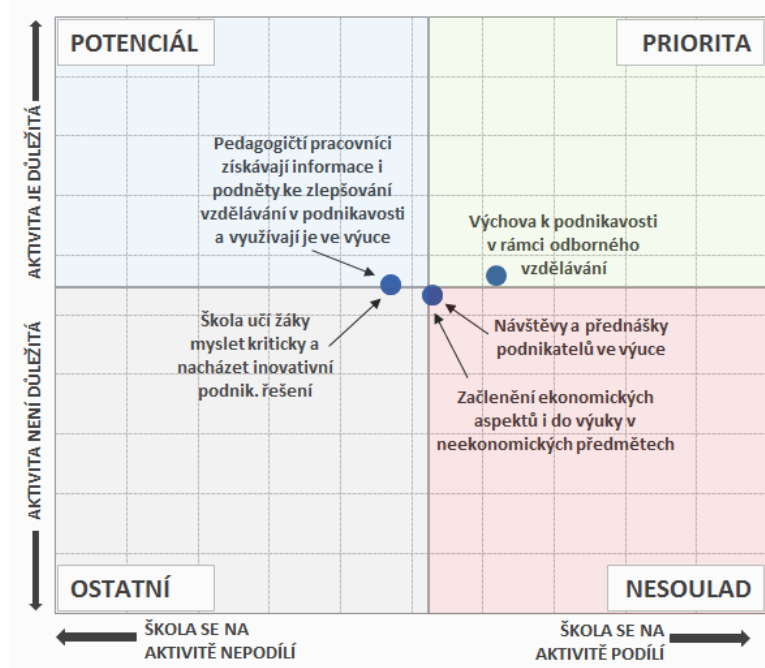
Vyšší odborné školy se v převážné většině věnují začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (90 %) a výchově k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (70 %). Dále také učí své žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní podnikatelská řešení, pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce a rovněž školy organizují pro žáky i učitele konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti (shodně 60 %).

Praktické školy se především zaměřují na to, aby pedagogové získávali informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívali je ve výuce (38 %) a poskytují žákům možnosti

aplikovat získané dovednosti v podnikatelství (38 %). Dále se věnují začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (31 %) a učí myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní podnikatelská řešení (31 %).

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 31: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

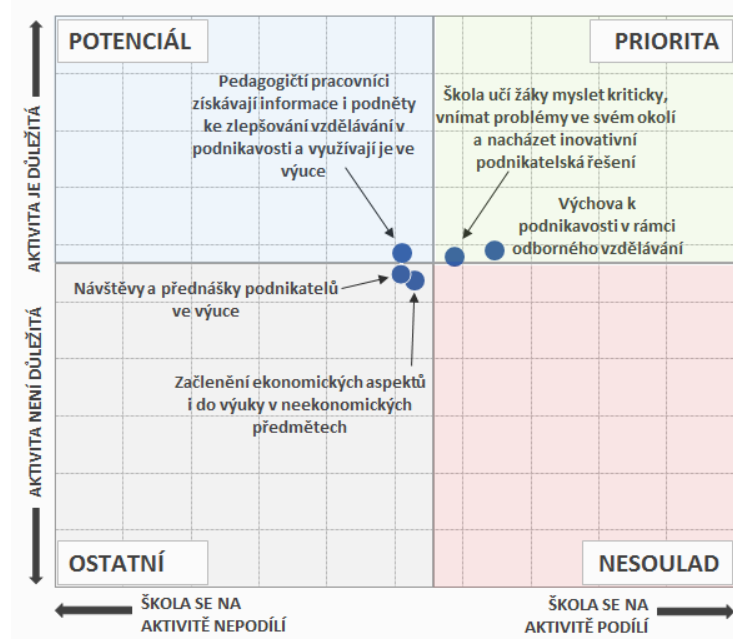

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností zaměřených na podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje hlavní prioritu **středních odborných učilišť** výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání – této aktivitě se SOU věnují v největší míře a zároveň ji pokládají za důležitou.

Střední odborná učiliště také organizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech, důležitost těchto aktivit je však o něco málo nižší.

Určitý potenciál představuje v případě středních odborných učilišť získávání informací a podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti ze strany pedagogů a výchova žáků ke kritickému myšlení, vnímání problémů a nacházení inovativních řešení – tyto aktivity považují SOU za spíše důležité, nicméně se jim věnují v menší míře než jiným činnostem.

Graf 32: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

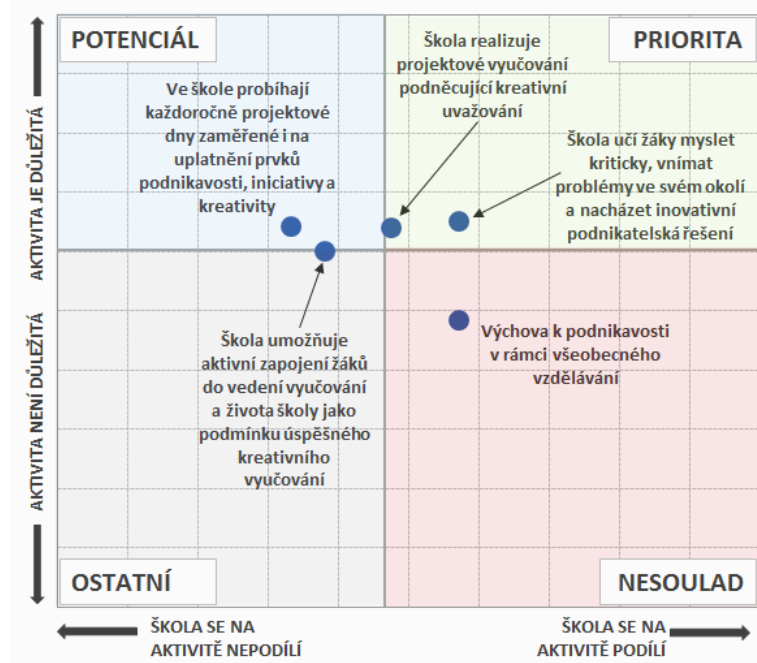

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě lze mezi priority **středních odborných škol** zařadit výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a učení žáků myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Školy se těmto aktivitám věnují nejčastěji a zároveň je považují za velmi důležité.

Zhruba stejnou důležitost přikládají střední odborné školy i získávání informací a podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti

a využívání jich ve výuce ze strany pedagogů. Tuto aktivitu považují střední odborné školy za důležitou, nicméně se jí věnují v menší míře než jiným činnostem a lze ji tak označit za určitý potenciál středních odborných škol.

Graf 33: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje hlavní priority **gymnází** jednak výuka ke kritickému myšlení, vnímání problémů a hledání inovativních podnikatelských řešení, jednak realizace projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování. Těmto aktivitám se gymnázia věnují nejčastěji a zároveň je považují za velmi důležité.

Za potenciál gymnází lze označit především realizaci projektových dnů zaměřených i na uplatnění

prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity; určitým potenciálem je rovněž umožnění aktivního zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jakožto podmínky úspěšného kreativního vyučování. Gymnázia hodnotí tyto aktivitu jako důležité, nicméně podílejí se na nich relativně méně často. Gymnázia se zaměřují rovněž na výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, nicméně v porovnání s jinými aktivitami jí přiřazují nižší důležitost.

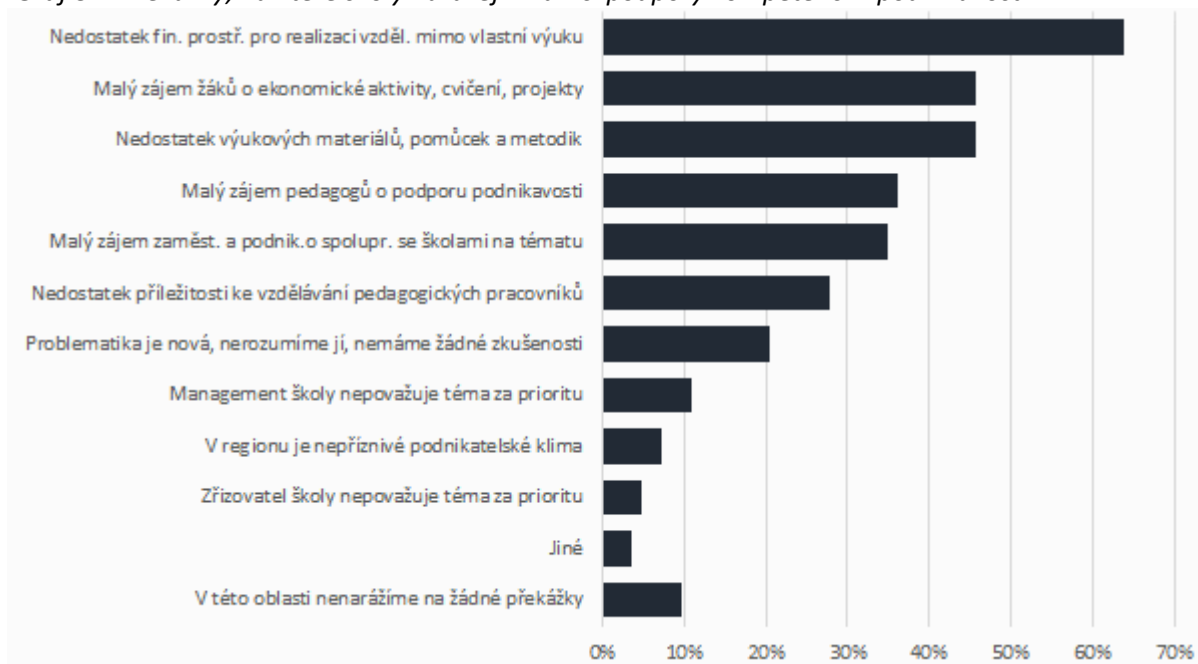
4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Školy při realizaci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě jednoznačně nejčastěji narážejí na nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (64 %). Dalšími významnými problémy jsou jednak malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení či projekty (46 %), jednak nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (46 %).

Školy narážejí rovněž na malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (36 %), malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (35 %) a v neposlední řadě i na nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (28 %).

Školy se potýkají také s tím, že problematika podpory kompetencí k podnikavosti je pro ně nová, školy jí nerozumí a nemají s ní žádné zkušenosti (20 %). Mezi spíše okrajové problémy pak patří skutečnost, že management školy (11 %) resp. zřizovatel (5 %) nepovažuje toto téma za prioritu nebo že v regionu je nepříznivé podnikatelské klima (7 %).

Graf 34: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Z hlediska hlavních překážek, na které školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti narážejí, dochází u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol spíše jen k menším odlišnostem (viz příloha 11). V případě **středních odborných učilišť, středních odborných škol i vyšších odborných škol** figurují mezi třemi hlavními překážkami v realizaci podpory kompetencí k podnikavosti (a to ve stejném pořadí) nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (SOU 64 %, SOŠ 73 %, VOŠ 70 %), malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení či projekty (SOU 46 %, SOŠ 51 %, VOŠ 60 %) a také nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (SOU 46 %, SOŠ 51 %, VOŠ 60 %).

Gymnázia identifikovala jako nejvýznamnější překážky v realizaci podpory kompetencí k podnikavosti malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (57 %) a nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (48 %). Dále narážejí také na malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení či projekty a na nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (shodně 33 %).

Praktické školy zařadily mezi hlavní překážky zejména nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (54 %) a dále také malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení či projekty (46 %) a nedostatečný zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami (46 %).

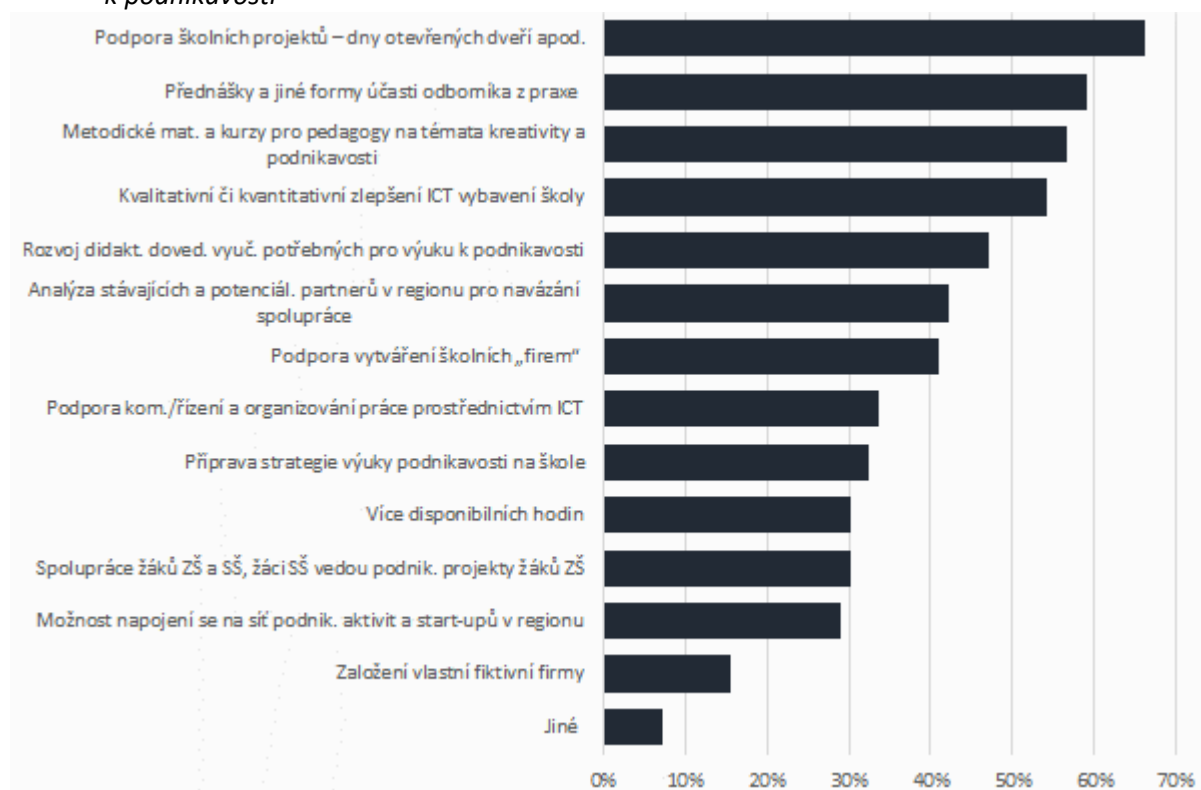
4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Školám by v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě pomohla nejvíce podpora školních projektů (66 %), přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (59 %), metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (57 %), resp. rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (47 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (54 %).

Za potřebnou považují školy rovněž i analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce (42 %) či podporu vytváření školních „firem“ (41 %). Školy by uvítaly také podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (34 %) či přípravu strategie výuky podnikavosti na škole (33 %). Školám by pomohlo také více disponibilních hodin (30 %), spolupráce

žáků ZŠ a SŠ (30 %), možnost napojení se na síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (29 %) či založení vlastní fiktivní firmy (16 %).

Graf 35: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Z hlediska opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti, lze identifikovat u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti (viz příloha 12). V případě **středních odborných učilišť** jsou hlavním opatřením, které by školám pomohlo, přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (74 %). Školy by uvítaly také větší podporu školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod. (62 %) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (59 %). **Střední odborné školy** mají podobné preference jako SOU. Za potřebné považují SOŠ především přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a podporu školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod. (shodně 69 %). SOŠ by rovněž uvítaly metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (59 %).

Vyšší odborné školy by v největší míře uvítaly podporu školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod., metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (shodně 80 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (70 %).

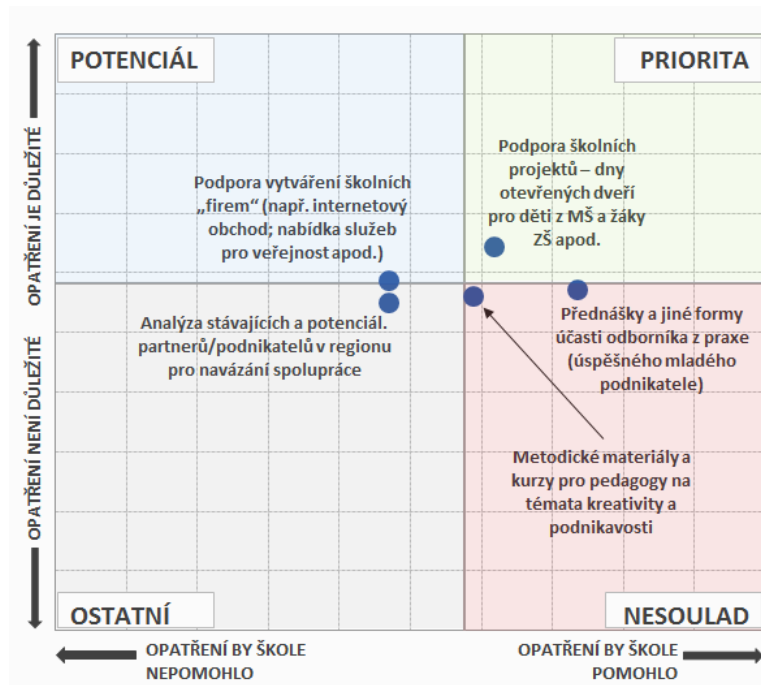
Gymnázia uvádějí jednoznačně nejčastěji jako potřebná opatření kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (71 %) a podporu školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod. (67 %). Dále by gymnáziím pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti a rovněž i rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (shodně 48 %).

Praktické školy řadí mezi nejdůležitější opatření podporu školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod., metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity

a podnikavosti (54 %) a také analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce (46 %).

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 36: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

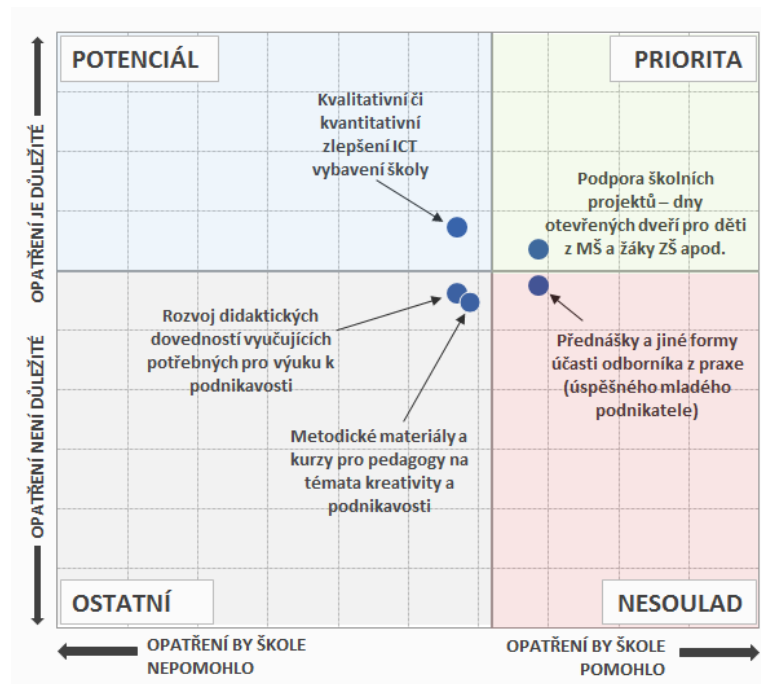

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě je hlavní prioritou **středních odborných učilišť** podpora školních projektů – toto opatření by školám pomohlo a zároveň je mu přiřazována nejvyšší důležitost.

Podle vyjádření středních odborných učilišť by byla prospěšná také realizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe či metodické materiály a kurzy pro pedagogy, nicméně v porovnání s jinými příkládají SOU těmto opatřením

o něco menší důležitost. Určitý potenciál středních odborných učilišť představuje podpora vytváření školních firem – toto opatření považují SOU za spíše důležité, nicméně v porovnání s jinými je méně potřebné.

Graf 37: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

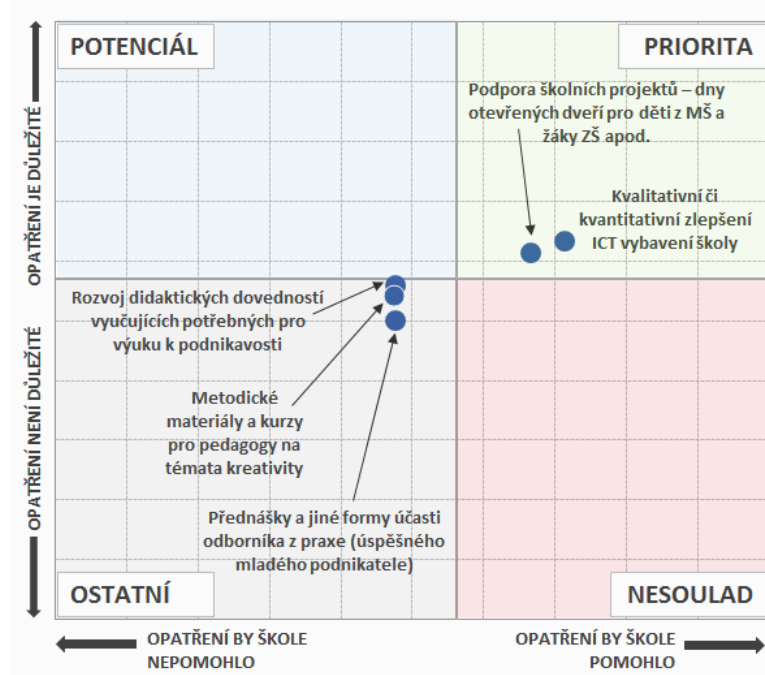

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje největší prioritu **středních odborných škol** podpora školních projektů – toto opatření by školám pomohlo a zároveň je mu přiřazována značná důležitost.

Hlavním potenciálem středních odborných škol je kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy – tomuto opatření je přiřazována nejvyšší důležitost, ačkoli v porovnání s jinými je využitelné spíše v menší míře.

Realizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe je rovněž označována za potřebnou, nicméně v porovnání s jinými opatřeními jí střední odborné školy přiřkládají menší důležitost.

Graf 38: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě představuje hlavní prioritu gymnázií jednak kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy, jednak podpora školních projektů (např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.) – tato opatření jsou z pohledu gymnázií nejvíce potřebná a zároveň je jim přiřkládána i nejvyšší důležitost.

Ostatním opatřením z pětice nejčastěji zmiňovaných položek přisuzují gymnázia relativně menší důležitost a domnívají se, že jsou

spíše méně potřebná.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (71 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativě. (59 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

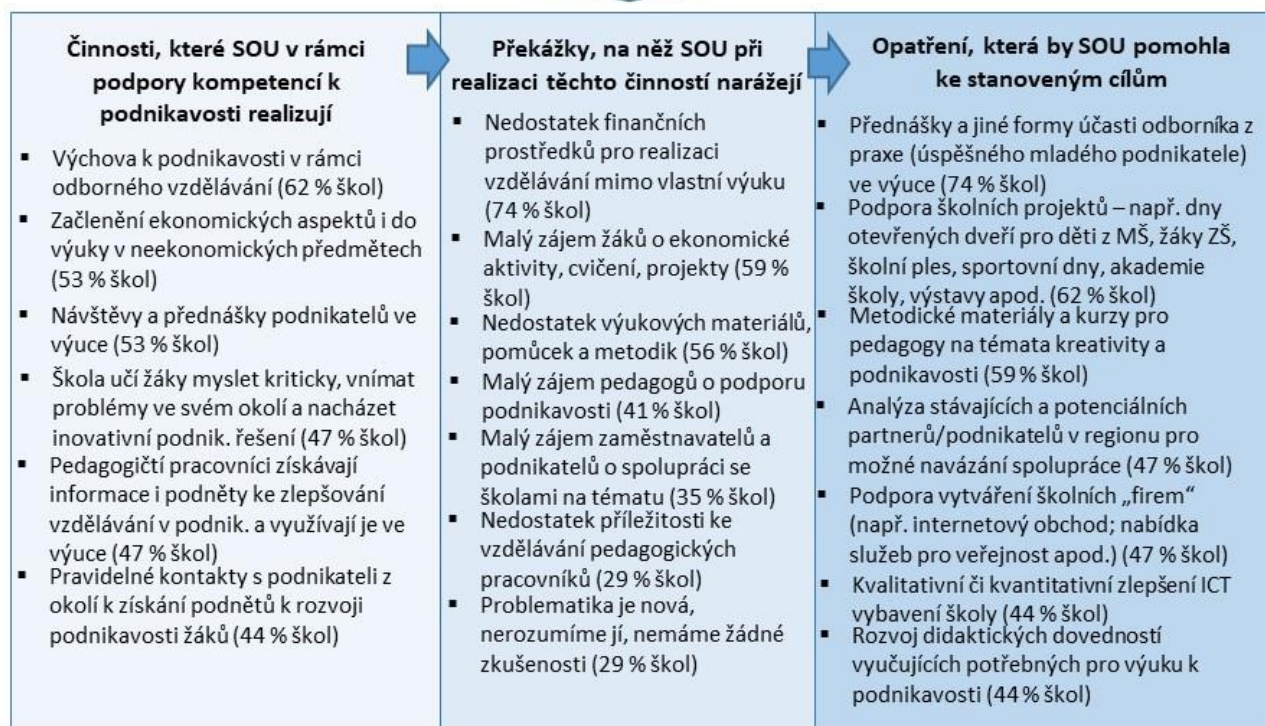
úroveň 4

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (47 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (47 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (38 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (32 % škol)

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (77 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (77 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (69 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (69 % škol)

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (66 % škol)

Individuální kariérové poradenství se nejčastěji zaměřuje na pomoc žákům, kteří potřebují změnit svůj obor. (63 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (69 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (53 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (53 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (51 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (41 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (35 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (65 % škol)
- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (59 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (53 % škol)
- Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (51 % škol)
- Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (51 % škol)
- Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (43 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (73 % škol)
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (51 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (51 % škol)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (39 % škol)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (37 % škol)
- Problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti (33 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (69 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (69 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (59 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (57 % škol)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (57 % škol)
- Podpora vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod; nabídka služeb pro veřejnost apod.) (51 % škol)

Cíle, které si SOŠ stanovily v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (73 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (73 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola má pravidelné informace i podněty ke zlepšování a někteří vyučující je využívají. (63 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (63 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (61 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (59 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (71 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (62 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (43 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (38 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (33 % škol)

Škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování. (33 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnik. řešení (57 % škol)
- Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (57 % škol)
- Škola realizuje projekt. vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (48 % škol)
- Škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování (38 % škol)
- Ve škole probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity (33 % škol)
- Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (29 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (57 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (48 % škol)
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (33 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (33 % škol)
- Problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti (24 % škol)
- Jiné (24 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (71 % škol)
- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, výstavy apod. (67 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (48 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (48 % škol)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (48 % škol)
- Podpora vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod, apod.) (29 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce (29 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (81 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (76 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (67 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (52 % škol)

Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (52 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (48 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 9: Současná úroveň podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě a předpokládaný posun - podle typu školy

		Současná úroveň		Předpokládaný posun	
SOU (N=34)	Průměrná úroveň		21%		+ 19%
	Základní úroveň		40%		+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň		40%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		22%		+ 17%
	Nejvyšší úroveň		15%		+ 23%
SOŠ (N=51)	Průměrná úroveň		29%		+ 21%
	Základní úroveň		38%		+ 3%
	Mírně pokročilá úroveň		41%		+ 8%
	Pokročilá úroveň		31%		+ 18%
	Nejvyšší úroveň		23%		+ 26%
Gymnázium (N=21)	Průměrná úroveň		21%		+ 16%
	Základní úroveň		50%		+ 5%
	Mírně pokročilá úroveň		29%		+ 13%
	Pokročilá úroveň		22%		+ 12%
	Nejvyšší úroveň		17%		+ 19%
VOŠ (N=10)	Průměrná úroveň		33%		+ 16%
	Základní úroveň		25%		+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň		28%		+ 3%
	Pokročilá úroveň		30%		+ 13%
	Nejvyšší úroveň		36%		+ 23%
Praktická škola (N=13)	Průměrná úroveň		10%		+ 11%
	Základní úroveň		46%		+ 12%
	Mírně pokročilá úroveň		15%		+ 10%
	Pokročilá úroveň		9%		+ 10%
	Nejvyšší úroveň		8%		+ 13%

Příloha 10: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	21	62%	38	46%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	18	53%	36	43%
	Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce	18	53%	31	37%
SOŠ (N=51)	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	33	65%	38	46%
	Škola učí myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní podnikatelská řešení	30	59%	43	52%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	27	53%	36	43%
Gymnázium (N=21)	Škola učí myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní podnikatelská řešení	12	57%	43	52%
	Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání	12	57%	31	37%
	Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování	10	48%	31	37%
VOŠ (N=10)	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	9	90%	36	43%
	Výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání	7	70%	38	46%
	Škola učí myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní podnikatelská řešení	6	60%	43	52%
	Pedag. získávají info i podněty ke zlepšování vzděl. v podnikavosti, využívají ve výuce	6	60%	36	43%
	Organizování konzultací, debat a exkurzí k probl. podnikavosti pro žáky i učitele	6	60%	23	28%
Praktická škola (N=13)	Pedag. získávají info i podněty ke zlepšování vzděl. v podnikavosti, využívají ve výuce	5	38%	36	43%
	Poskytování možností žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství	5	38%	26	31%
	Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech	4	31%	36	43%
	Škola učí myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet inovativní podnikatelská řešení	4	31%	43	52%

Příloha 11: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Nedostatek fin. prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	25	64%	53	64%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	20	46%	38	46%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	19	46%	38	46%
SOŠ (N=51)	Nedostatek fin. prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	37	73%	53	64%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	26	51%	38	46%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	26	51%	38	46%
Gymnázium (N=21)	Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti	12	57%	30	36%
	Nedostatek fin. prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	10	48%	53	64%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	7	33%	38	46%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	7	33%	38	46%
VOŠ (N=10)	Nedostatek fin. prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	7	70%	53	64%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	6	60%	38	46%
	Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik	6	60%	38	46%
Praktická škola (N=13)	Nedostatek fin. prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	7	54%	53	64%
	Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty	6	46%	38	46%
	Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu	6	46%	29	35%

Příloha 12: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	25	74%	49	59%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	21	62%	55	66%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	20	59%	47	57%
SOŠ (N=51)	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	35	69%	49	59%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	35	69%	55	66%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	30	59%	47	57%
Gymnázium (N=21)	Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy	15	71%	45	54%
	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	14	67%	55	66%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	10	48%	49	59%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	10	48%	47	57%
	Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti	10	48%	39	47%
VOŠ (N=10)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	8	80%	55	66%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	8	80%	47	57%
	Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce	7	70%	49	59%
Praktická škola (N=13)	Podpora školních projektů – dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ apod.	7	54%	55	66%
	Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	7	54%	47	57%
	Analýza stávajících a potenci. partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce	6	46%	35	42%

5 Rozvoj školy jako centra celoživotního učení v Královéhradeckém kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Rozvoj sítě středních škol jako Center CŽU.

Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání, i v systému dalšího vzdělávání: v rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace), v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru: formální a nonformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky nonformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je propojováno.

- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru: formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace; nonformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí).
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE, realizovaným NÚV, a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých (následný projekt UNIV 3). V tomto období bude kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům DVD, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech DVD poskytovaných středními školami v regionu ad.) Do sítě by se mohly se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojit nově i gymnázia a lycea. Sítě by mohly svou působnost rozšířit (např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP) a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) a vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- Vzdělávání zájmové,
- Vzdělávání občanské,
- Vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb.

Školy poskytující tento druh DVD musí vzdělávat podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí mít autorizaci. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by si mohli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá státem podporovaná oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je vzdělávání občanské a zájmové. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti občanského vzdělávání. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU: digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují), dále politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami), znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad. Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování

a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie; technické školy – digitální vzdělávání aj.). Žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je i prokázat jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé. Mohou si procvičovat i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací. Zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění. Vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

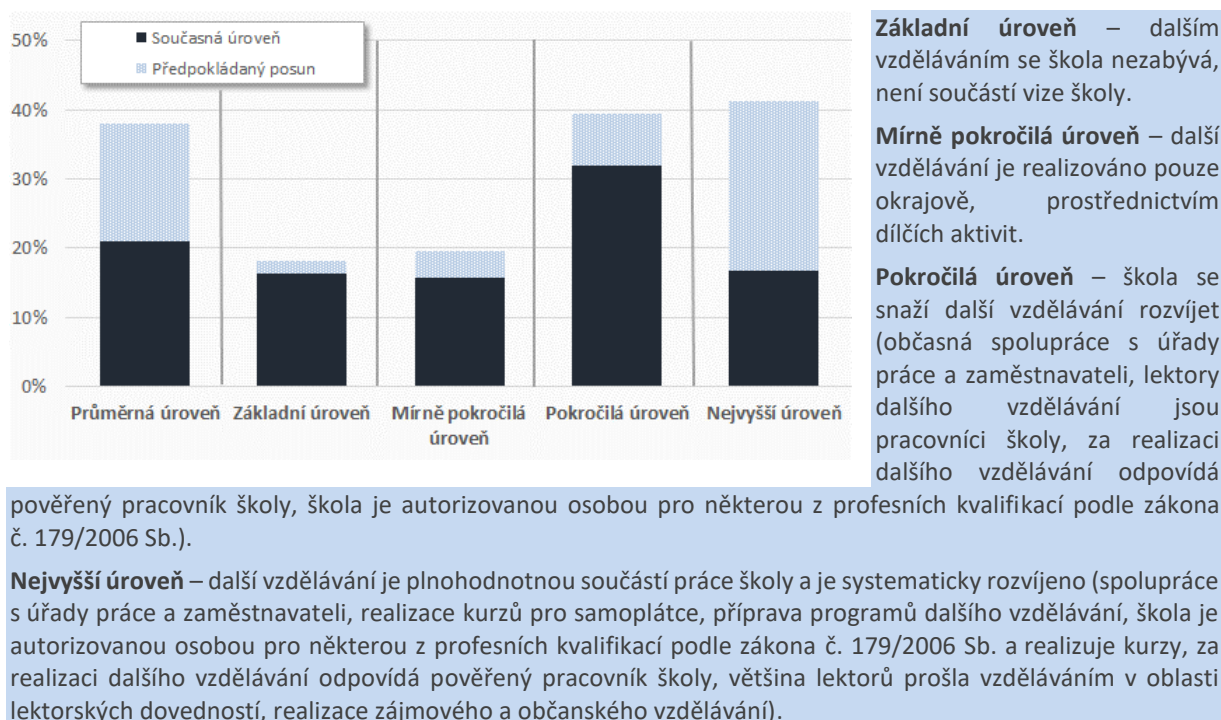
- Školy v této oblasti relativně nejčastěji realizují činnosti odpovídající pokročilé úrovni a snaží se celoživotní učení dále rozvíjet (to se týká především SOU, SOŠ a VOŠ – v případě gymnázií a praktických škol je patrný vysoký podíl také v rámci základní úrovně). Školy deklarují zájem hlavně o systematické rozvíjení této oblasti a realizaci aktivit spadajících do nejvyšší úrovně.
- Školy vyvíjejí aktivitu především v oblasti rekvalifikací (SOU, SOŠ, VOŠ), dalšího vzdělávání pedagogů (zejm. gymnázia a praktické školy), odborného vzdělávání pro zaměstnavatele (SOU, SOŠ a VOŠ) a zájmového vzdělávání pro veřejnost (SOŠ, gymnázia). V menší míře se pak školy věnují rovněž vzdělávání v oblasti ICT dovedností (zejm. VOŠ), přípravě na vykonání zkoušky podle NSK (SOU a VOŠ) či zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. (zejm. SOU).
- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by oblast dalšího vzdělávání na škole zaštiťoval (všechny typy škol) a na malý zájem dospělých o další vzdělávání (SOU, SOŠ, VOŠ, praktické školy). V menší míře se školy potýkají také s malým zájmem zaměstnavatelů o další vzdělávání (SOU, SOŠ, VOŠ) nebo s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (zejm. VOŠ). Gymnázia poukazují rovněž na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání, nicméně poměrně často zmiňují, že v této oblasti nenarážejí na žádné překážky.
- Opatřeními, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (SOU, SOŠ a VOŠ), finance na kvalitní materiál (SOU, SOŠ a VOŠ), příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (gymnázia a praktické školy) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (zejm. gymnázia). Dále by školám pomohly také stáže lektorů či pracovníků školy ve firmách (SOŠ a VOŠ) či zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (gymnázia). SOU by uvítala rovněž zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik. VOŠ také zdůrazňují potřebu zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a dostupnosti aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení vykonávají střední a vyšší odborné školy v Královéhradeckém kraji nejvyšší podíl aktivit v rámci pokročilé úrovně (32 %), charakteristické snahou škol o rozvoj dalšího vzdělávání. Školy dále vykonávají řadu aktivit zhruba ve stejné míře na nejvyšší úrovni (17 %), charakteristické systémovým rozvíjením dalšího vzdělávání, přičemž je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy, a na mírně pokročilé úrovni (16 %), pro kterou je typická pouze okrajová realizace dalšího vzdělávání, a to prostřednictvím dílčích aktivit. Část škol se dalším vzděláváním nezabývá (základní úroveň – 16 %).

Z níže přiloženého grafu je patrné, že školy mají zájem hlavně o systematické rozvíjení této oblasti a realizaci aktivit zařaditelných do nejvyšší úrovně (předpokládaný posun na nejvyšší úrovni o 25 %). Méně výrazný posun (o 7 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně, kdy se střední a vyšší odborné školy snaží další vzdělávání rozvíjet, a to například občasnou spoluprací s úřady práce a zaměstnavateli či zajištěním lektorů. V rámci mírně pokročilé úrovně se předpokládá posun o 4 %.

Graf 39: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun

V rámci hodnocení současné úrovně rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaného posunu nacházíme mezi jednotlivými typy škol určité odlišnosti (viz příloha 13). **Střední odborná učiliště** realizují především činnosti, které celoživotní učení dále rozvíjejí (pokročilá úroveň – 42 %), a dále činnosti rozvíjející další vzdělávání systematicky v rámci nejvyšší úrovně (28 %). V menší míře pak vykonávají dílčí aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (11 %), příp. se dalším vzděláváním nezabývají (základní úroveň – 10 %). Nejvýraznější posun je očekáván v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 24 %).

Střední odborné školy se podobně jako SOU věnují především činnostem v rámci pokročilé úrovně (43 %), které celoživotní učení dále rozvíjejí. Dále realizují aktivity rozvíjející další vzdělávání systematicky v rámci nejvyšší úrovně (24 %), příp. dílčí aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně

(17 %). V malé míře se SOŠ dalším vzděláváním nezabývají (základní úroveň – 4 %). K nejvýraznějšímu posunu by mělo dojít v rámci nejvyšší úrovně (o 32 %).

Gymnázia se z hlediska realizace činností v oblasti celoživotního učení nacházejí především na základní úrovni a touto oblastí se příliš nezabývají (31 %), případně ji rozvíjejí spíše okrajově (mírně pokročilá úroveň – 16 %, pokročilá úroveň – 10 %, nejvyšší úroveň – 8 %). Předpokládaný posun je v případě gymnázií obecně spíše nízký, nejvyšší posun lze očekávat v rámci nejvyšší (předpokládaný posun o 14 %), případně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 10 %).

Vyšší odborné školy realizují téměř výhradně aktivity, které celoživotní učení dále rozvíjejí (pokročilá úroveň – 43 %), a činnosti rozvíjející další vzdělávání systematicky v rámci nejvyšší úrovně (36 %). Posun v rozvoji plánují VOŠ opět takřka výhradně v rámci nejvyšší úrovně, a to o 32 %.

Praktické školy se nejčastěji dalším vzděláváním vůbec nezabývají (základní úroveň – 31 %). V menší míře se soustředí na činnosti, které celoživotní učení dále rozvíjejí (pokročilá úroveň – 13 %), případně tuto oblast rozvíjejí spíše okrajově (mírně pokročilá úroveň – 10 %). Předpokládaný posun je v případě praktických škol obecně nízký, relativně nejvyšší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (8 %).

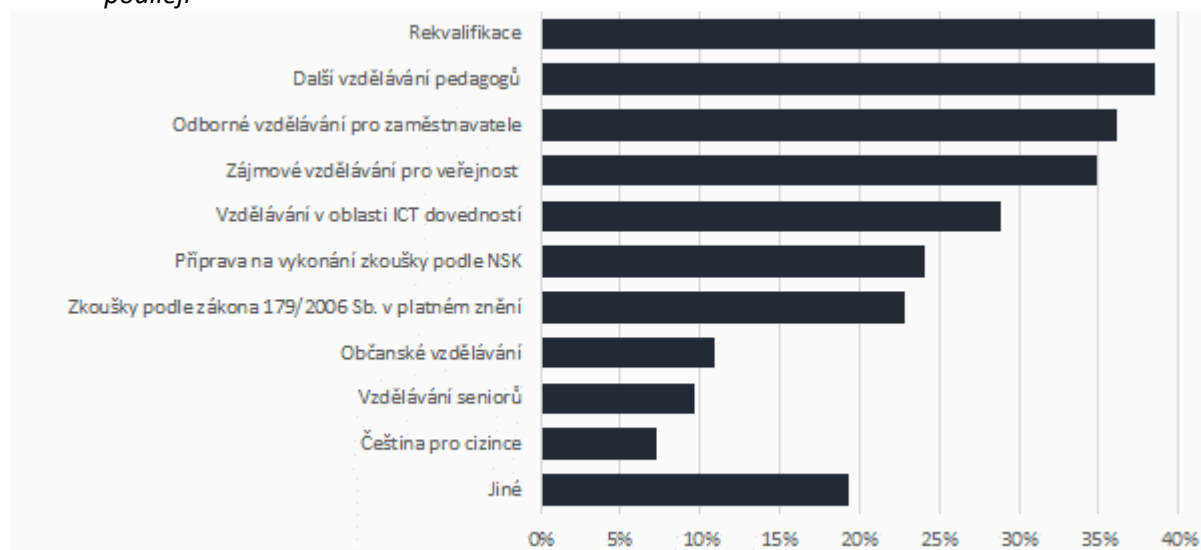
5.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

Největší podíl škol se v rámci celoživotního učení zaměřuje na rekvalifikaci (39 %), další vzdělávání pedagogů (39 %), odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (36 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (35 %).

V menší míře se pak školy věnují rovněž vzdělávání v oblasti ICT dovedností (29 %) a dále také přípravě na vykonání zkoušky podle NSK (24 %) či zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. (23 %).

Spíše okrajově se školy věnují občanskému vzdělávání (11 %), vzdělávání seniorů (10 %) či kurzům češtiny pro cizince (7 %).

Graf 40: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí

Z hlediska aktivit realizovaných v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení nacházíme u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti (viz příloha 14).

V případě **středních odborných učilišť** patří mezi nejčastěji uváděné aktivity spojené s rozvojem školy jako centra celoživotního učení odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (71 %) a rekvalifikace (68 %). O něco v menší míře se SOU věnují přípravě na vykonání zkoušky podle NSK či zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. (shodně 41 %).

Střední odborné školy realizují především rekvalifikace (53 %), odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (51 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (45 %).

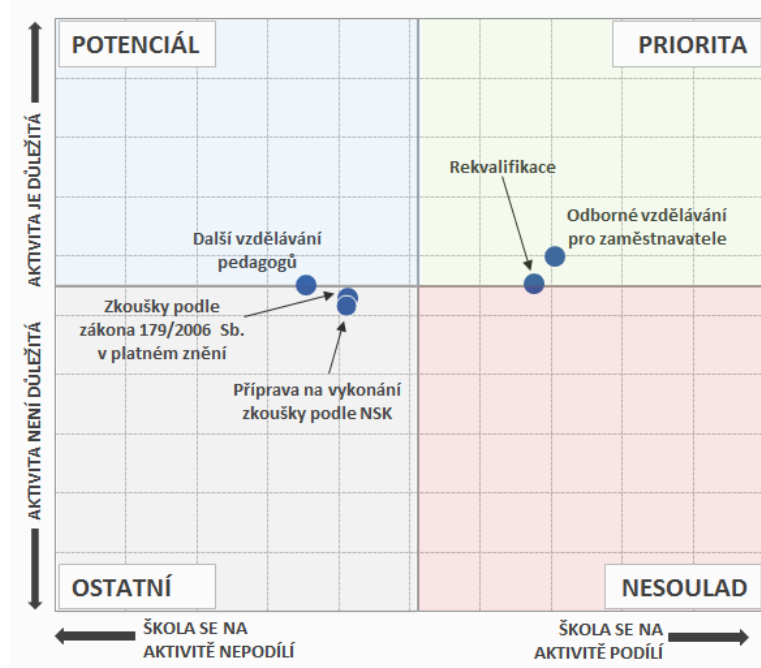
Gymnázia realizují především zájmové vzdělávání pro veřejnost (38 %) a další vzdělávání pedagogů (33 %). Gymnázia se zaměřují i jiné aktivity (33 %), mezi kterými figurují zejména besedy pro veřejnost, poznávací zájezdy či dálková forma studia (vše 14 %), příp. školy uvádějí, že celoživotní učení nerealizují (57 %).

Vyšší odborné školy se v rámci celoživotního učení zaměřují především na vzdělávání v oblasti ICT dovedností a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (shodně 70 %) a dále i na rekvalifikace a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (shodně 60 %).

Praktické školy realizují především další vzdělávání pedagogů (38 %) a dále i jiné aktivity, mezi kterými figuruje zejména akreditovaný kvalifikační kurz pro asistenty pedagoga (20 %).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

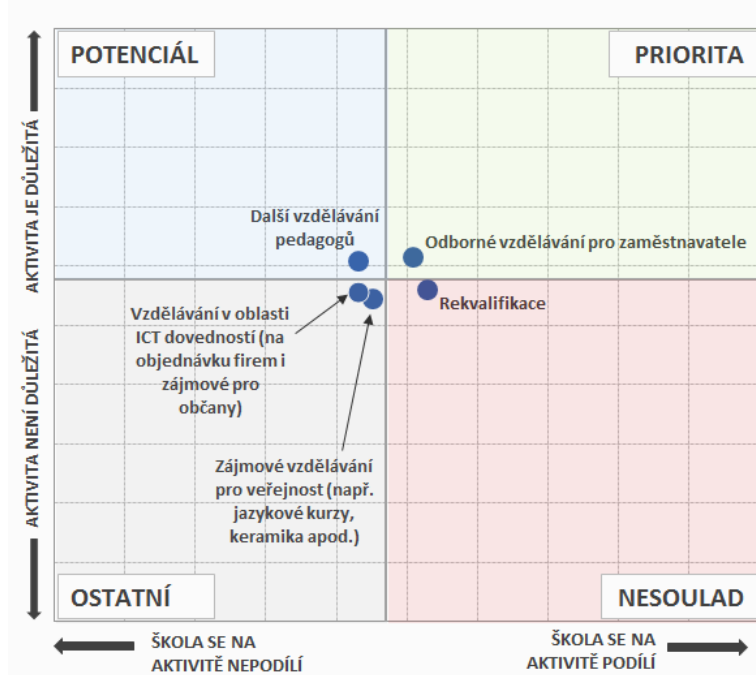
Graf 41: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního učení lze za hlavní priority **středních odborných učilišť** označit jednak odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, jednak rekvalifikace – na těchto aktivitách se školy aktivně podílejí a přiřkládají jim také nejvyšší důležitost.

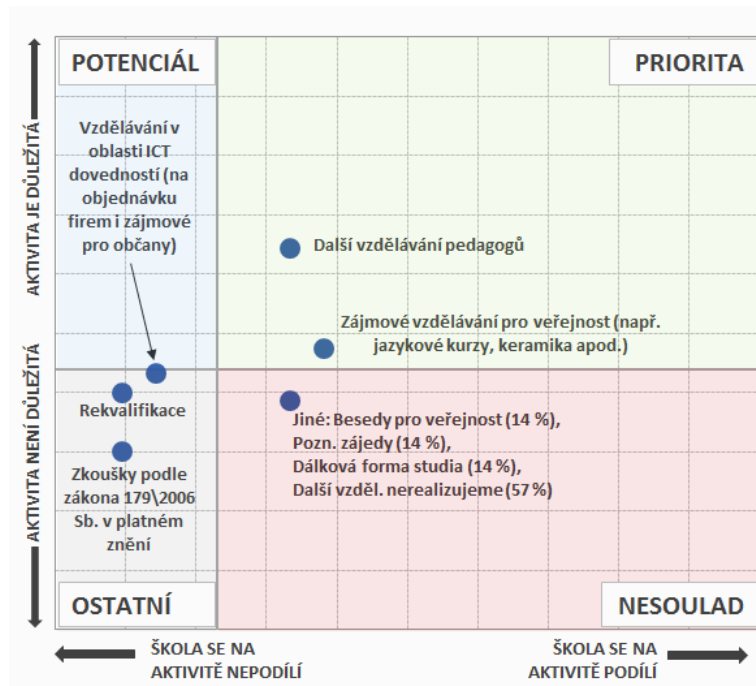
Za určitý potenciál středních odborných učilišť lze označit další vzdělávání pedagogických pracovníků, které považují SOU za spíše důležité, nicméně jej realizují pouze v malé míře.

Graf 42: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

nicméně v porovnání s jinými činnostmi jí přikládají spíše menší význam.

Graf 43: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního vzdělávání je hlavní prioritou **středních odborných škol** odborné vzdělávání pro zaměstnavatele.

Za určitý potenciál středních odborných škol lze označit další vzdělávání pedagogů – tuto aktivitu považují SOŠ za spíše důležitou, nicméně ji realizují pouze v menší míře.

Určitý nesoulad lze spatřovat v případě rekvalifikací – na této aktivitě se střední odborné školy podílejí v relativně velké míře,

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností rozvoje školy jako centra celoživotního učení jsou hlavními prioritami **gymnází** jednak další vzdělávání pedagogů, jednak zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) – těmito dvěma činnostem se gymnázia věnují v jednoznačně největší míře a také jim přikládají zcela nejvyšší důležitost.

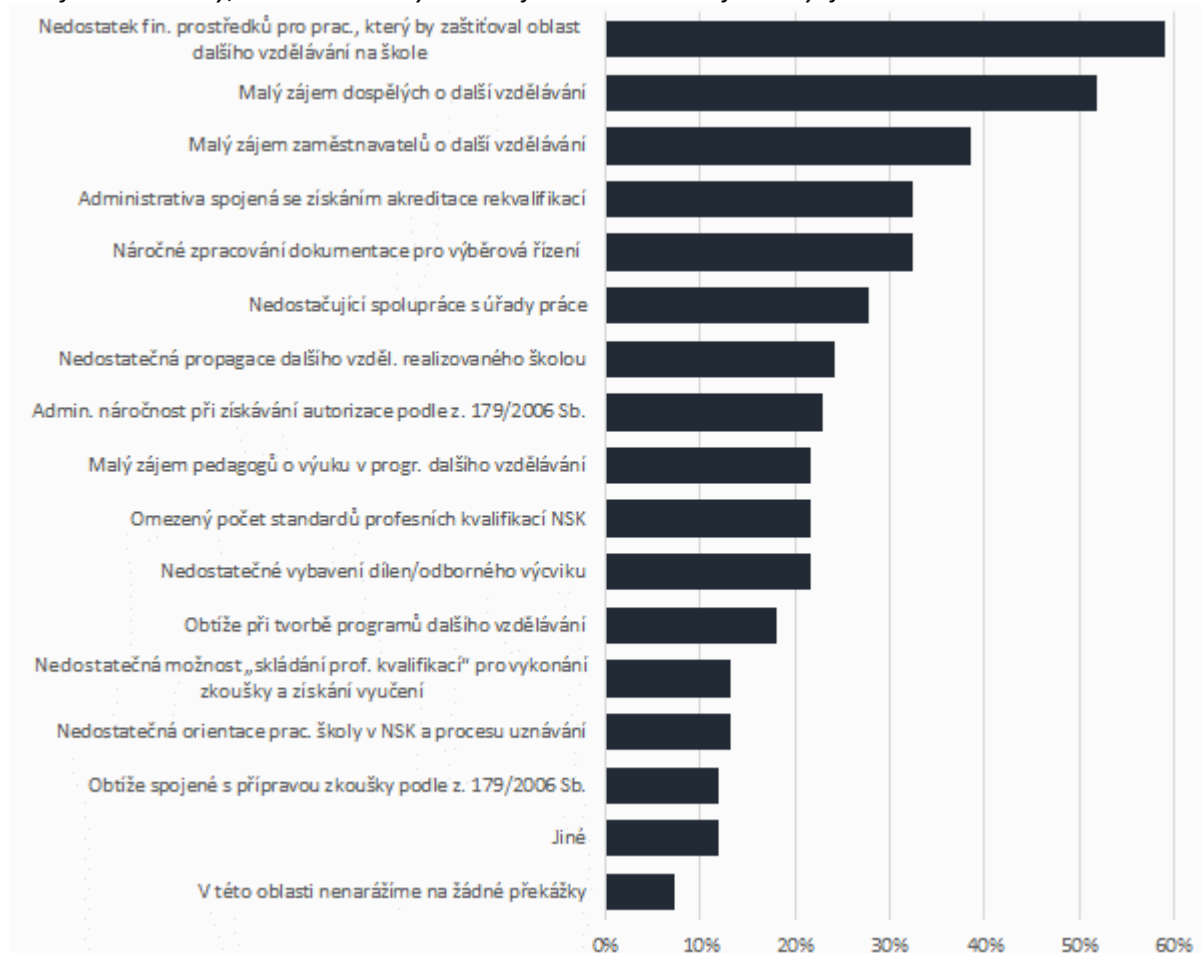
Gymnázia také ve značné míře uvádějí jiné aktivity, kterým však přikládají spíše nižší důležitost. Mezi nimi dominuje skutečnost, že gymnázia další vzdělávání vůbec nerealizují.

5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V rámci rozvoje celoživotního učení školy narážejí především na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by oblast dalšího vzdělávání na škole zaštiťoval (59 %).

Školy se ve značné míře potýkají také s malým zájmem o další vzdělávání, a to jak ze strany dospělých (52 %), tak ze strany zaměstnavatelů (39 %). Za překážky omezující rozvoj škol jakožto centra celoživotního učení označují školy rovněž administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (33 %) a náročnost zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (33 %).

Graf 44: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Školy si stěžují i na nedostačující spolupráci s úřady práce (28 %), nedostatečnou propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou (24 %) či administrativní náročnost při získávání autorizace podle zák. 179/2006 Sb. (23 %). Ve stejné míře se pak školy potýkají s malým zájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání, s omezeným počtem standardů profesních kvalifikací NSK a s nedostatečným vybavením dílen odborného výcviku (shodně 22 %). Školy pociťují také obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání (18 %).

Spíše v menší míře pak školy narážejí na nedostatečnou možnost „skládání profesních kvalifikací“ pro vykonání zkoušky a získání vyučení či nedostatečnou orientaci pracovníků školy v NSK a procesu uznávání (shodně 13 %), příp. i na obtíže spojené s přípravou zkoušky podle z. 179/2006 Sb. (12 %).

Z hlediska hlavních překážek, na které školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení narážejí, lze vyzdvihnout u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti (viz příloha 15).

V případě **středních odborných učilišť** představuje hlavní překážku malý zájem dospělých o další vzdělávání (76 %) a dále školy narážejí také na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by oblast dalšího vzdělávání na škole zajišťoval (62 %), problémem je i malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (62 %).

Střední odborné školy se podobně jako SOU potýkají s malým zájmem dospělých o další vzdělávání a nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by z oblasti dalšího vzdělávání na škole zajišťoval (shodně 71 %). O něco v menší míře pak SOŠ narážejí na malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (53 %).

Gymnázia se potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (52 %) a také s malým zájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (33 %). Gymnázia také poměrně často uvádějí, že v této oblasti na žádné překážky nenarážejí (24 %).

Mezi hlavní překážky **vyšších odborných škol** patří zejména malý zájem dospělých o další vzdělávání (70 %) a dále také nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na škole, malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání a administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (shodně 60 %).

Praktické školy narážejí zejména na malý zájem dospělých o další vzdělávání a nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (shodně 23 %).

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

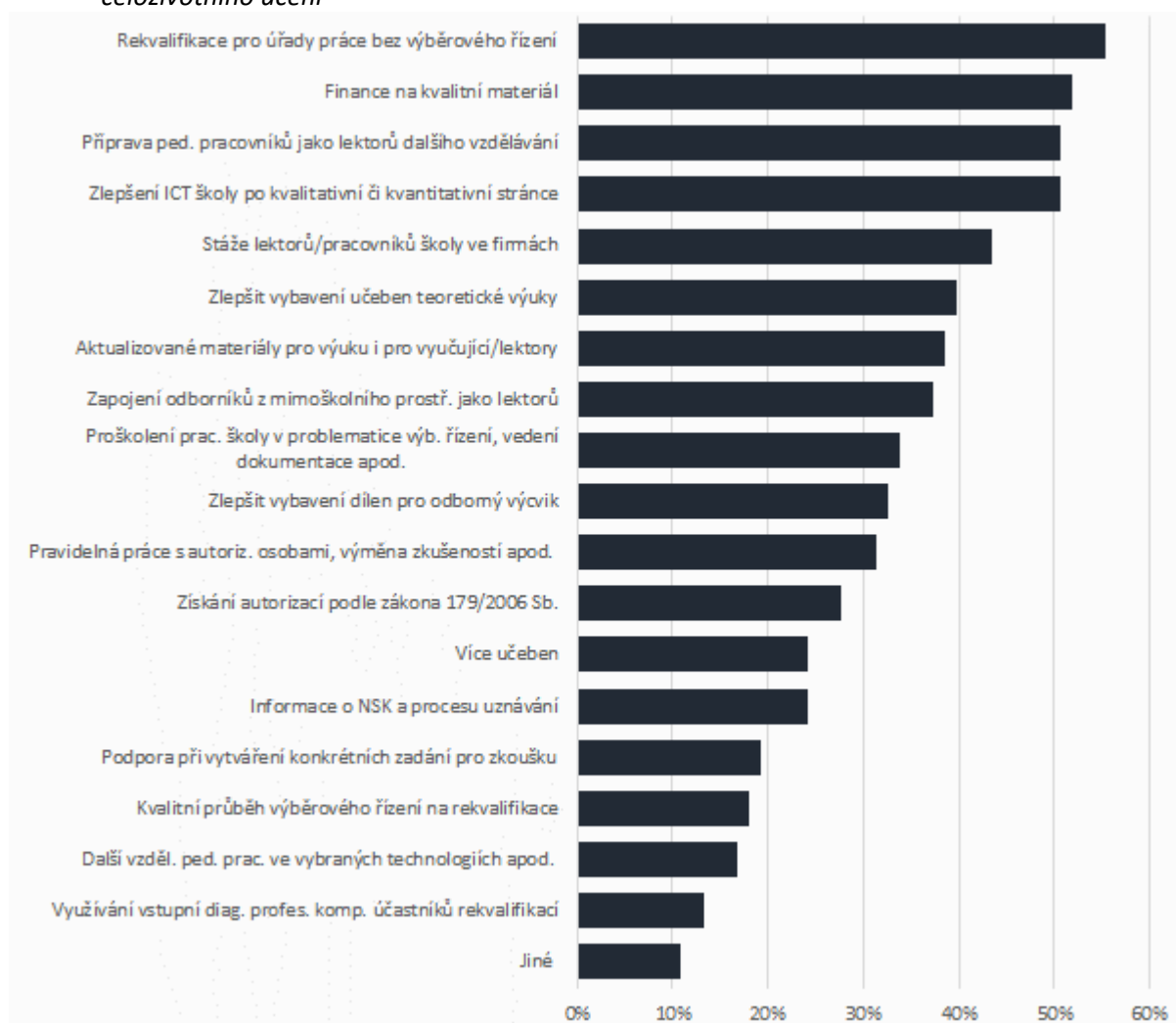
Nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla v jejich rozvoji jako centra celoživotního vzdělávání, jsou rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (55 %), dostatek financí na kvalitní materiál (52 %), příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (51 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (51 %).

Dále by školám pomohla opatření týkající se samotné výuky, ať už se jedná o zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (40 %) či dílen pro odborný výcvik (33 %), navýšení počtu učeben (24 %) nebo o aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory (39 %).

Pro školy by byla užitečná rovněž opatření zaměřená na vyučující či lektory, a to zejména stáže lektorů či pracovníků školy ve firmách (43 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (37 %), pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností apod. (31 %) či další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích apod. (17 %).

V neposlední řadě by školy uvítaly proškolení pracovníků školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace apod. (34 %), získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (28 %), informace o NSK a procesu uznávání (24 %), podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (19 %) či kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikace (18 %).

Graf 45: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení

Z hlediska opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení, můžeme identifikovat u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti (viz příloha 16).

Střední odborná učiliště považují za potřebné zejména rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (76 %) a dále i finance na kvalitní materiál (68 %) či zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (65 %).

Středním odborným školám by rovněž pomohly rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (73 %), finance na kvalitní materiál (71 %) a dále i stáže lektorů či pracovníků školy ve firmách (57 %).

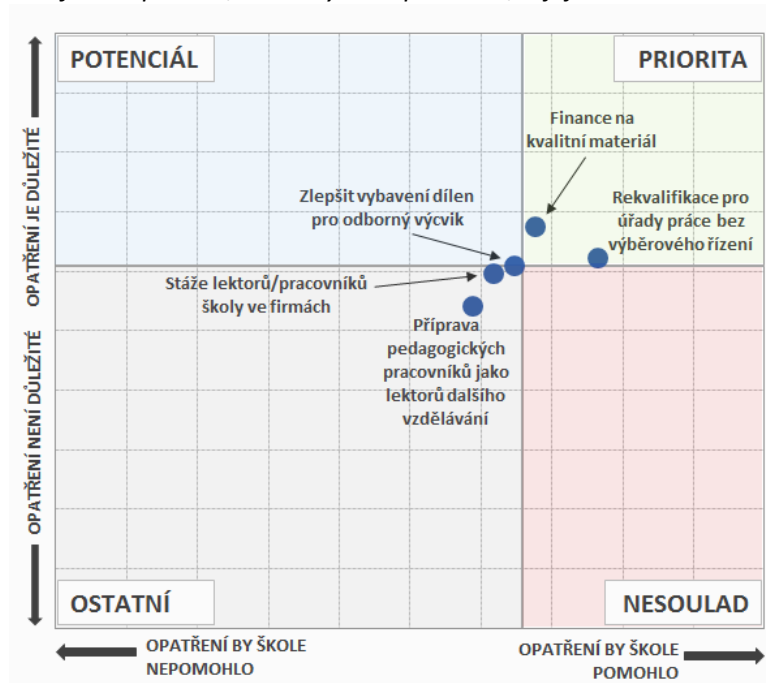
V případě **gymnázií** patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (71 %), příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (57 %) a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (48 %).

Vyšší odborné školy považují za potřebné především finance na kvalitní materiál, rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení, stáže lektorů či pracovníků školy ve firmách, zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a zajištění aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující (shodně 80 %).

V případě **praktických škol** patří mezi nejčastěji zmiňovaná opatření příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (46 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (31 %) či zvýšení počtu učeben (31 %).

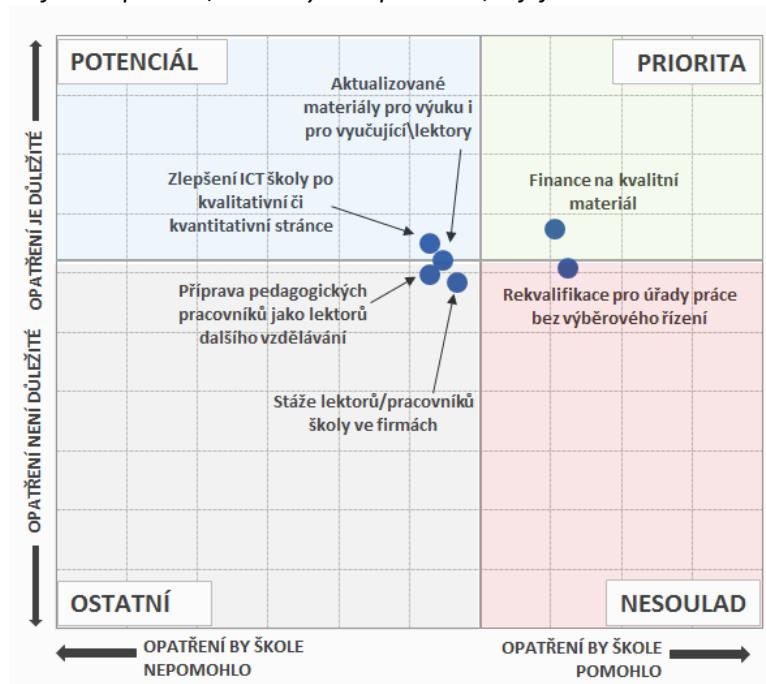
5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 46: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

přikládají SOU zhruba průměrnou důležitost i míru využitelnosti.

Graf 47: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje školy jako centra celoživotního učení představuje hlavní priority **středních odborných učilišť** jednak zajištění financí na kvalitní materiál, jednak možnost provádění rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení – tato opatření by školám pomohla jednoznačně v největší míře a školy jim přikládají i nejvyšší důležitost.

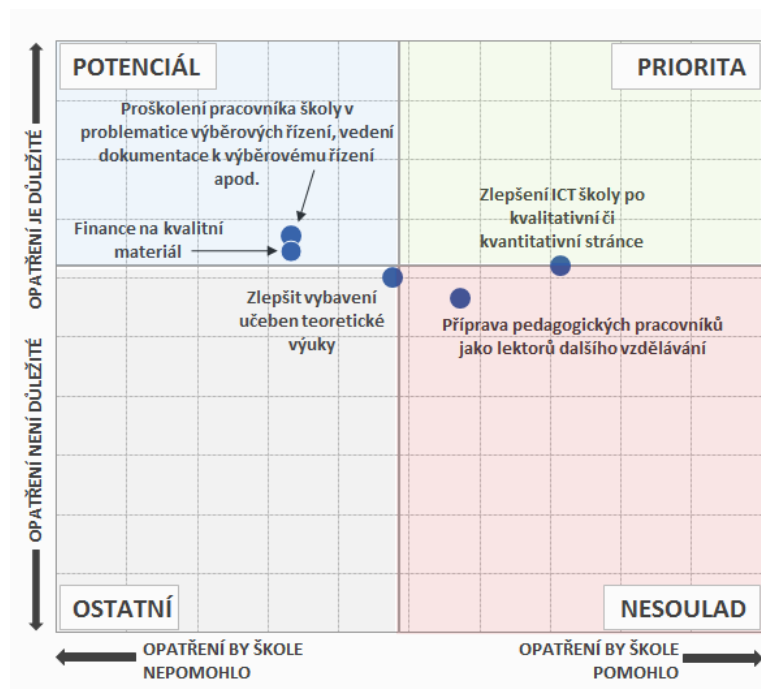
Určitý potenciál středních odborných učilišť představuje zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik – tomuto opatření

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje školy jako centra celoživotního učení představuje hlavní prioritu **středních odborných škol** zajištění financí na kvalitní materiál – toto opatření by školám ve značné míře pomohlo a školy mu přikládají i nejvyšší důležitost.

Rozhodně využitelné by bylo z pohledu středních odborných škol také provádění rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení – tomuto opatření však přikládají SOŠ o něco menší důležitost.

Za určitý potenciál středních odborných škol lze označit zejména zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a dále pak i zajištění aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující – těmto opatřením přisuzují SOŠ relativní důležitost, nicméně jsou z pohledu škol spíše méně využitelná.

Graf 48: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje školy jako centra celoživotního učení lze za prioritu **gymnázií** označit zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce – toto opatření by školám pomohlo v jednoznačně největší míře.

Za nejdůležitější pokládají gymnázia proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení či získání financí na kvalitní materiál, nicméně tato opatření jsou pro gymnázia spíše méně využitelná.

Gymnáziím by pomohla také příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, a to navzdory tomu, že toto opatření nepovažují za příliš důležité.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj školy jako centra celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

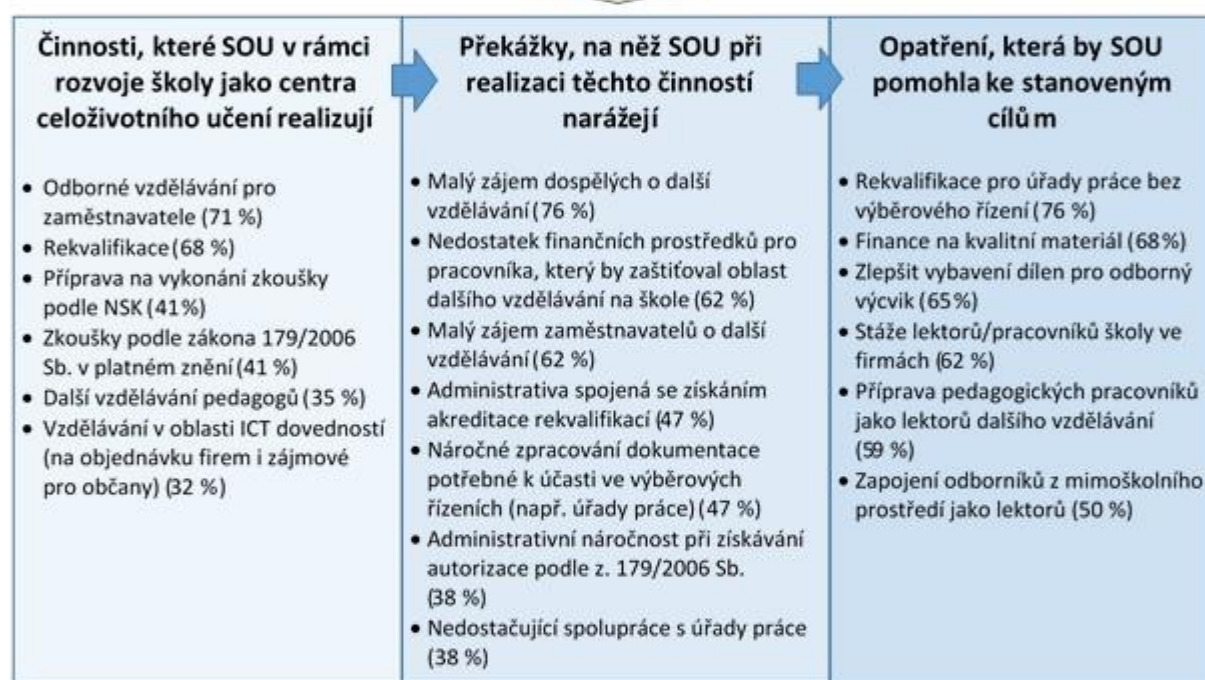
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj školy jako centra celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

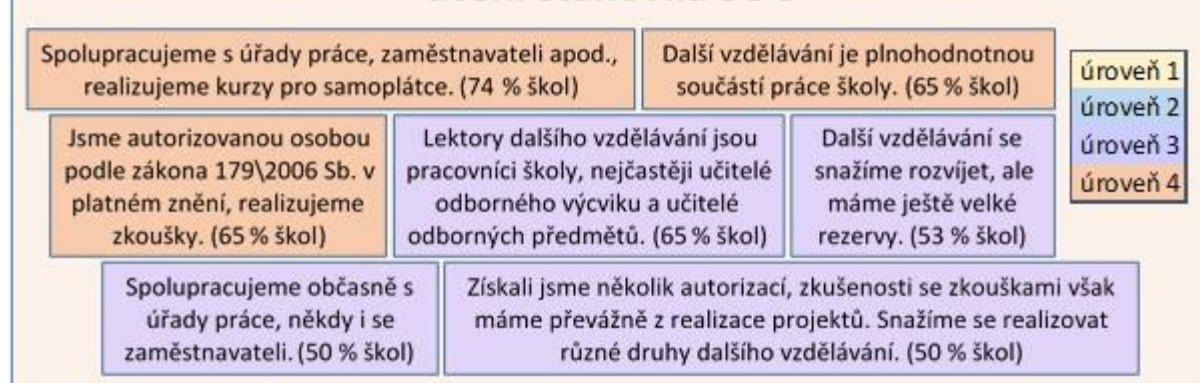
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *škola jako centrum celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

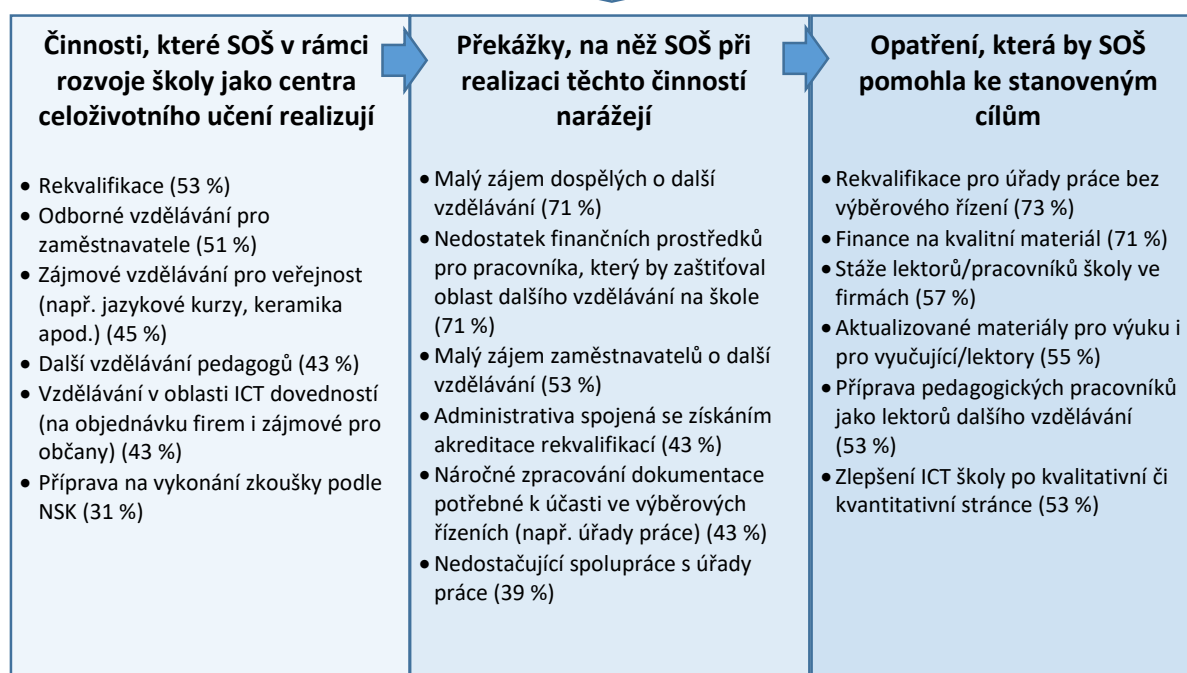
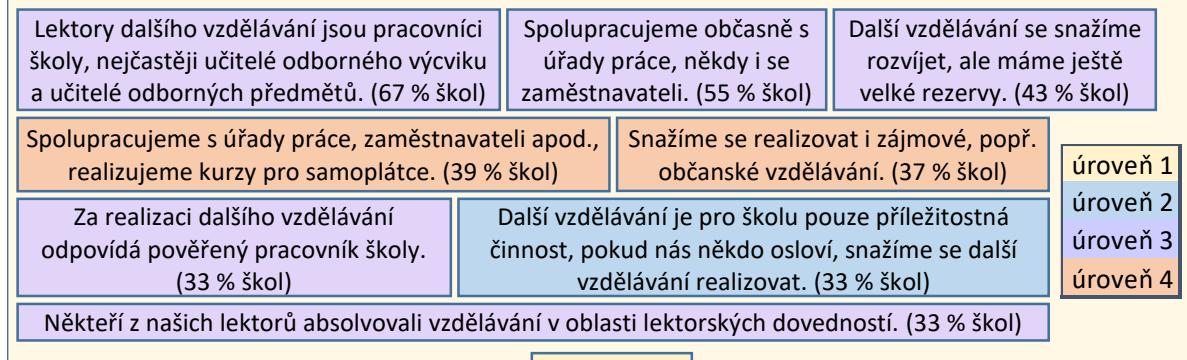

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

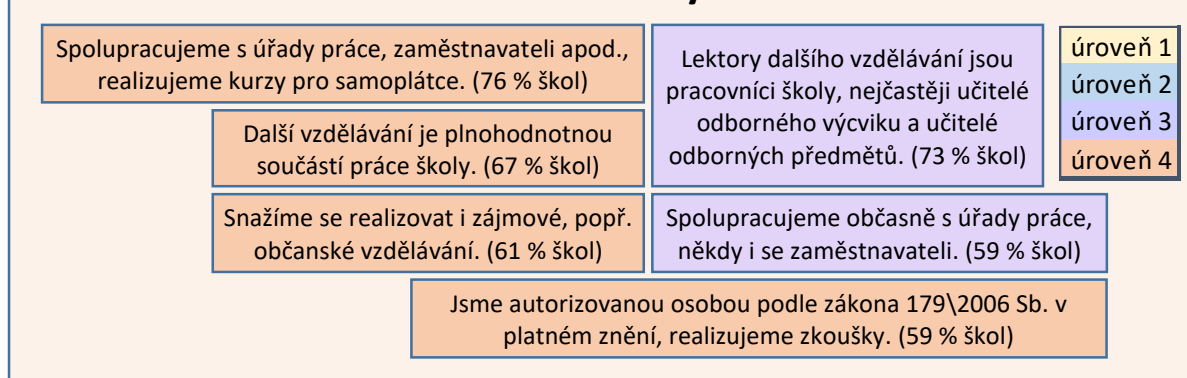

* Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

Další vzdělávání není součástí vize školy (pokud existuje). (33 % škol)

Dalším vzděláváním se škola nezabývá. (29 % škol)

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (29 % škol)

Spolupracujeme občasné s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (19 % škol)

Snažíme se realizovat i zájmové, popř. občanské vzdělávání. (19 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují

- Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) (38 %)
- Další vzdělávání pedagogů (33 %)
- Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (14 %)
- Rekvalifikace (10 %)
- Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (10 %)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (52 %)
- Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (33 %)
- V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (24 %)
- Malý zájem dospělých o další vzdělávání (19 %)
- Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce) (19 %)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (71 %)
- Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (57 %)
- Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky (48 %)
- Finance na kvalitní materiál (33 %)
- Proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. (33 %)
- Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (24 %)
- Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (24 %)
- Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (24 %)

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (48 % škol)

Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (33 % škol)

Snažíme se realizovat i zájmové, popř. občanské vzdělávání. (33 % škol)

Spolupracujeme s úřady práce, zaměstnavateli apod., realizujeme kurzy pro samoplátce. (33 % škol)

Další vzdělávání není součástí vize školy (pokud existuje). (33 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

* Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 13: Současná úroveň rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=49)	Průměrná úroveň	 30%	 + 16%
	Základní úroveň	 10%	 + 1%
	Mírně pokročilá úroveň	 11%	 + 4%
	Pokročilá úroveň	 42%	 + 7%
	Nejvyšší úroveň	 28%	 + 24%
SOŠ (N=89)	Průměrná úroveň	 28%	 + 22%
	Základní úroveň	 4%	 + 1%
	Mírně pokročilá úroveň	 17%	 + 3%
	Pokročilá úroveň	 43%	 + 8%
	Nejvyšší úroveň	 24%	 + 32%
Gymnázium (N=42)	Průměrná úroveň	 10%	 + 12%
	Základní úroveň	 31%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 16%	 + 8%
	Pokročilá úroveň	 10%	 + 10%
	Nejvyšší úroveň	 8%	 + 14%
VOŠ (N=12)	Průměrná úroveň	 34%	 + 19%
	Základní úroveň	 0%	 + 0%
	Mírně pokročilá úroveň	 7%	 + 0%
	Pokročilá úroveň	 43%	 + 2%
	Nejvyšší úroveň	 36%	 + 32%
Praktická škola (N=11)	Průměrná úroveň	 9%	 + 6%
	Základní úroveň	 31%	 + 8%
	Mírně pokročilá úroveň	 10%	 + 3%
	Pokročilá úroveň	 13%	 + 3%
	Nejvyšší úroveň	 5%	 + 8%

Příloha 14: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení aktivně podílejí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	24	 71%	30	 36%
	Rekvalifikace	23	 68%	32	 39%
	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	14	 41%	20	 24%
	Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb.	14	 41%	19	 23%
SOŠ (N=51)	Rekvalifikace	27	 53%	32	 39%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	26	 51%	30	 36%
	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	23	 45%	29	 35%
Gymnázium (N=21)	Zájmové vzdělávání pro veřejnost	8	 38%	29	 35%
	Další vzdělávání pedagogů	7	 33%	32	 39%
	Jiné *	7	 33%	16	 19%
VOŠ (N=10)	Vzdělávání v oblasti ICT dovedností	7	 70%	24	 29%
	Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele	7	 70%	30	 36%
	Rekvalifikace	6	 60%	32	 39%
	Příprava na vykonání zkoušky podle NSK	6	 60%	20	 24%
Praktická škola (N=13)	Další vzdělávání pedagogů	5	 38%	32	 39%
	Jiné **	5	 38%	16	 19%

* Jiné: Besedy pro veřejnost, Poznávací zájezdy, Dálková forma studia (vše 14 %), Další vzdělávání nerealizujeme (57 %)

** Jiné: Akreditovaný kvalifikační kurz pro asistenty pedagogů (20 %), Další vzdělávání nerealizujeme (80 %)

Příloha 15: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	26	76%	43	52%
	Nedostatek fin. prostř. pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast DV na škole	21	62%	49	59%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	21	62%	32	39%
SOŠ (N=51)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	36	71%	43	52%
	Nedostatek fin. prostř. pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast DV na škole	36	71%	49	59%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	27	53%	32	39%
Gymnázium (N=21)	Nedostatek fin. prostř. pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast DV na škole	11	52%	49	59%
	Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání	7	33%	18	22%
	V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	5	24%	6	7%
VOŠ (N=10)	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	7	70%	43	52%
	Nedostatek fin. prostř. pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast DV na škole	6	60%	49	59%
	Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání	6	60%	32	39%
	Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací	6	60%	27	33%
Praktická škola (N=13)	Jiné *	4	31%	10	12%
	Malý zájem dospělých o další vzdělávání	3	23%	43	52%
	Nedostatek fin. prostř. pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast DV na škole	3	23%	49	59%

* Jiné: Umístění a typ školy (25 %), Další vzdělávání škola nerealizuje (75 %)

Příloha 16: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	26	76%	46	55%
	Finance na kvalitní materiál	23	68%	43	52%
	Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik	22	65%	27	33%
SOŠ (N=51)	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	37	73%	46	55%
	Finance na kvalitní materiál	36	71%	43	52%
	Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách	29	57%	36	43%
Gymnázium (N=21)	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	15	71%	42	51%
	Příprava pedagog. pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	12	57%	42	51%
	Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky	10	48%	33	40%
VOŠ (N=10)	Finance na kvalitní materiál	8	80%	43	52%
	Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení	8	80%	46	55%
	Stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách	8	80%	36	43%
	Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů	8	80%	31	37%
	Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující	8	80%	32	39%
Praktická škola (N=13)	Příprava pedagog. pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání	6	46%	42	51%
	Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce	4	31%	42	51%
	Více učeben	4	31%	20	24%

6 Rozvoj kariérového poradenství v Královéhradeckém kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání**: Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání**: Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik

přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.

- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

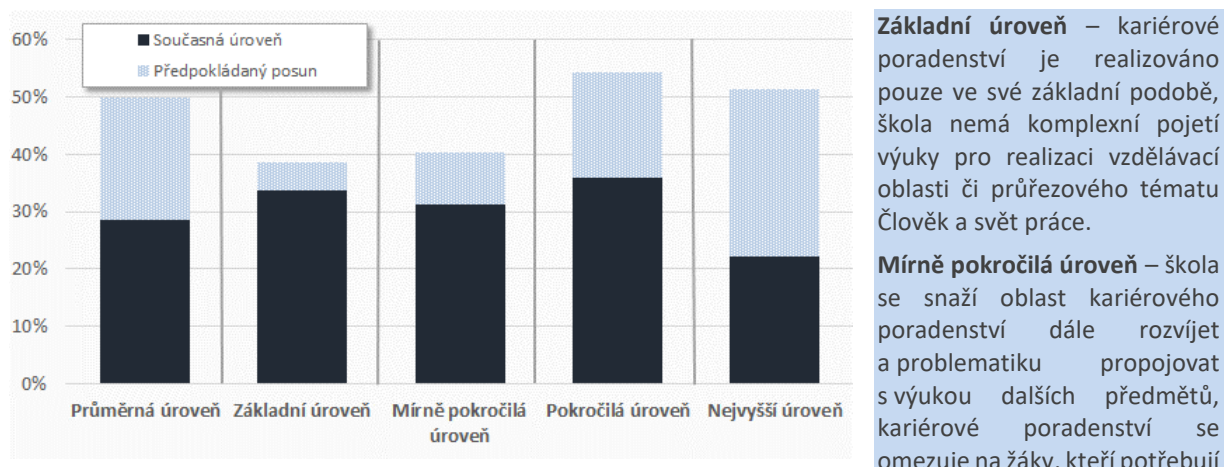
- Školy v rámci kariérového poradenství nejčastěji realizují činnosti, jež je možné zařadit do pokročilé nebo základní úrovně (výjimku tvoří SOU, u kterých je druhá relativně nejčastější mírně pokročilá úroveň, a VOŠ, v případě kterých je druhá v pořadí nejvyšší úroveň). Relativně největší posun lze očekávat v nejvyšší úrovni – školy deklarují zájem o vytvoření interního systému kariérového poradenství a rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností/aktivit (v rámci nejvyšší úrovně lze očekávat největší nárůst u VOŠ).
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (všechny typy škol). Dále realizují také odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (SOU, SOŠ, VOŠ), spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (SOŠ, gymnázia, VOŠ), věnují se podpoře žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním (zejm. SOU) a soustředí se také na využívání a poskytování kariérových informací (gymnázia a praktické školy). SOU a VOŠ se dále zaměřují na zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy a praktické školy také poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky.
- Školy nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (všechny typy škol) či malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (SOU, SOŠ, VOŠ, praktické školy). Také se potýkají s absencí pozice samotného kariérového poradce (SOŠ, gymnázia, VOŠ), s nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (SOU, gymnázia) či s malým zájmem ze strany zaměstnavatelů (praktické školy).
- Jednoznačně nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji kariérového poradenství, je získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (všechny typy škol). Školy dále zdůrazňují i možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (SOU, SOŠ, VOŠ, praktické školy) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (SOU, SOŠ, praktické školy). Gymnázia dále zmiňují rozvoj spolupráce s VŠ a možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců. Pro VOŠ je důležitá také podpora systematické spolupráce s personalisty podniků.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci kariérového poradenství jsou podíly aktivit realizovaných středními a vyššími odbornými školami v rámci jednotlivých úrovní relativně vyrovnané. Školy nejčastěji realizují činnosti, jež je možné zařadit do pokročilé úrovně (36 %), pro kterou je typické komplexní pojetí kariérového poradenství s prvky prevence předčasných odchodů, nebo do základní úrovně (34 %), ve které školy realizují kariérové poradenství pouze v základní podobě. V rámci mírně pokročilé úrovně, ve které se školy snaží o další rozvoj kariérového poradenství a propojování této problematiky s výukou dalších předmětů, vykonávají střední a vyšší odborné školy zhruba třetinu činností (31 %). Nejmenší podíl aktivit (22 %) je školami vykonáván v rámci nejvyšší úrovně, charakteristické vytvořením interním systémem kariérového poradenství a rozvíjením této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 29 %) – školy deklarují zájem o vytvoření interního systému kariérového poradenství a rozvíjení této oblasti prostřednictvím dalších dílčích činností/aktivit. Poněkud méně výrazný posun (o 18 %) lze předpokládat u činností spadajících do pokročilé úrovně. V rámci mírně pokročilé úrovně by dle odpovědí škol měl být do budoucna zaznamenán posun o 9 % a jen k velice nízkému posunu (o 5 %) by podle vyjádření škol mělo dojít v případě činností vázaných na základní úroveň.

Graf 49: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

změnit obor).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, školy v rámci této oblasti příležitostně spolupracují s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

V rámci hodnocení současné úrovně rozvoje školy jako centra celoživotního učení a předpokládaného posunu nacházíme mezi jednotlivými typy škol určité odlišnosti (viz příloha 17). **Střední odborná učiliště** realizují v rámci kariérového poradenství aktivity, jež lze zařadit především do pokročilé (37 %) a mírně pokročilé (32 %) úrovně. O něco v menší míře pak vykonávají činnosti spadající do základní úrovně (26 %) či nejvyšší úrovně (21 %). Posun lze v případě SOU očekávat především v rámci nejvyšší úrovně (o 32 %). **Střední odborné školy** realizují aktivity zejména v rámci pokročilé (36 %) a základní

(35 %) úrovně, soustředí se ale i na další rozvoj oblasti kariérového poradenství a propojování této problematiky s výukou dalších předmětů (mírně pokročilá úroveň – 30 %). V menší míře pak vykonávají činnosti spadající do nejvyšší úrovně (20 %). Posun lze očekávat zejména v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 31 %), příp. v rámci pokročilé (o 21 %) či mírně pokročilé úrovně (o 10 %).

Gymnázia realizují aktivity především v rámci pokročilé (38 %), základní (36 %) a mírně pokročilé úrovně (35 %). Spíše v menší míře uskutečňují činnosti spadající do nejvyšší úrovně (26 %). V rámci gymnázií mají školy zájem zejména o systematické rozvíjení kariérového poradenství doplněné o další dílčí činnosti (nejvyšší úroveň – předpokládaný posun o 27 %).

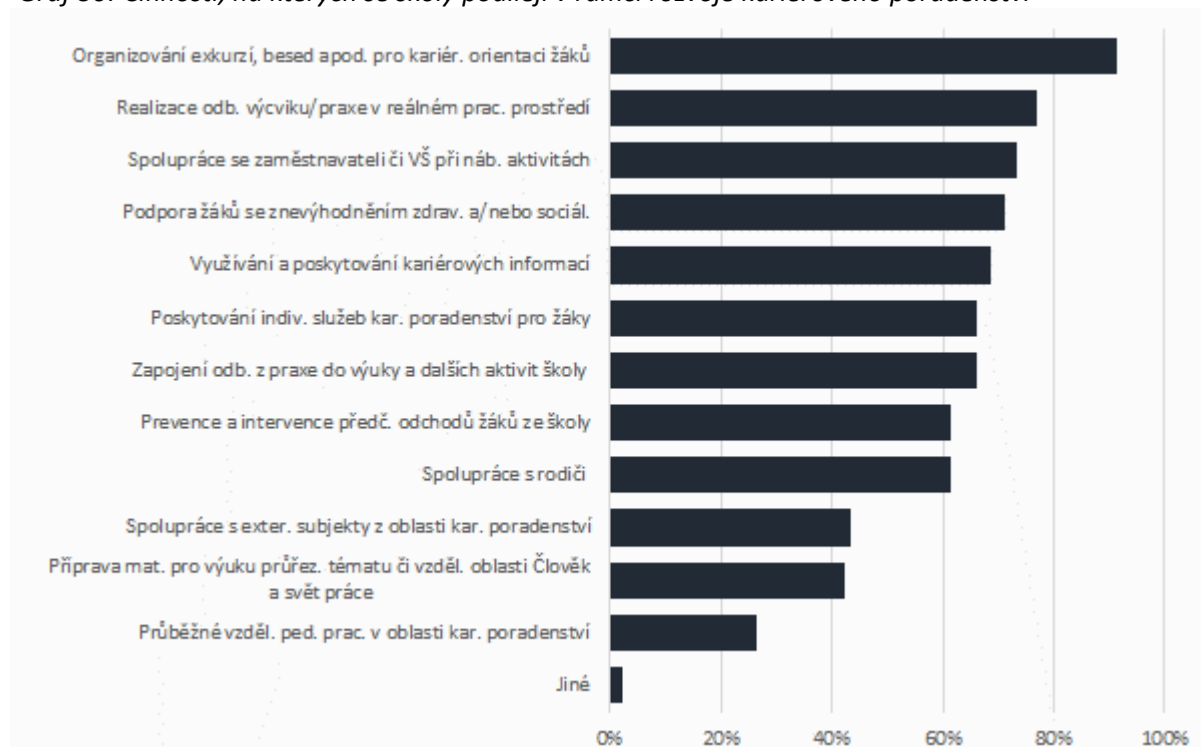
V případě **vyšších odborných škol** je kariérové poradenství realizováno především v rámci pokročilé úrovně (47 %) a školy mají zájem o další rozvíjení kariérového poradenství a o systémový přístup (nejvyšší úroveň – předpokládaný posun o 41 %).

Praktické školy se pohybují především v rámci pokročilé (31 %), základní (27 %) a nejvyšší úrovně (26 %). Největší posun lze očekávat v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 24 %).

6.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

Školy se v rámci rozvoje kariérového poradenství v drtivé většině zaměřují především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (92 %). Dále realizují také odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (77 %), spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náb. aktivitách (73 %) a zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (66 %).

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Školy se soustředí také na podporu žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním (71 %), využívání a poskytování kariérových informací (69 %) či poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (66 %) a rovněž i na prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy a spolupráci s rodiči (shodně 61 %).

V relativně menší míře se školy věnují také spolupráci s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (43 %), přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (42%) či průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (27 %).

Z hlediska aktivit realizovaných v rámci rozvoje kariérového poradenství lze vysledovat u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité rozdílnosti (viz příloha 18). V případě **středních odborných učilišť** je jednoznačně nejčastější aktivitou realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (100 %). Velice časté je také organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (94 %), podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním či zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (shodně 79 %).

Střední odborné školy především realizují odborný výcvik či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (96 %), organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků či spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (shodně 90 %).

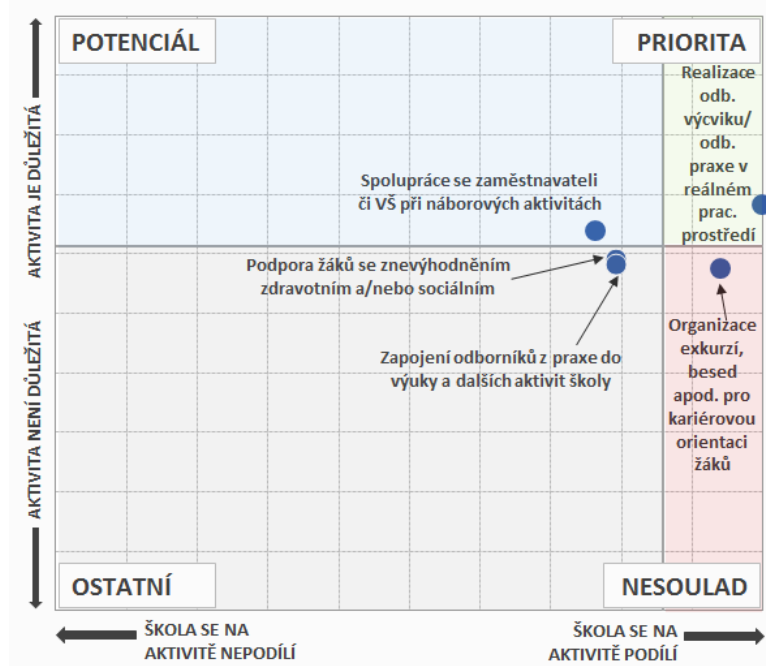
Gymnázia se v rámci kariérového poradenství zaměřují zejména na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (90 %) a dále na spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (76 %) a využívání a poskytování kariérových informací (71 %).

Vyšší odborné školy se věnují především organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (100 %), spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí nebo zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (shodně 90 %).

Praktické školy organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků, poskytují individuální služby kariérového poradenství a využívají a poskytují kariérové informace (shodně 85 %).

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU podílí, a jejich důležitost

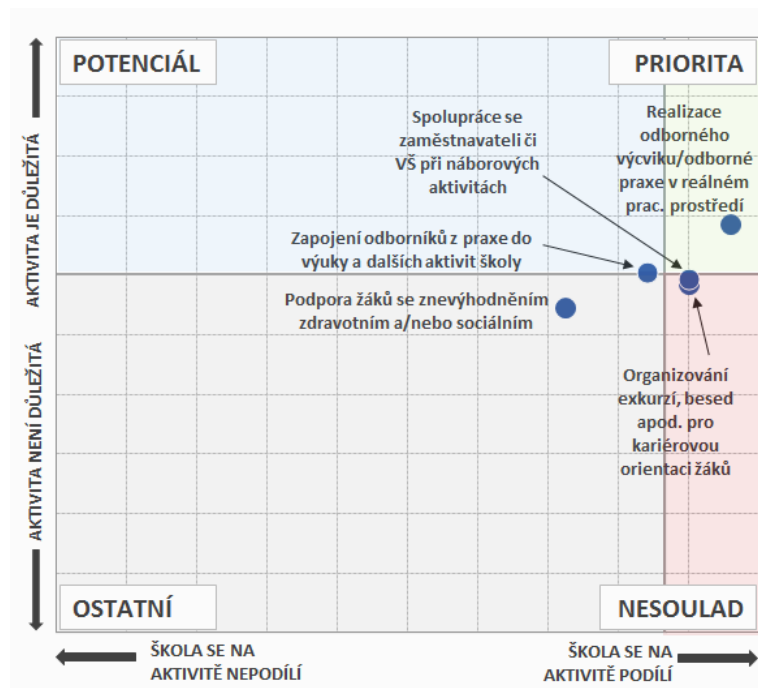

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství na školách představuje hlavní prioritu **středních odborných učilišť** realizace odborného výcviku či praxe v reálném pracovním prostředí – na této aktivitě se školy aktivně podílejí a přikládají jí také nejvyšší důležitost.

Střední odborná učiliště také organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků, nicméně této aktivitě přikládají v porovnání s jinými menší důležitost.

Určitým potenciálem středních odborných učilišť je spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách – této činnosti přikládají školy relativně značnou důležitost, nicméně se na ní podílejí spíše v menší míře.

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

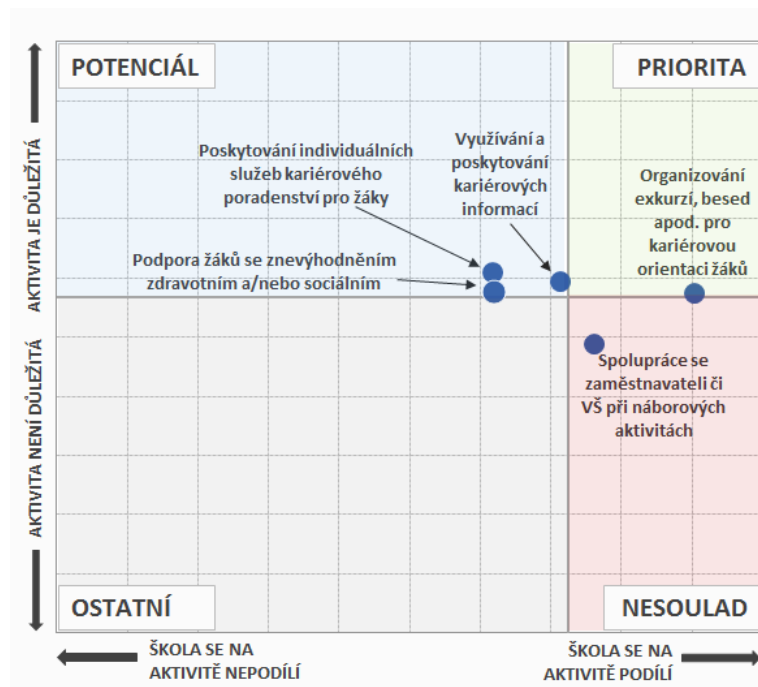
Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství na školách představuje hlavní prioritu **středních odborných škol** realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí – této činnosti se SOŠ věnují se značnou intenzitou a také jí přikládají jednoznačně nejvyšší důležitost.

Střední odborné školy také organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, nicméně těmto aktivitám

přikládají v porovnání s jinými spíše menší důležitost.

Určitý potenciál představuje zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy – tuto činnost pokládají střední odborné školy za spíše důležitou, nicméně se jí věnují v poněkud menší míře.

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti rozvoje kariérového poradenství na školách představuje hlavní prioritu **gymnází** organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků – této činnosti se gymnázia věnují v jednoznačně největší míře a zároveň ji považují za důležitou.

Potenciálem gymnázií je využívání a poskytování kariérových informací či poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky a rovněž podpora žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním –

gymnázia považují tyto aktivity za důležité, nicméně je aktuálně realizují v relativně menší míře.

Gymnázia také spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, i když této činnosti přiřkládají spíše nižší důležitost.

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Školy při rozvoji kariérového poradenství nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (64 %), malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (49 %), také se potýkají s absencí pozice samotného kariérového poradce (41 %), s nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (36 %) či s malým zájmem ze strany zaměstnavatelů (33 %).

Jako problematické spatřují školy také nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (28 %), nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (27 %) a v neposlední řadě i nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců (20 %), resp. jejich nedostatečné vzdělání (19 %).

Spíše v menší míře se školy potýkají s nedostatečnou podporou ze strany zřizovatele (11 %) či s nedostatečnou podporou oblasti kariérové orientace ve škole (7 %).

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Z hlediska hlavních překážek, na které školy v rámci rozvoje kariérového poradenství narážejí, můžeme identifikovat u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti (viz příloha 19).

V případě **středních odborných učilišť** patří mezi hlavní překážky nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (68 %), malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (59 %) či nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (47 %).

Střední odborné školy narážejí především na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (67 %) a dále i na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (57 %) či absenci pozice samostatného kariérového poradce (47 %).

Pro **gymnázia** jsou jednoznačně největší překážkou nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (71 %). Potýkají se také s nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (43 %) nebo s absencí pozice samostatného kariérového poradce (38 %).

V případě **vyšších odborných škol** jsou největší překážkou rozvoje kariérového poradenství nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (80 %). Školy narážejí také na malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (60 %) či absenci pozice samostatného kariérového poradce (40 %).

Praktické školy se nejčastěji potýkají s malým zájmem ze strany zaměstnavatelů (69 %) a dále také s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole či malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (shodně 46 %).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

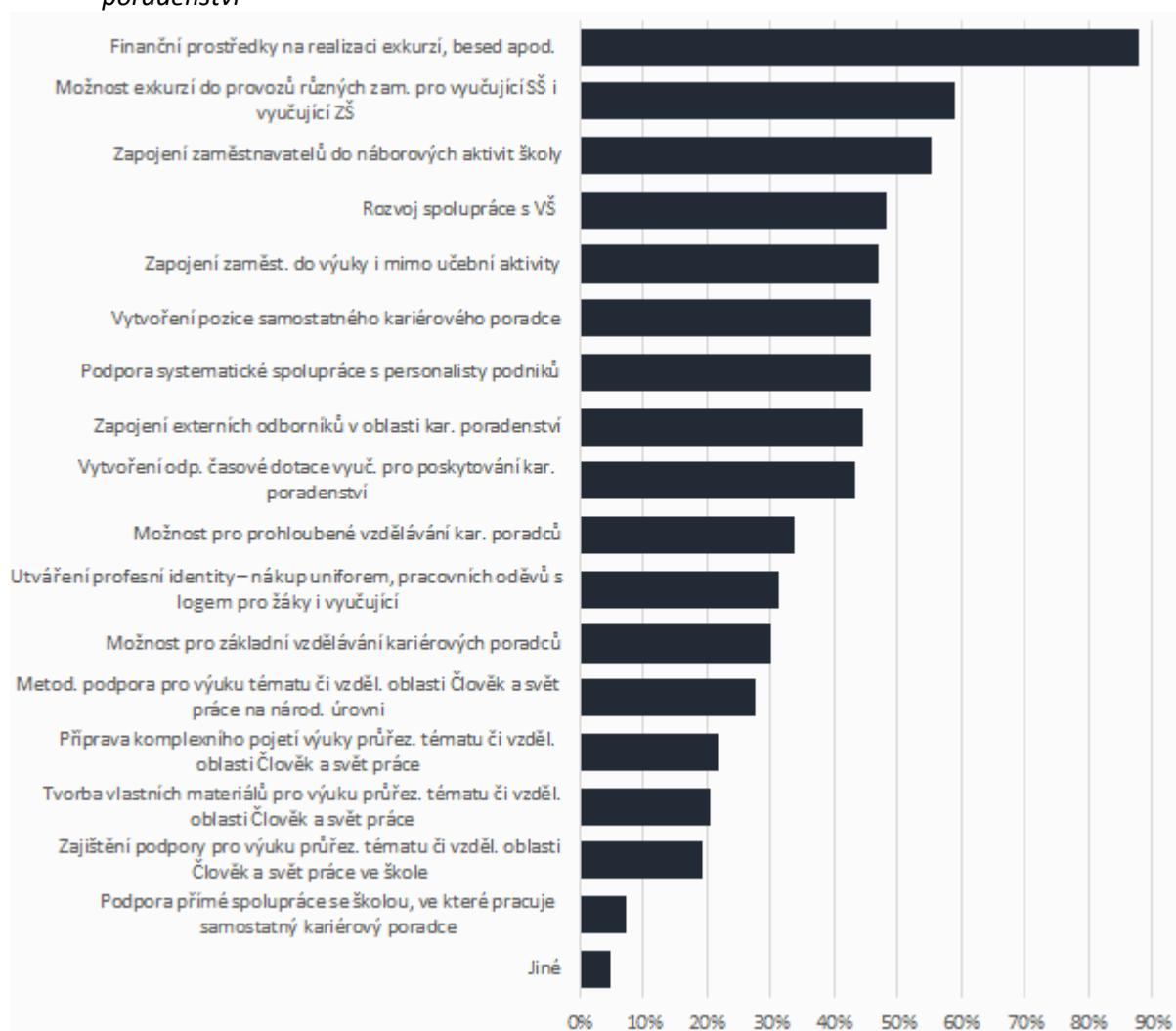
Jednoznačně nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v rozvoji kariérového poradenství, je získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (88 %). Školy dále zdůrazňují i možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (59 %) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (55 %).

Školy dále zmiňují rozvoj spolupráce s VŠ (48 %), zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (47 %), vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (46 %), podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (46 %), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (45 %) či vytvoření odpovídající časové dotace vyučujících pro poskytování kariérového poradenství (43 %). Školám by pomohly rovněž větší možnosti pro prohloubené (34 %), resp. základní (30 %) vzdělávání kariérových poradců.

Spíše v menší míře považují školy za potřebná opatření dotýkající se tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už se jedná o metodickou podporu pro výuku této vzdělávací oblasti na národní úrovni (28 %), přípravu komplexního pojetí tohoto tématu (22 %), tvorbu vlastních materiálů pro výuku (20 %) či zajištění podpory pro výuku (19 %).

Zhruba třetina škol by uvítala opatření zacílené na utváření profesní identity v podobě nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující (31 %). Pouze okrajově školy zmiňují podporu přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (7 %).

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství

Z hlediska opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství, dochází u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol k určitým rozdílům (viz příloha 20). V případě **středních odborných učilišť** jsou jednoznačně nejčastěji zmiňovaným opatřením finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (91 %). Za potřebné považují SOU také zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (74 %) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (68 %).

Střední odborné školy podobně jakou SOU potřebují jednoznačně nejčastěji finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (92 %) a dále i možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (71 %) či zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (63 %).

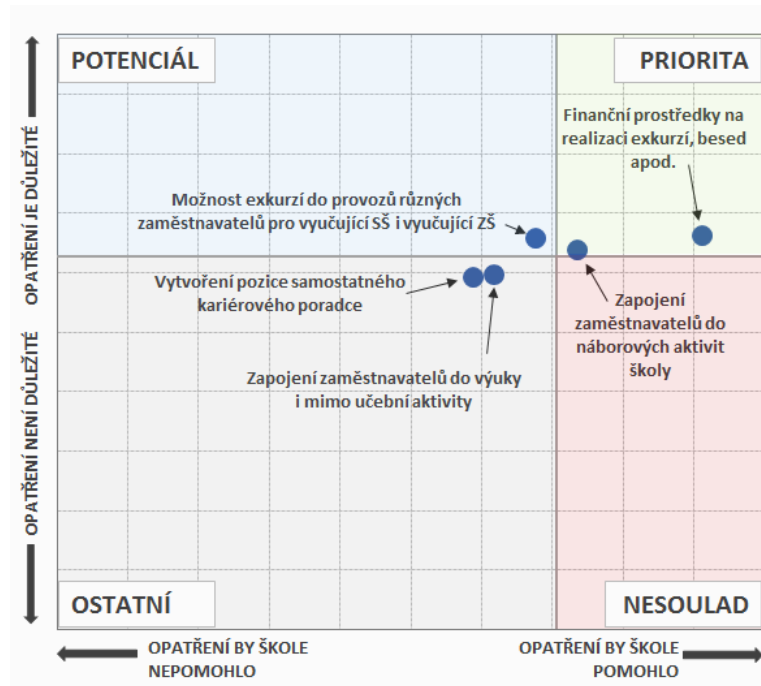
Gymnázia považují za potřebné především finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (90 %) a rozvoj spolupráce s VŠ (71 %), dále také vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství či možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (shodně 43 %).

Vyšší odborné školy deklarují především potřebu finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (100 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (80 %) a podpory systematické spolupráce s personalisty podniků (80 %).

Praktickým školám by pomohly zejména finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (77 %) a dále také možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (69 %) či zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (62 %).

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

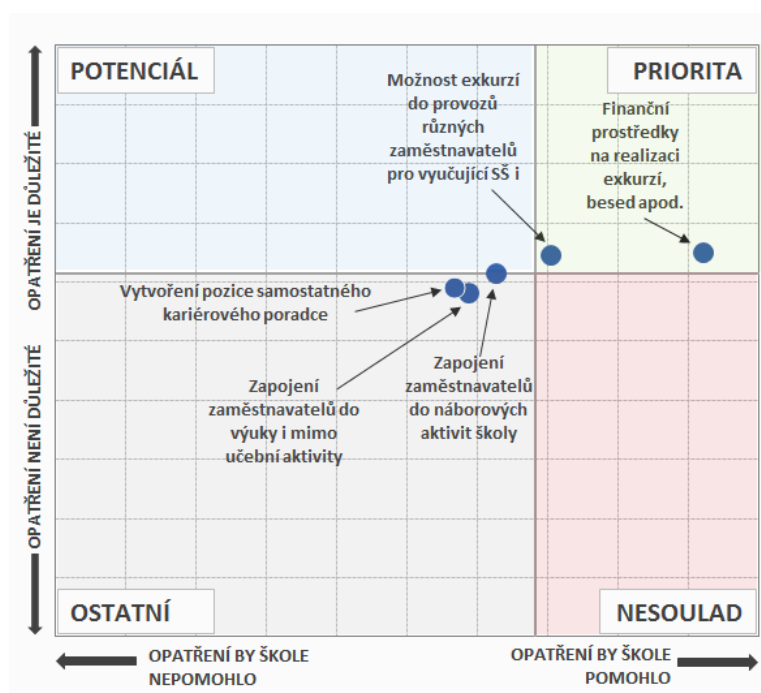

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje hlavní prioritu **středních odborných učilišť** jednak zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., jednak zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy – tato opatření by školám pomohla v největší míře a zároveň jsou pro ně i důležitá.

Za hlavní potenciál středních odborných učilišť lze označit možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ – tomuto opatření přikládají školy poměrně

vysokou důležitost, nicméně je zmiňováno méně často než některá jiná opatření.

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

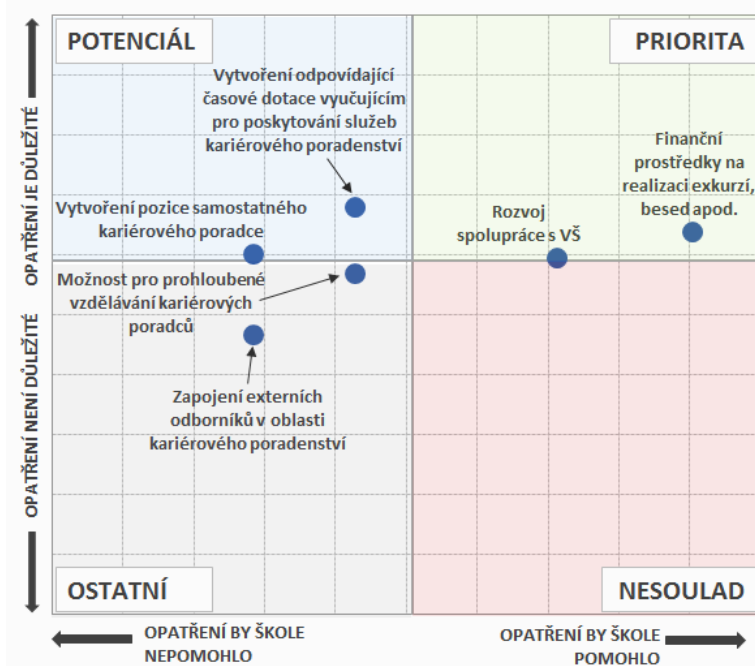

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje hlavní priority **středních odborných škol** jednak zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., jednak možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ – tato opatření by školám pomohla v největší míře a zároveň jsou pro ně i důležitá.

Relativně důležitým opatřením je pro střední odborné školy také zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy, nicméně jeho využitelnost je v porovnání

s některými jinými opatřeními spíše nižší.

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje hlavní prioritu **gymnázií** jednak zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod., jednak i rozvoj spolupráce s VŠ – tato opatření by školám pomohla v největší míře a zároveň jsou pro ně i důležitá.

Gymnázia považují za důležité také vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování kariérového poradenství a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce, nicméně se domnívají, že by jim tato opatření

pomohla spíše v menší míře.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

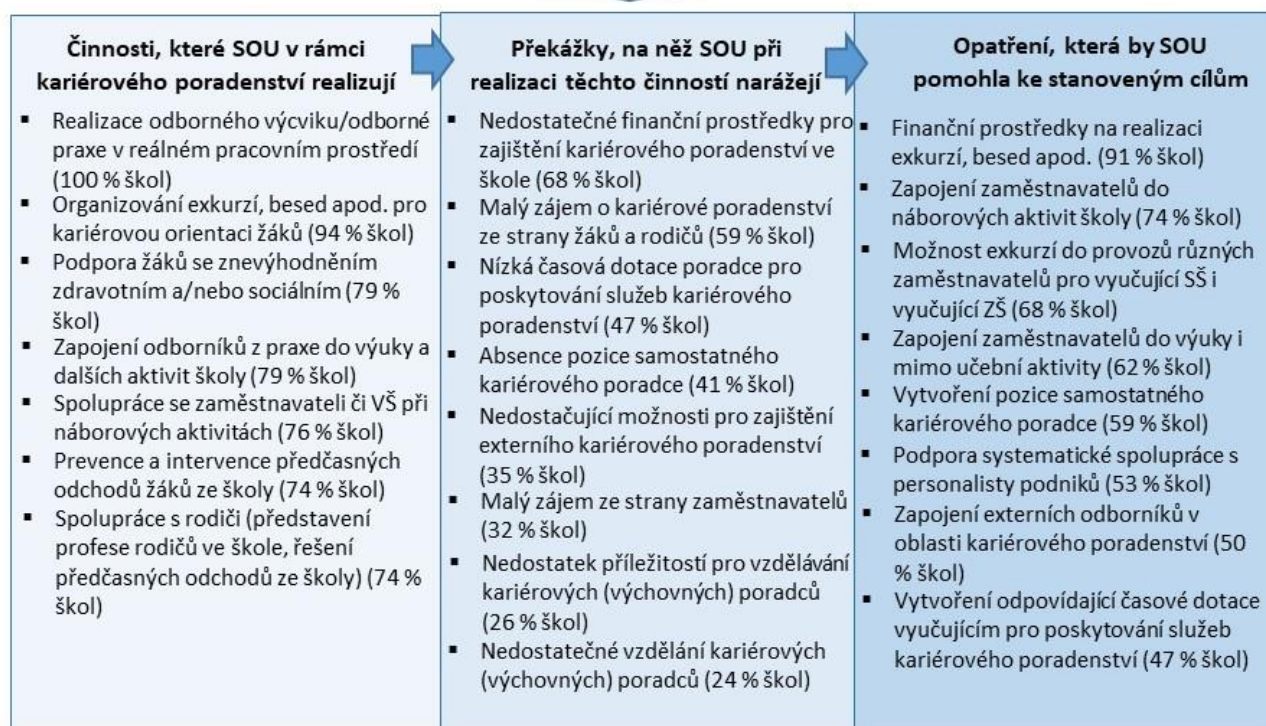
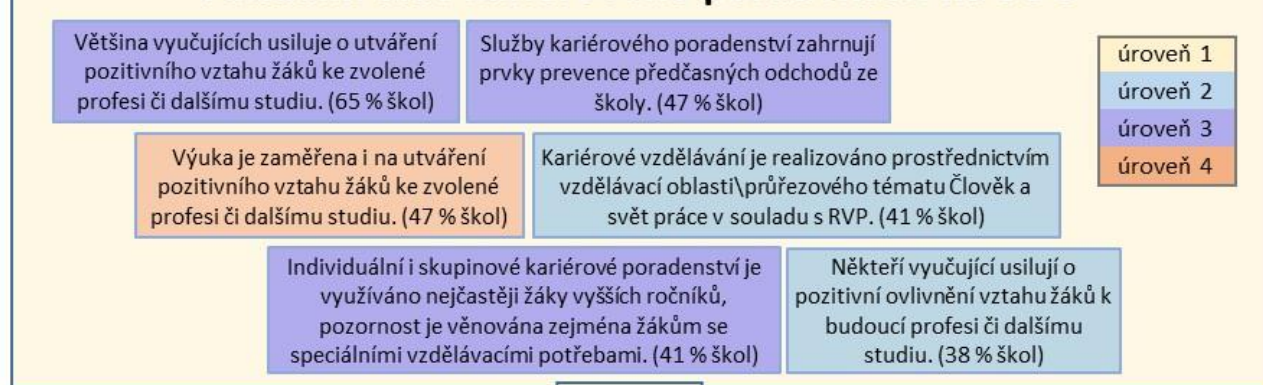
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoj kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

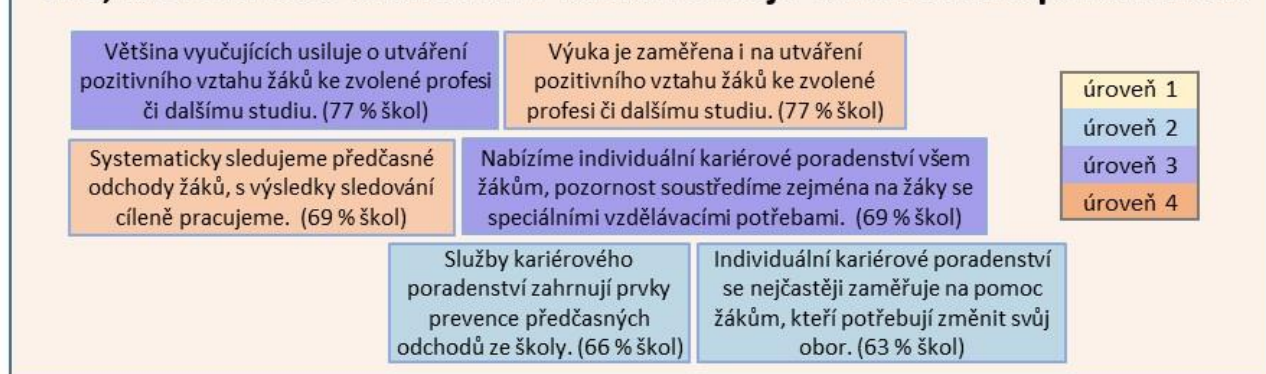
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

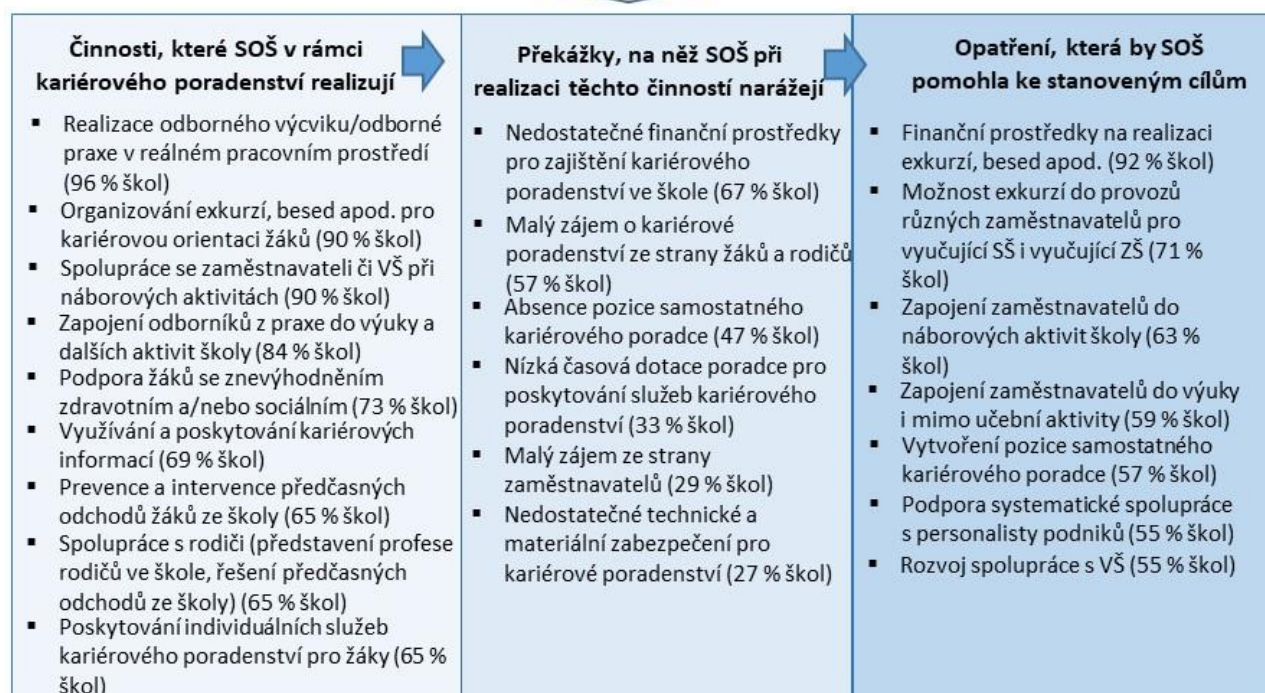

Cíle, které si SOU stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

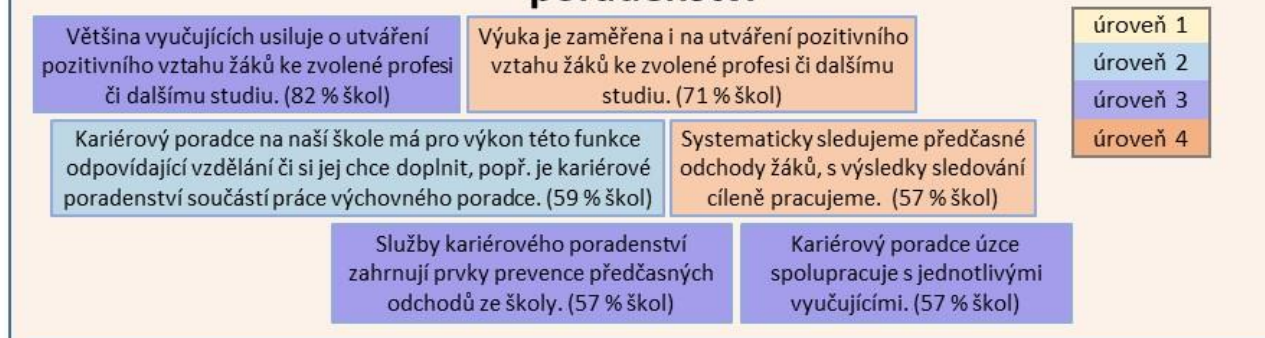

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

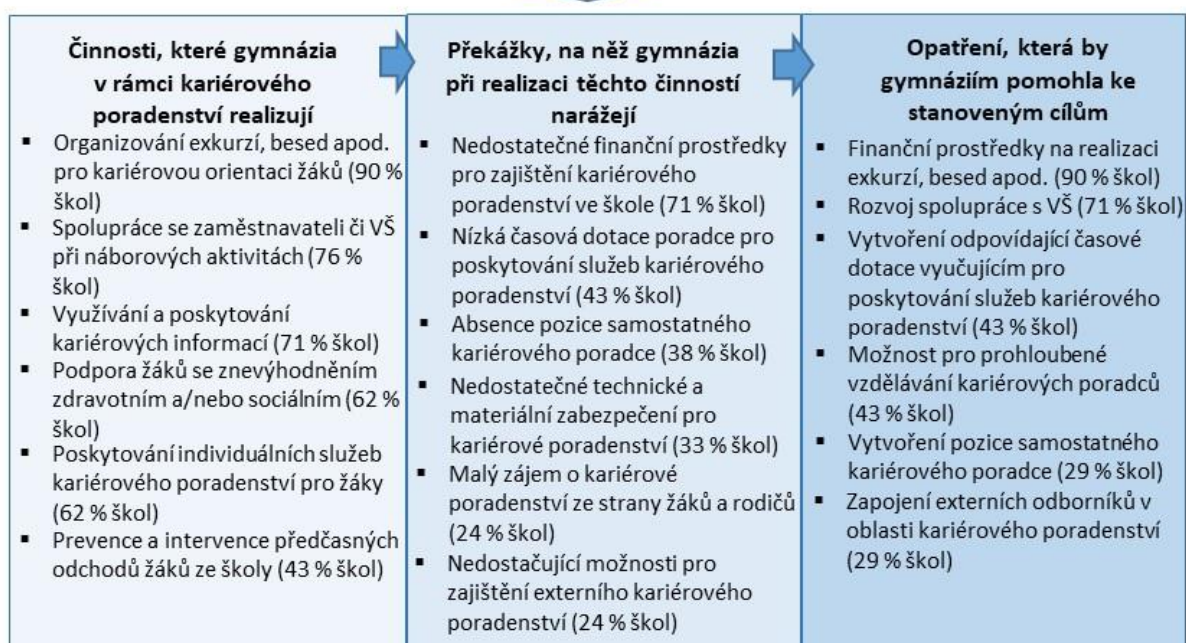
Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Cíle, které si SOŠ stanovila v rámci rozvoje kariérového poradenství

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Příloha 17: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun – podle typu školy

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=34)	Průměrná úroveň	28%	+ 22%
	Základní úroveň	26%	+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň	32%	+ 12%
	Pokročilá úroveň	37%	+ 16%
	Nejvyšší úroveň	21%	+ 32%
SOŠ (N=51)	Průměrná úroveň	27%	+ 23%
	Základní úroveň	35%	+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň	30%	+ 10%
	Pokročilá úroveň	36%	+ 21%
	Nejvyšší úroveň	20%	+ 31%
Gymnázium (N=21)	Průměrná úroveň	32%	+ 19%
	Základní úroveň	36%	+ 5%
	Mírně pokročilá úroveň	35%	+ 9%
	Pokročilá úroveň	38%	+ 14%
	Nejvyšší úroveň	26%	+ 27%
VOŠ (N=10)	Průměrná úroveň	29%	+ 24%
	Základní úroveň	15%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	20%	+ 8%
	Pokročilá úroveň	47%	+ 8%
	Nejvyšší úroveň	21%	+ 41%
Praktická škola (N=13)	Průměrná úroveň	26%	+ 17%
	Základní úroveň	27%	+ 0%
	Mírně pokročilá úroveň	18%	+ 3%
	Pokročilá úroveň	31%	+ 15%
	Nejvyšší úroveň	26%	+ 24%

Příloha 18: Činnosti, na kterých se školy podílejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném prac. prostředí	34	100%	64	77%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	32	94%	76	92%
	Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním	27	79%	59	71%
	Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy	27	79%	55	66%
SOŠ (N=51)	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném prac. prostředí	49	96%	64	77%
	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	46	90%	76	92%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	46	90%	61	73%
Gymnázium (N=21)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	19	90%	76	92%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	16	76%	61	73%
	Využívání a poskytování kariérových informací	15	71%	57	69%
VOŠ (N=10)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	10	100%	76	92%
	Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách	9	90%	61	73%
	Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném prac. prostředí	9	90%	64	77%
	Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy	9	90%	55	66%
Praktická škola (N=13)	Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků	11	85%	76	92%
	Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky	11	85%	55	66%
	Využívání a poskytování kariérových informací	11	85%	57	69%

Příloha 19: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	23	68%	53	64%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	20	59%	41	49%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	16	47%	30	36%
SOŠ (N=51)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	34	67%	53	64%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	29	57%	41	49%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	24	47%	34	41%
Gymnázium (N=21)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	15	71%	53	64%
	Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství	9	43%	30	36%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	8	38%	34	41%
VOŠ (N=10)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	8	80%	53	64%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	6	60%	41	49%
	Absence pozice samostatného kariérového poradce	4	40%	34	41%
Praktická škola (N=13)	Malý zájem ze strany zaměstnavatelů	9	69%	27	33%
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole	6	46%	53	64%
	Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů	6	46%	41	49%

Příloha 20: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství - podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	31	91%	73	88%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	25	74%	46	55%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ	23	68%	49	59%
SOŠ (N=51)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	47	92%	73	88%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ	36	71%	49	59%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	32	63%	46	55%
Gymnázium (N=21)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	19	90%	73	88%
	Rozvoj spolupráce s VŠ	15	71%	40	48%
	Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb KP	9	43%	36	43%
	Možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců	9	43%	28	34%
VOŠ (N=10)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	10	100%	73	88%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ	8	80%	49	59%
	Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků	8	80%	38	46%
Praktická škola (N=13)	Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.	10	77%	73	88%
	Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ	9	69%	49	59%
	Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy	8	62%	46	55%

7 Podpora inkluzivního vzdělávání v Královéhradeckém kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky s handicapem je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité **neopomenout ani význam podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků** a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model² (1986), dle kterého mají lidé uznali za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky³ na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým dětem tak, že všechny – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především novela školského zákona č. 82/2015 Sb. v platném znění, respektive vyhláška č. 416/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků

² www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

³ HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007. str. 7

se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 270/2017 Sb. Těmito právními normami je zaváděn systém 5 stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje Podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu. **Podpůrná opatření jsou definována výše uvedeným zákonem a jejich úplný přehled je uveden v příloze č. 1 výše uvedené Vyhlášky.**

Hlavní zjištění

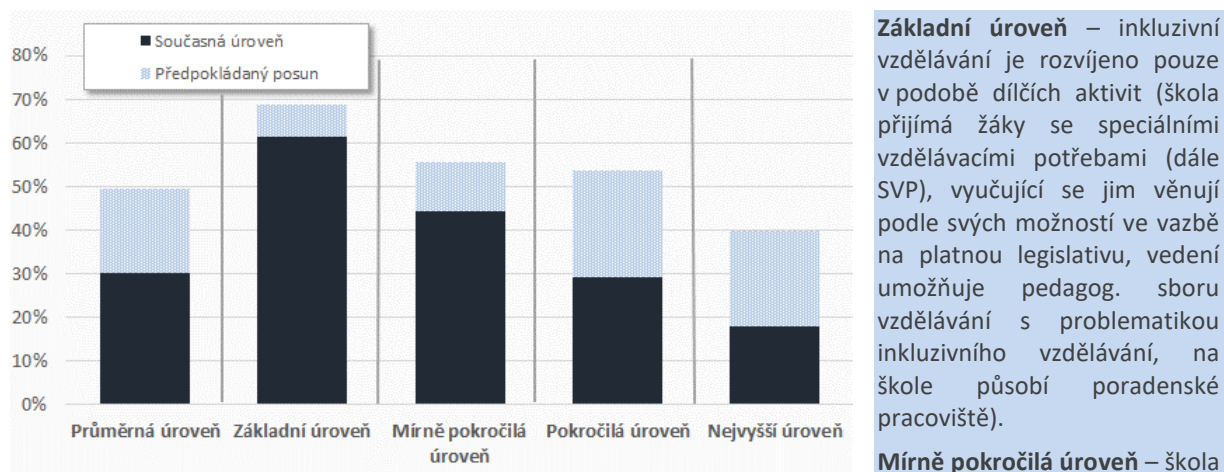
- Většina škol rozvíjí inkluzivní vzdělávání prostřednictvím činností spadajících do základní nebo mírně pokročilé úrovně (výjimkou jsou praktické školy, které rozvíjejí inkluzivní vzdělávání především v rámci pokročilé nebo základní úrovně). Inkluzivní vzdělávání je tedy hlavně rozvíjeno buďto prostřednictvím dílčích činností, nebo školy pracují na ucelené strategii a využívají plány pedagogické podpory. Nejvýraznější posun lze předpokládat v rámci pokročilé a nejvyšší úrovně – školy tak deklarují zájem o zpracování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání, resp. o jeho další rozšiřování.
- Školy se v rámci této oblasti zaměřují především na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (všechny typy škol). Vyučující na školách volí vhodné formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (SOU, SOŠ, VOŠ). Školy se snaží zohledňovat charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (SOU, SOŠ, VOŠ) a spolupracují se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se SVP (gymnázia, VOŠ, praktické školy). Gymnázia zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací/výchovné plány. Vyučující VOŠ a praktických škol spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků. Praktické školy také ve značné míře upravují organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP a zajišťují a využívají asistenta pedagoga.
- Školy v této oblasti nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání na školách (všechny typy škol). Mezi další překážky, se kterými se školy potýkají, patří nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (SOU, SOŠ a VOŠ) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení (SOU, SOŠ, gymnázia, VOŠ), dále také na nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (praktické školy) a na absenci školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě na škole (gymnázia). VOŠ se potýkají také s příliš velkým počtem žáků ve třídě a praktické školy narážejí na malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání.
- Jednoznačně nejčastěji zmiňovanými opatřeními, která by školám pomohla v realizaci inkluzivního vzdělávání, je vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (SOU, SOŠ, gymnázia, VOŠ). Mezi další nejčastěji zmiňovaná opatření patří: zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (gymnázia, praktické školy), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (SOŠ, gymnázia, VOŠ), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (VOŠ), opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (SOU, praktické školy), zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (praktické školy), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (gymnázia) a kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se SPV (praktické školy).

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Střední a vyšší odborné školy v Královéhradeckém kraji v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vykonávají v současnosti nejčastěji činnosti spadající do základní úrovně (61 %), tedy takové, které tuto oblast rozvíjejí pouze v podobě dílčích aktivit. Školy dále vykonávají řadu aktivit v rámci mírně pokročilé úrovně (44 %), kdy mají již zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. Do jisté míry mají školy zpracované také komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (pokročilá úroveň - 29 %). Nejmenší část aktivit je školami vykonávána na nejvyšší úrovni (18 %), charakteristické dalším rozvíjením komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání.

Školy nejčastěji plánují rozvoj aktivit na pokročilé úrovni (předpokládaný posun o 24 %) a nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 22 %) – školy tak deklarují zájem o zpracování komplexního pojetí inkluzivního vzdělávání, resp. o jeho další rozšiřování. V rámci mírně pokročilé a základní úrovně je již plánován výrazně menší rozvoj. V rámci mírně pokročilé úrovně je plánován posun o 11 % a v rámci základní úrovně pak o 7 %.

Graf 59: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního

vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se SVP žáků a využívají formativní hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se SVP škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se SVP spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

V rámci hodnocení současné úrovně rozvoje inkluzivního vzdělávání a předpokládaného posunu nacházíme mezi jednotlivými typy škol určité odlišnosti (viz. příloha 21). **Střední odborná učiliště** vykonávají většinu aktivit v rámci základní úrovně, tedy pouze v podobě dílčích aktivit (60 %), poměrně časté jsou také činnosti spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy mají školy zpracovanou strategii a plán

pedagogické podpory (42 %). Nejvýraznější posun je očekáván v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 23 %), o něco menší posun by měl nastat v rámci nejvyšší úrovně (o 18 %).

Střední odborné školy, podobně jako SOU, realizují aktivity na podporu inkluzivního vzdělávání především na základní úrovni (63 %) či mírně pokročilé úrovni (47 %), tedy buď v podobě dílčích aktivit, nebo s vypracovanou strategií a plánem pedagogické podpory. Nejvýraznější posun je očekáván v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 27 %), resp. nejvyšší úrovně (o 16 %).

Také v případě **gymnází** je nejvíce aktivit realizováno na základní úrovni (68 %) či mírně pokročilé úrovni (48 %). K nejvýraznějšímu posunu by mělo dojít v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 25 %).

Rovněž i v případě **vyšších odborných škol** jsou realizované aktivity koncentrovány především na základní (53 %) či mírně pokročilé (41 %) úrovni. K nejvýraznějšímu posunu by ovšem mělo dojít v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 35 %) a dále i v rámci pokročilé úrovně (27 %).

Praktické školy rozvíjejí inkluzivní vzdělávání především v rámci pokročilé (48 %) nebo základní (42 %) úrovně. Posun lze očekávat na jedné straně pouze v rámci dílčích aktivit (základní úroveň - předpokládaný posun o 13 %), na straně druhé ale i v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 10 %).

7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

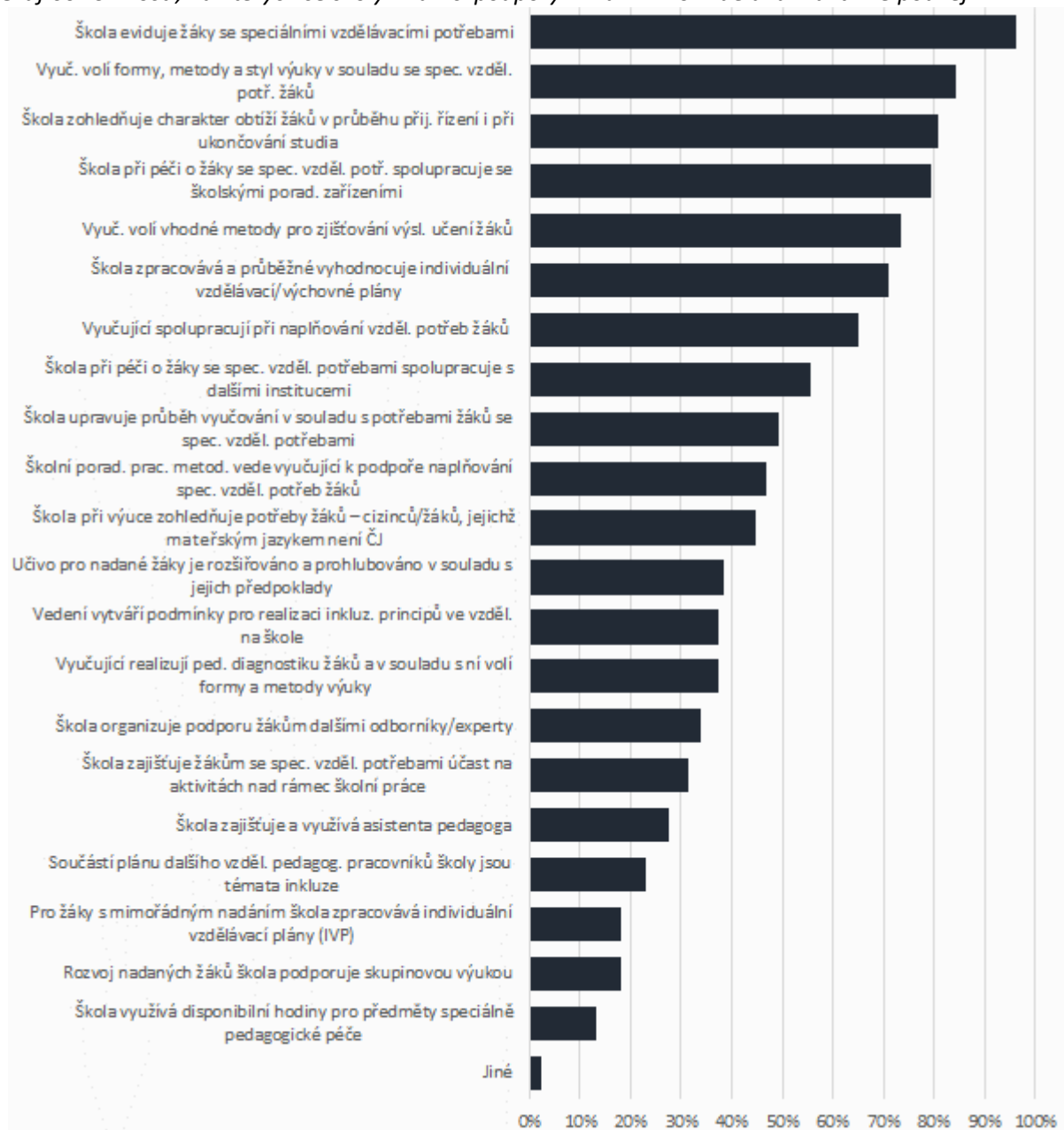
V rámci inkluzivního vzdělávání se školy soustředí především na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (96 %), na volbu formy, metody a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (84 %), na zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (81 %) či na spolupráci se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se SVP (80 %).

Dále se školy ve značné míře zaměřují také na volbu vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků ze strany vyučujících (73 %) nebo zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů (71 %) a samozřejmě i spolupráci vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (65 %). Školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují s dalšími institucemi (55 %), upravují průběh vyučování v souladu s potřebami těchto žáků (49 %) a při výuce zohledňují potřeby žáků – cizinců či žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ (45 %).

V poměrně značné míře školy deklarují, že učivo pro nadané žáky je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady (39 %), vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (37 %), vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků a v souladu s ní volí formy a metody výuky (37 %), škola organizuje podporu žákům dalšími odborníky (34 %), škola zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce (31 %), školy také zajišťují a využívají asistenty pedagogů (28 %) a součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou témata inkluze (23 %).

Spíše v menší míře školy zpracovávají pro žáky s mimořádným nadáním individuální vzdělávací plány (18 %), rozvoj nadaných žáků škola podporuje skupinovou výukou (18 %) nebo škola využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (13 %).

Graf 60: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

Z hlediska aktivit realizovaných v rámci podpory inkluzivního vzdělávání nacházíme u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti (viz příloha 22).

V případě **středních odborných učilišť** i **středních odborných škol** dominují stejné aktivity podporující inkluzivní vzdělávání. V drtivé většině případů školy evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SOU 97 %, SOŠ 96 %), vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (SOU 91 %, SOŠ 90 %) a školy zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (SOU 82 %, SOŠ 86 %).

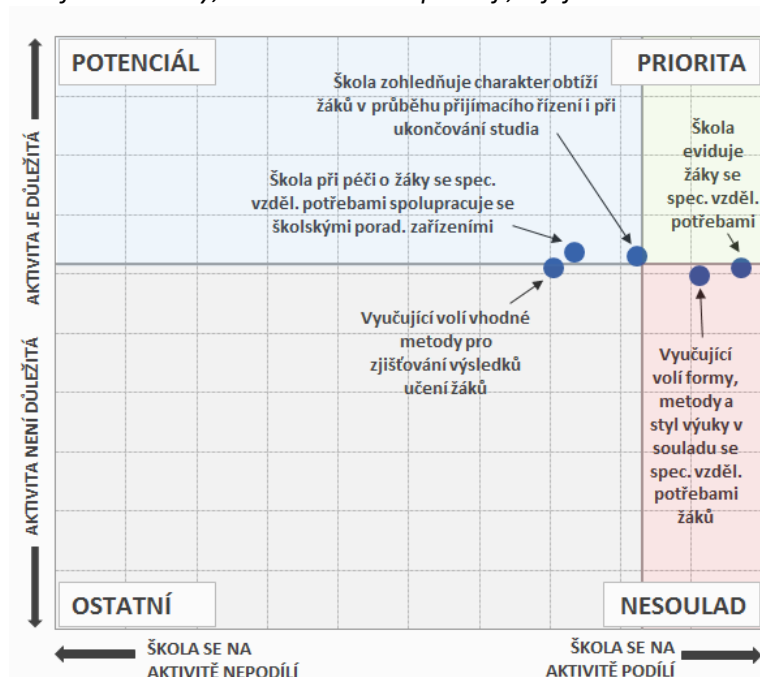
Gymnázia rovněž v převážné většině případů evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (96 %), dále pak při péči o žáky se SVP spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (76 %) a zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány (76 %).

Vyšší odborné školy v drtivé většině případů evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 %), při péči o žáky se SVP spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (90 %), zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (90 %), jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (90 %) a vyučující také spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (90 %).

Praktické školy především evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (100 %) a velice často také deklarují spolupráci při péči o žáky se SVP se školskými poradenskými zařízeními (92 %), spolupráci vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (92 %), úpravu organizace a průběhu vyučování podle potřeb žáků se SVP (92 %) a rovněž zajišťování a využívání asistenta pedagoga (92 %).

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Graf 61: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v rámci realizace inkluzivního vzdělávání na školách nelze říci, že by **střední odborná učiliště** měla jednoznačnou prioritu.

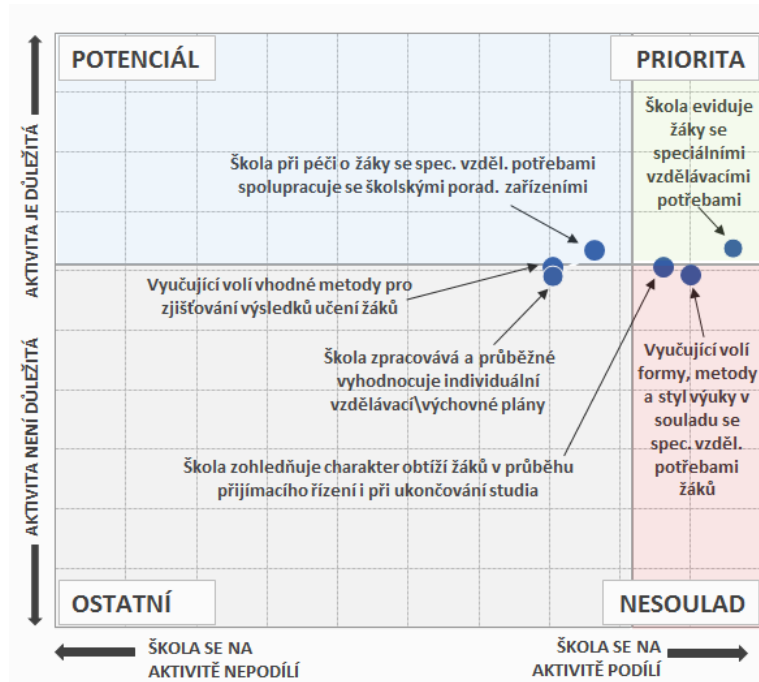
Lze ovšem říci, že se školy v poměrně vysoké míře podílejí na evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich vyučující volí vhodné formy, metody a styl výuky, ačkoli těmto dvěma aktivitám přiřkládají SOU v porovnání s jinými sledovanými činnostmi o něco menší důležitost.

Za hlavní potenciál středních odborných učilišť lze ovšem označit zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a spolupráci se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Těmto činnostem přiřkládají školy ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nadprůměrně velkou důležitost, i když se na nich nicméně podílejí spíše v menší míře.

Vyučující na školách také volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Této aktivitě však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají spíše průměrný význam.

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v rámci realizace inkluzivního vzdělávání na školách je hlavní prioritou **středních odborných škol** evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – této aktivitě se školy věnují v největší míře a zároveň ji pokládají za důležitou.

Graf 62: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

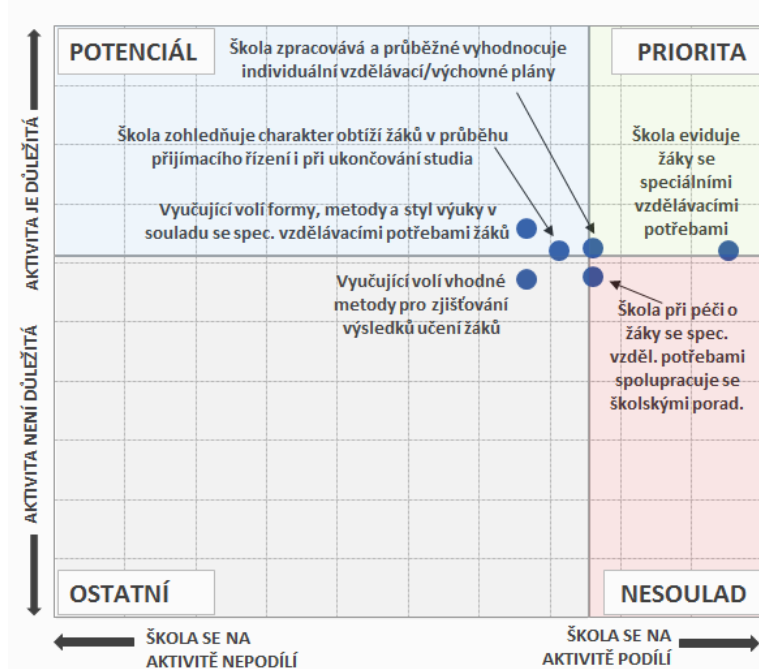

Střední odborné školy také zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a rovněž volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků, nicméně těmto dvěma aktivitám přiřazují v porovnání s některými jinými činnostmi o něco menší důležitost.

Hlavním potenciálem středních odborných škol je spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a do určité míry také volba vhodných metod pro

zjišťování výsledků učení žáků ze strany vyučujících – těmto činnostem přiřazují školy relativně značnou důležitost, nicméně se na nich podílejí spíše v menší míře.

Graf 63: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v rámci realizace inkluzivního vzdělávání na školách lze za priority **gymnází** označit jednak evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jednak zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích/výchovných plánů – těmto aktivitám se školy věnují v největší míře a zároveň je pokládají za důležité.

Hlavním potenciálem gymnázií je volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků ze strany vyučujících a dále i zohledňování charakteru obtíží

žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia – těmto činnostem přiřazují školy relativně značnou důležitost, nicméně se na nich podílejí spíše v menší míře.

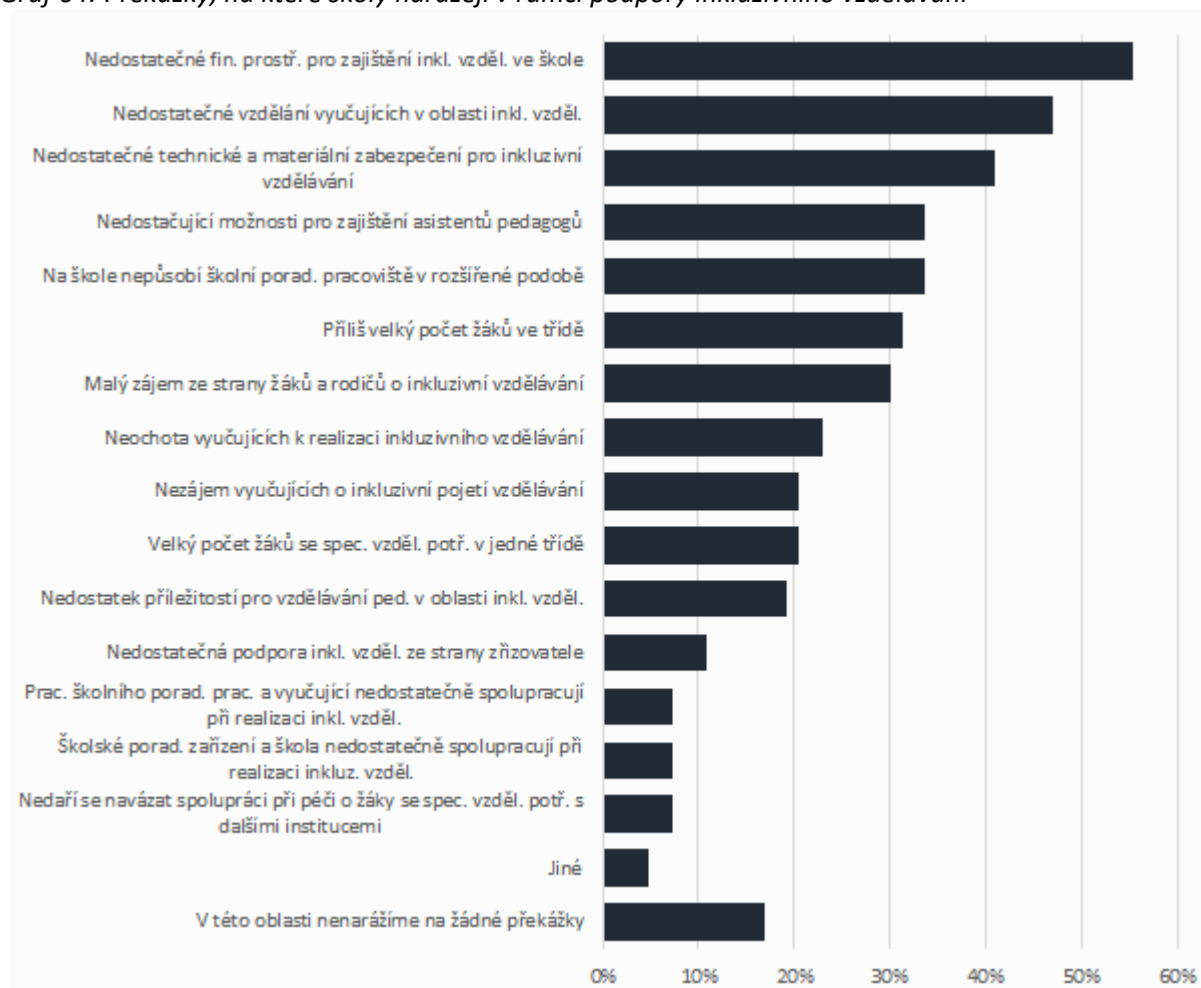
Gymnázia také při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, nicméně tuto aktivitu pokládají v porovnání s jinými činnostmi spíše za méně důležitou.

7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

Školy v souvislosti s inkluzivním vzděláváním nejčastěji narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro jeho zajištění (55 %). Mezi další časté překážky, se kterými se školy potýkají, patří nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (47 %) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení (41 %), dále také nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (34 %) a absence školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě na škole (34 %); problematický je rovněž příliš velký počet žáků ve třídě (31 %).

Školy ale relativně často narážejí také na malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (30 %), neochotu vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (23 %), nezájem vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (20 %). Za problematický označují školy i velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (20 %) či nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (19 %). V menší míře narážejí školy na nedostatečnou podporu inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele (11 %). Ostatní překážky uvedené v grafu 64 jsou spíše okrajové.

Graf 64: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Z hlediska hlavních překážek, na které školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání narážejí, se situace jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol do určité míry odlišuje (viz příloha 23). **Střední odborná učiliště a střední odborné školy** shodně uvádějí jako tři nejčastější překážky, na které narážejí, nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (shodně 71 %),

nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (SOU 68 %, SOŠ 57 %) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (SOU 53 %, SOŠ 51 %).

V případě **gymnázií** jsou relativně nejčastějšími překážkami absence školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (43 %), nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (shodně 38 %).

Pro **vyšší odborné školy** představují hlavní překážky nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (90 %), nedostatečné technické a materiální zabezpečení, nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání a rovněž i příliš velký počet žáků ve třídě (shodně 70 %).

Pro **praktické školy** představují nejvýznamnější překážky jednak nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (38 %), jednak malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (31 %). Některé školy také narážejí na nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (23 %).

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

Jednoznačně nejčastěji zmiňovaným opatřením, které by školám pomohlo v realizaci inkluzivního vzdělávání, je vytvoření odpovídajících finančních (76 %), resp. personálních (54 %) podmínek pro inkluzivní vzdělávání.

Dále je také často zmiňováno další vzdělávání pedagogů, a to zejména v oblasti metod a forem práce (47 %), forem hodnocení žáků (39 %) a úpravy vzdělávacích obsahů (29 %). Za velice potřebné označují školy rovněž zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (45 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání (43 %), prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (42 %) či dostatečných možností pro vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání (42 %).

Školám by pomohla také opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (41 %), zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště či vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (shodně 37 %).

Mezi relativně méně často zmiňovaná opatření na podporu inkluzivního vzdělávání lze zařadit vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (34 %), zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (34 %), kvalifikovanou pomoc při úpravě přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (33 %) či zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště (33 %).

V nejmenší míře školy deklarují potřebu zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (27 %) a zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (17 %).

Graf 65: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

Z hlediska opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání, nacházíme u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti (viz příloha 24). V případě **středních odborných učilišť** jsou nejčastěji zmiňovanými opatřeními jednak vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (79 %), jednak opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (71 %). Poměrně často je uváděno také vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (56 %). **Střední odborné školy** jednoznačně nejčastěji zmiňují potřebu vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (88 %), dále pak vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (63 %) a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (55 %).

Gymnázia uvádějí jako hlavní opatření, která by školám pomohla v realizaci inkluzivního vzdělávání, vytvoření odpovídajících finančních (76 %) a personálních (67 %) podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Za potřebné považují rovněž zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole, zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání a také vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště (shodně 48 %).

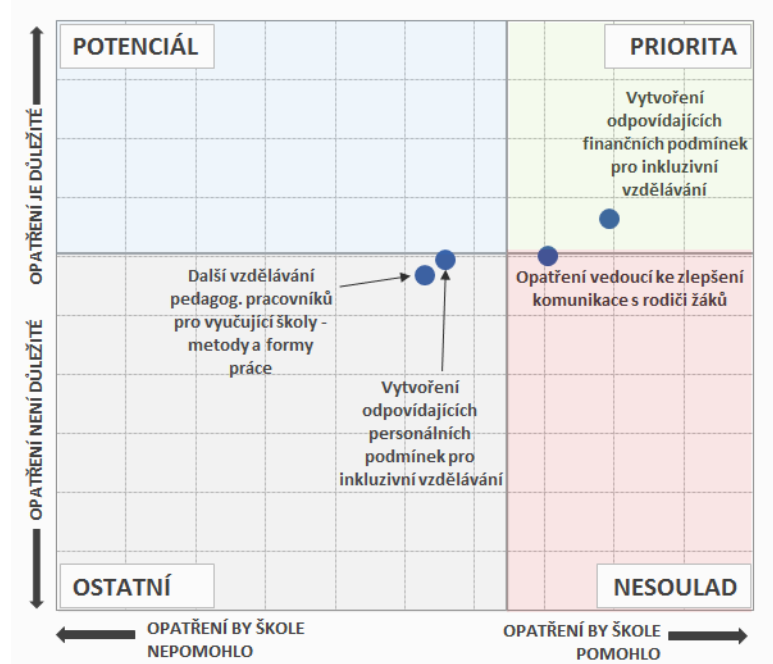
Vyšší odborné školy by kromě odpovídajících finančních (90 %) a personálních podmínek (80 %) pro inkluzivní vzdělávání uvítaly rovněž zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole

a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (shodně 80 %).

Pro **praktické školy** by ve stejné míře bylo potřebné zavedení opatření vedoucích ke zlepšení komunikace s rodiči žáků, kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímací a závěrečné zkoušky pro žáky se SVP, zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání a rovněž zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (shodně 31 %).

7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

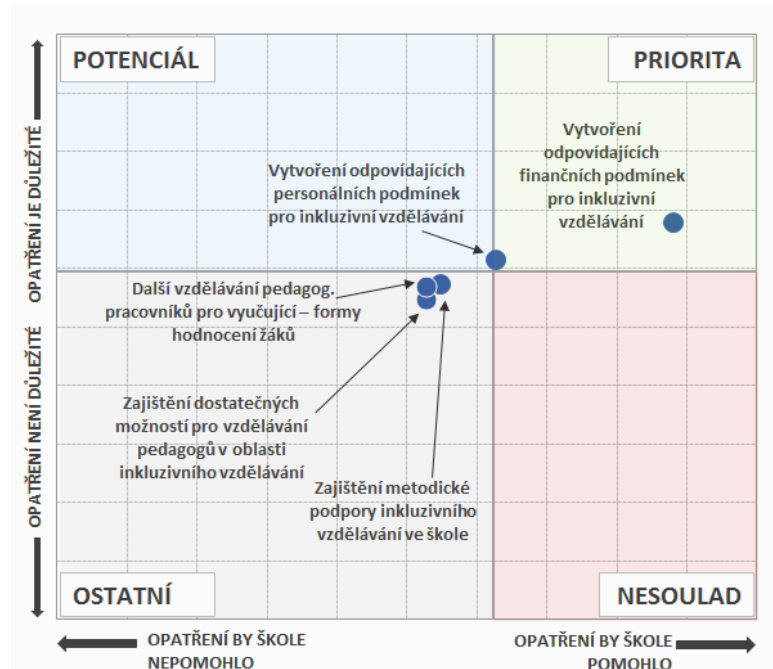
Graf 66: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje hlavní prioritu **středních odborných učilišť** vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání – toto opatření by školám pomohlo v největší míře a zároveň je pro ně i velice důležité.

Střední odborná učiliště uvádějí, že by jim pomohla rovněž opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků, nicméně jim přikládají spíše průměrnou důležitost.

Graf 67: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

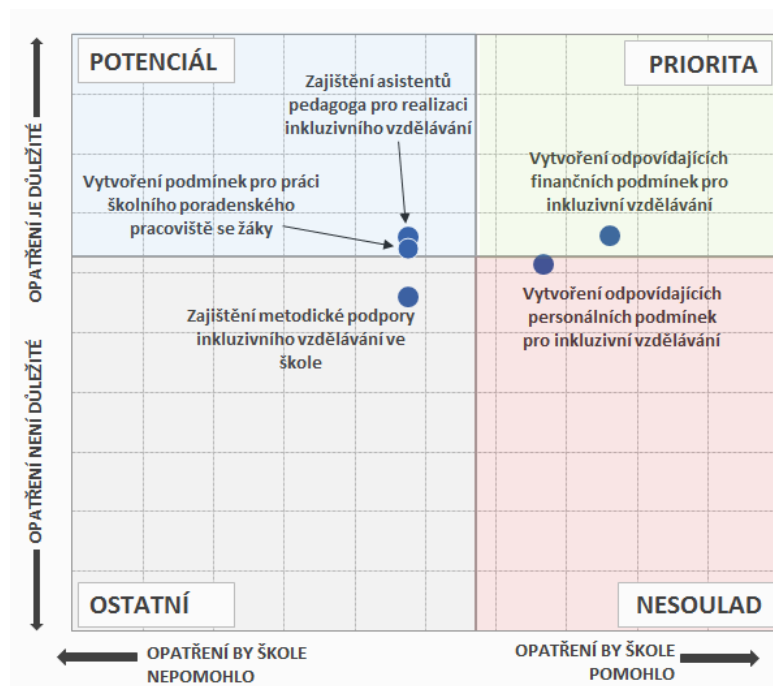

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje hlavní prioritu **středních odborných škol** vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání – toto opatření by školám pomohlo v největší míře a zároveň mu přisuzují i největší důležitost.

Za důležité pokládají střední odborné školy rovněž vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, využitelnost tohoto

opatření je podle škol však spíše průměrná. Dalším zmiňovaným opatřením přikládají SOŠ spíše nižší důležitost a zřejmě by pro ně byla využitelná i v relativně menší míře.

Graf 68: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska využitelnosti a důležitosti jednotlivých opatření na podporu realizace inkluzivního vzdělávání na školách představuje hlavní prioritu **gymnázií** vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání – toto opatření by školám pomohlo v největší míře a zároveň mu přisuzují i značnou důležitost.

Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání by gymnáziím rovněž pomohlo, nicméně tomuto opatření přikládají o něco menší důležitost.

Za důležité pokládají gymnázia také zajištění asistentů pedagoga či vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky, ačkoli by jim tato opatření pomohla spíše v nižší míře.

7.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpora inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOU

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (74 % škol)	Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (71 % škol)	Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (68 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Přijímáme žáky, jejichž dispozice a zdravotní stav odpovídají nařízení vlády č. 211/2010 a požadavkům profese, na kterou se připravují. (62 % škol)	Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (62 % škol)	Vyučující využívají formativního hodnocení, podporují a spoluutvářejí sebehodnocení žáků. (50 % škol)	
		Pro žáky je zpracován plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření). (50 % škol)	
		Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (50 % škol)	

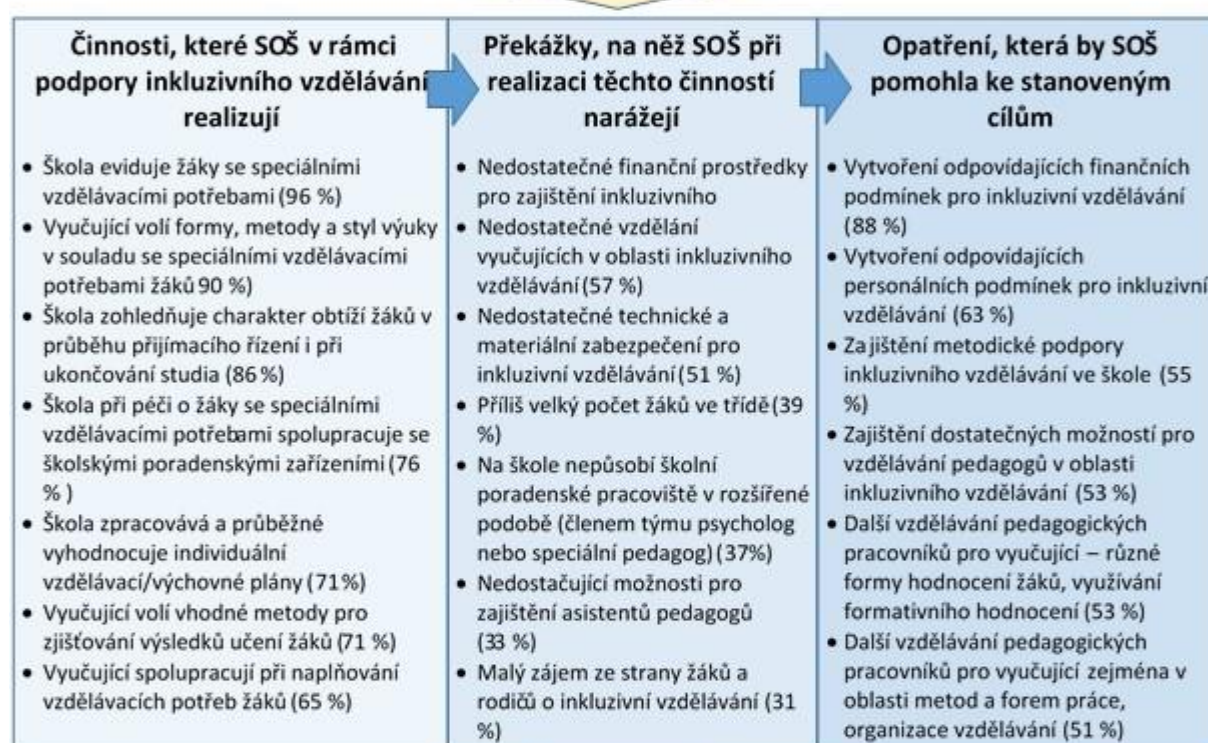
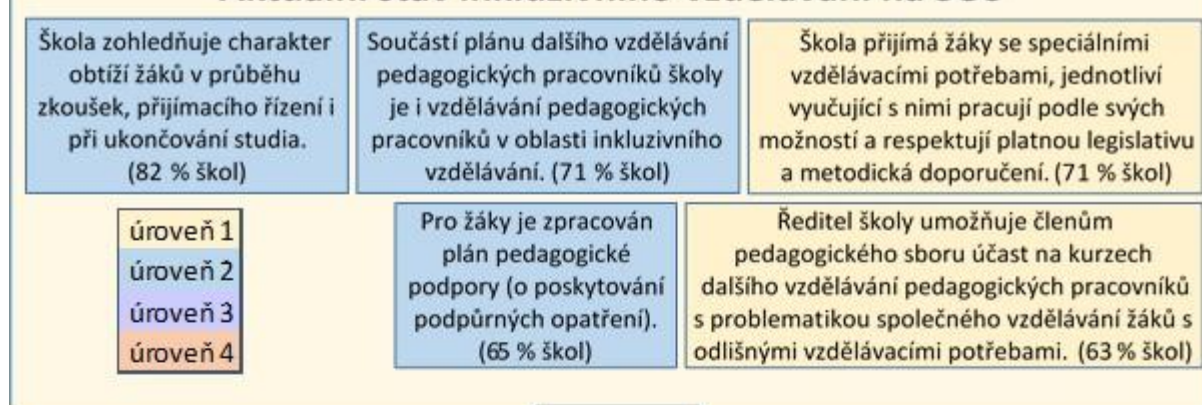
Činnosti, které SOU v rámci inkluzivního vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (97 %) - Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (91 %) - Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (82 %) - Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (74 %) - Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (71 %) - Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (65 %) - Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání těchto žáků apod.) (65 %)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (71 %) - Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (68 %) - Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (53 %) - Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů (44 %) - Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (44 %) - Příliš velký počet žáků ve třídě (41 %)	- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (79 %) - Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (71 %) - Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (56 %) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (53 %) - Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (47 %) - Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (47 %) - Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (47 %)

Cíle, které si v rámci inkluzivního vzdělávání stanovila SOU

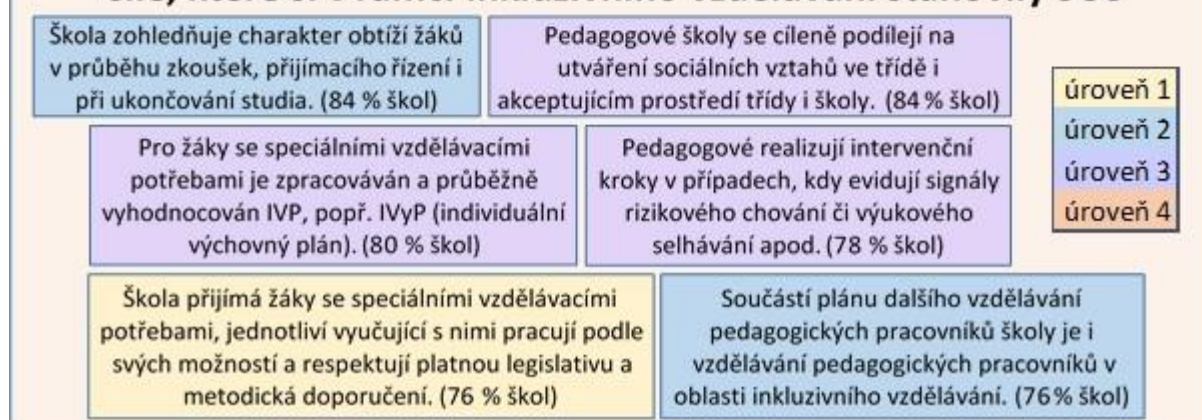
Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (79 % škol)	Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (76 % škol)	Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (71 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (71 % škol)		Součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy je i vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. (71 %)	
	Pedagogové realizují intervenční kroky v případech, kdy evidují signály rizikového chování či výukového selhávání apod. (68 % škol)	Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVYP (individuální výchovný plán). (68 % škol)	

* Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

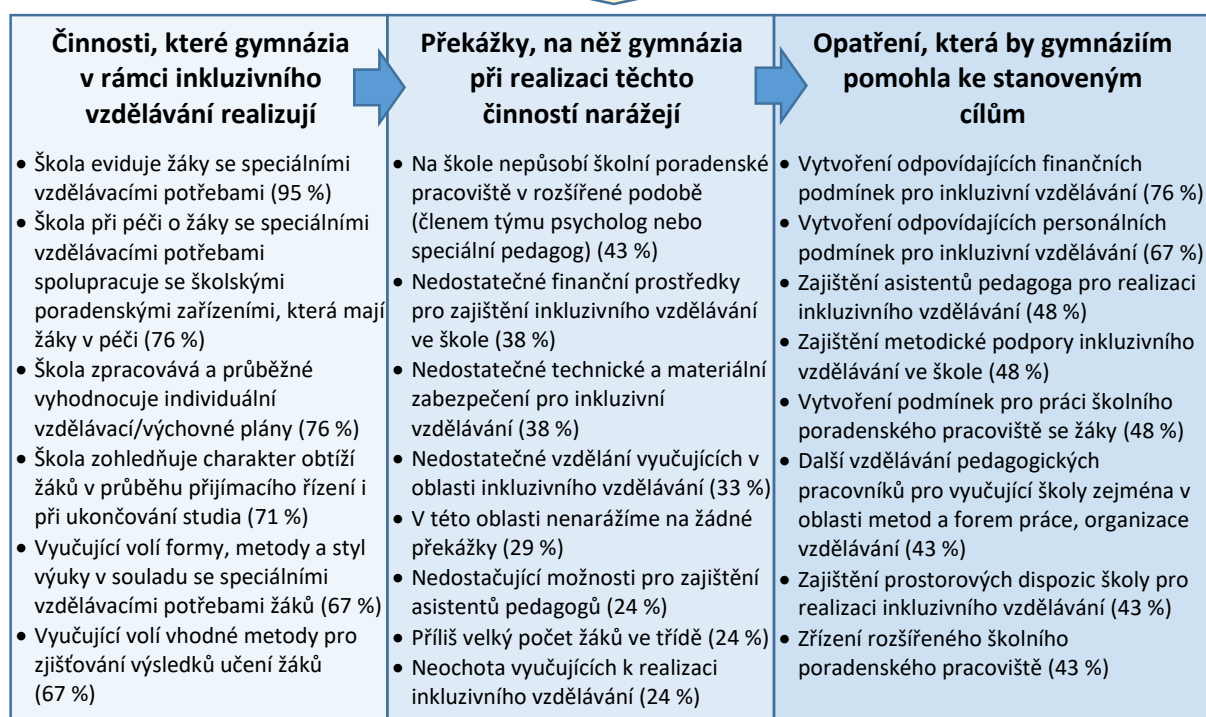
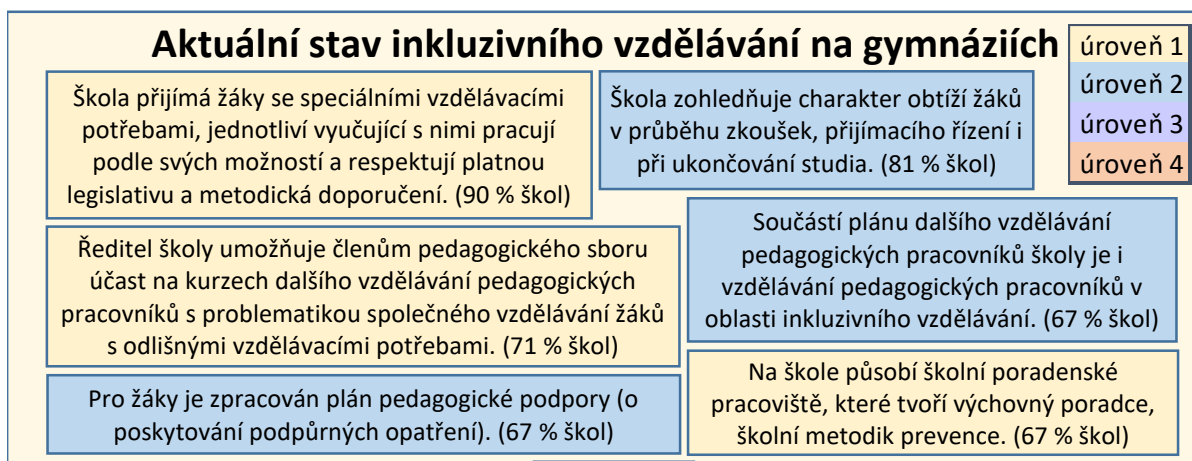
Aktuální stav inkluzivního vzdělávání na SOŠ

Cíle, které si v rámci inkluzivního vzdělávání stanovily SOŠ

* Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Příloha 21: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání
a předpokládaný posun – podle typu školy*

		Současná úroveň	Předpokládaný posun
SOU (N=34)	Průměrná úroveň	30%	+ 18%
	Základní úroveň	60%	+ 4%
	Mírně pokročilá úroveň	42%	+ 12%
	Pokročilá úroveň	27%	+ 23%
	Nejvyšší úroveň	21%	+ 18%
SOŠ (N=51)	Průměrná úroveň	31%	+ 22%
	Základní úroveň	63%	+ 7%
	Mírně pokročilá úroveň	47%	+ 12%
	Pokročilá úroveň	28%	+ 27%
	Nejvyšší úroveň	18%	+ 26%
Gymnázium (N=21)	Průměrná úroveň	28%	+ 17%
	Základní úroveň	68%	+ 6%
	Mírně pokročilá úroveň	48%	+ 13%
	Pokročilá úroveň	26%	+ 25%
	Nejvyšší úroveň	11%	+ 15%
VOŠ (N=10)	Průměrná úroveň	29%	+ 24%
	Základní úroveň	53%	+ 5%
	Mírně pokročilá úroveň	41%	+ 5%
	Pokročilá úroveň	27%	+ 27%
	Nejvyšší úroveň	21%	+ 35%
Praktická škola (N=13)	Průměrná úroveň	37%	+ 9%
	Základní úroveň	42%	+ 13%
	Mírně pokročilá úroveň	26%	+ 8%
	Pokročilá úroveň	48%	+ 9%
	Nejvyšší úroveň	33%	+ 10%

*Příloha 22: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí –
podle typu školy*

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	33	97%	80	96%
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků	31	91%	70	84%
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	28	82%	67	81%
SOŠ (N=51)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	49	96%	80	96%
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků	46	90%	70	84%
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	44	86%	67	81%
Gymnázium (N=21)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	20	95%	80	96%
	Škola při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními	16	76%	66	80%
	Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány	16	76%	59	71%
VOŠ (N=10)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	10	100%	80	96%
	Škola při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními	9	90%	66	80%
	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia	9	90%	67	81%
	Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků	9	90%	70	84%
	Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků	9	90%	54	65%
Praktická škola (N=13)	Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	13	100%	80	96%
	Škola při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními	12	92%	66	80%
	Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků	12	92%	54	65%
	Škola upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se SVP	12	92%	41	49%
	Škola zajišťuje a využívá asistenta pedagoga	12	92%	23	28%

Příloha 23: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	24	71%	46	55%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	23	68%	39	47%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	18	53%	34	41%
SOŠ (N=51)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	36	71%	46	55%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	29	57%	39	47%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	26	51%	34	41%
Gymnázium (N=21)	Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě	9	43%	28	34%
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	8	38%	46	55%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	8	38%	34	41%
VOŠ (N=10)	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	9	90%	46	55%
	Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání	7	70%	34	41%
	Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání	7	70%	39	47%
	Příliš velký počet žáků ve třídě	7	70%	26	31%
Praktická škola (N=13)	Nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagogů	5	38%	28	34%
	Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání	4	31%	25	30%
	Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole	3	23%	46	55%

Příloha 24: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	27	79%	63	76%
	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	24	71%	34	41%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	19	56%	45	54%
SOŠ (N=51)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	45	88%	63	76%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	32	63%	45	54%
	Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole	28	55%	36	43%
Gymnázium (N=21)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	16	76%	63	76%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	14	67%	45	54%
	Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole	10	48%	36	43%
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	10	48%	37	45%
	Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky	10	48%	31	37%
VOŠ (N=10)	Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	9	90%	63	76%
	Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání	8	80%	45	54%
	Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole	8	80%	36	43%
	Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluz. vzd.	8	80%	35	42%
Praktická škola (N=13)	Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	4	31%	34	41%
	Kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímací a závěr. zk. pro žáky se SPV	4	31%	27	33%
	Zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání	4	31%	37	45%
	Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště	4	31%	31	37%

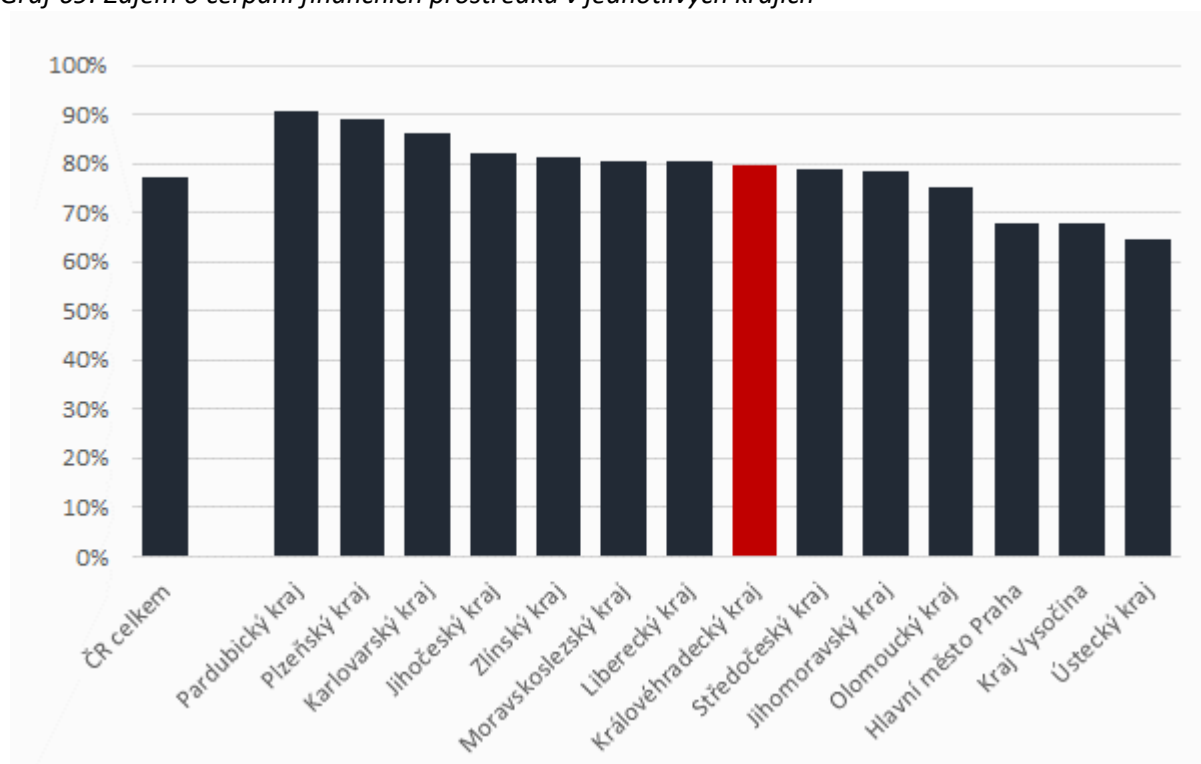
8 Podpora infrastruktury škol – investiční část

8.1 Zájem škol o čerpání investic v rámci Královéhradeckého kraje

Na celorepublikové úrovni deklarovalo zájem o čerpání z vyhrazených finančních prostředků 77 % škol. Největší zájem o čerpání finančních prostředků uvádějí školy v Pardubickém (91 %), Plzeňském (89 %) a Karlovarském kraji (86 %). Nejmenší zájem deklarují školy z Hlavního města Prahy (68 %), Vysočiny (68 %) a Ústeckého kraje (65 %).

V Královéhradeckém kraji má zájem o čerpání z vyhrazených finančních prostředků 80 % škol.

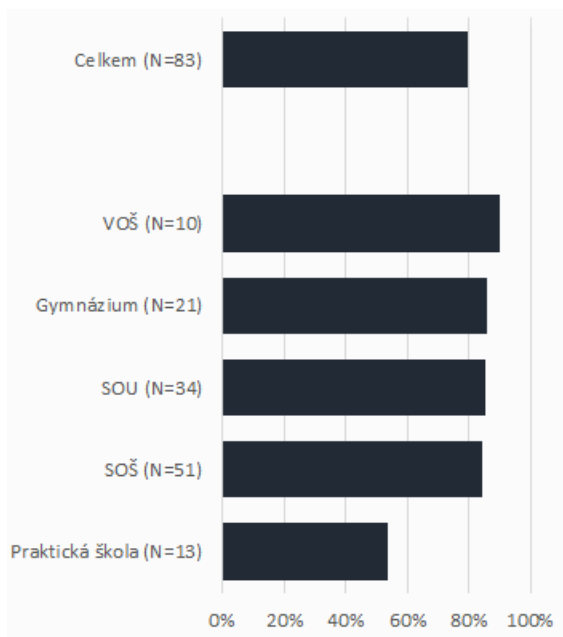
Graf 69: Zájem o čerpání finančních prostředků v jednotlivých krajích

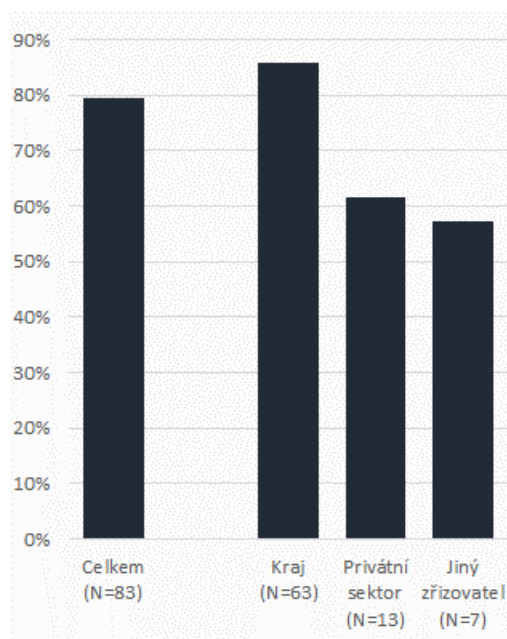
Z hlediska typu školy mají v Královéhradeckém kraji nejvyšší zájem o čerpání prostředků na investice do infrastruktury především vyšší odborné školy, a to 90 % z nich. Následují gymnázia, z nichž projevilo zájem o čerpání prostředků 86 %. Možnosti získat finance na infrastrukturu by rovněž ráda využila střední odborná učiliště (85 %) a střední odborné školy (84 %). Zájem praktických škol byl o poznání nižší. Pouze zhruba polovina (54 %) z nich uvedla, že bude usilovat o získání prostředků na investice.

Z hlediska zřizovatele školy je jednoznačně nejvyšší zájem o čerpání finančních prostředků mezi veřejnými školami, jejichž zřizovatelem je kraj (86 %). Soukromé školy byly ve svých očekáváních strážlivější, o prostředky hodlá usilovat jen 62 % z nich. V nejmenší míře budou o finance na rozvoj infrastruktury usilovat školy, jejichž zřizovatelem je církev, obce, ministerstva nebo stát, nicméně i v této skupině vyjádřila zájem více než polovina škol (57 %).

Graf 70: Zájem o čerpání finančních prostředků podle typu školy

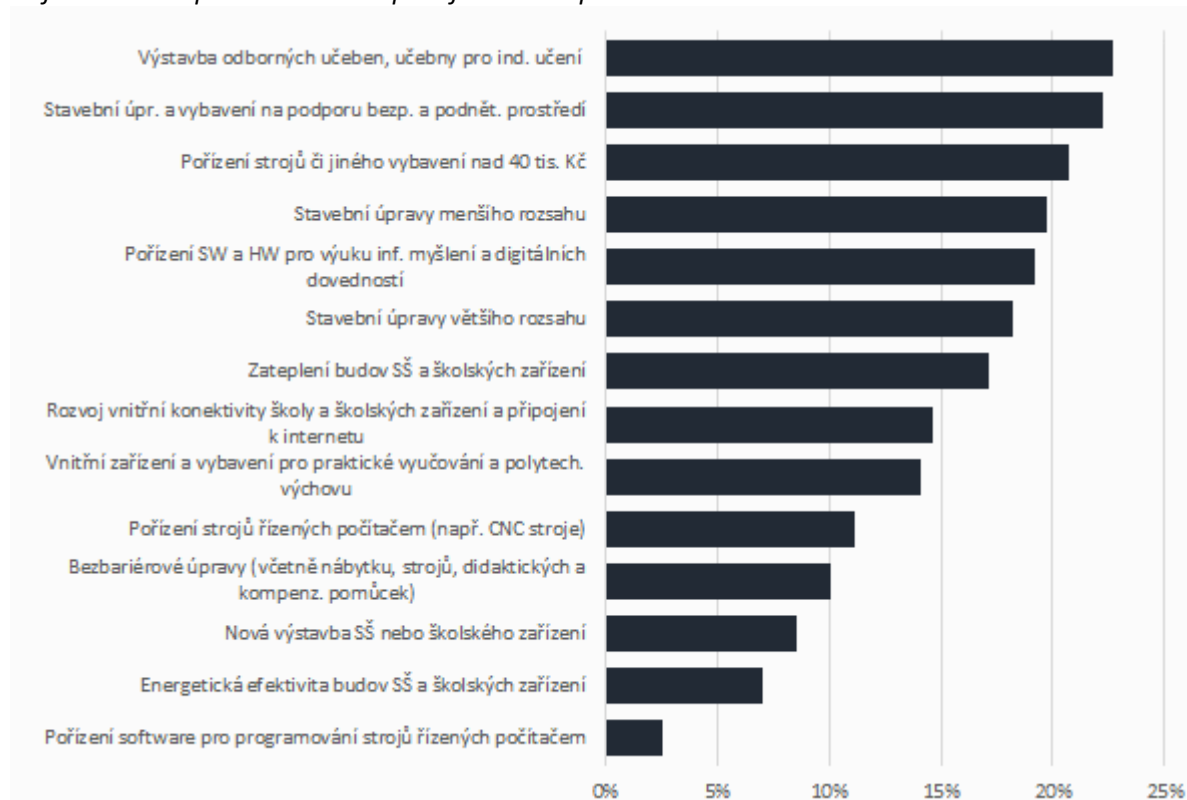
Graf 71: Zájem o čerpání finančních prostředků podle zřizovatele školy

8.2 Preferované oblasti čerpání finančních prostředků

Mezi oblasti, v jejichž rámci střední a vyšší odborné školy v Královéhradeckém kraji plánují nejčastěji čerpání finančních prostředků, patří výstavba odborných učeben a učeben pro individuální učení (23 %) a stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (22 %).

Graf 72: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

Školy dále plánují pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (21 %) a stavební úpravy menšího (20 %) či většího (18 %) rozsahu, poměrně častý je také záměr realizovat zateplení budov škol a školských zařízení (17 %). Školy také plánují čerpat finanční prostředky za účelem pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (19 %), rozvoje vnitřní konektivity školy a školských zařízení a připojení k internetu (15 %) či pořízení vnitřního zařízení a vybavení pro praktické vyučování a polytechnickou výchovu (14 %).

V menší míře pak školy plánují pořízení strojů řízených počítačem (11 %), bezbariérové úpravy (10 %) nebo novou výstavbu střední školy nebo školského zařízení (9 %). Pouze okrajově pak plánují čerpat finanční prostředky v oblasti energetické efektivity budov SŠ a školských zařízení (7 %) či pořízení softwaru pro programování strojů řízených počítačem (3 %).

Z hlediska preferovaných oblastí čerpání finančních prostředků nacházíme u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti. **Střední odborná učiliště** mají v plánu čerpat finanční prostředky především z oblastí zaměřených na pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (33 %) a na stavební úpravy většího (31 %), resp. menšího (28 %) rozsahu.

Střední odborné školy plánují čerpat finanční prostředky zejména na stavební úpravy menšího rozsahu (26 %), pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (26 %), výstavbu odborných učeben a učeben pro individuální učení (24 %) a rovněž na stavební úpravy a podporu bezpečného a podnětného prostředí (24 %).

Gymnázia mají zájem čerpat finanční prostředky především na výstavbu odborných učeben a učeben pro individuální učení (31 %) a stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí (22 %), dále i na zateplení budov (15 %) a pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (15 %).

Vyšší odborné školy plánují čerpat finance na pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč (30 %), pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností (30 %) a na zateplení budov (26 %).

Praktické školy se chtějí zaměřit především na zateplení budov (14 %) a na stavební úpravy a podporu podnětného a bezpečného prostředí (14 %).

Tab. 2: Oblasti plánovaného čerpání finančních prostředků – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=29)	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	29	33%	41	21%
	Stavební úpravy většího rozsahu - přestavby a rekonstrukce	27	31%	36	18%
	Stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce	24	28%	39	20%
SOŠ (N=43)	Stavební úpravy menšího rozsahu - udržovací práce a rekonstrukce	34	26%	39	20%
	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	34	26%	41	21%
	Výstavba odb. učeben, učeben pro individuální učení, učeben pro malé skupiny	31	24%	45	23%
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	31	24%	44	22%
Gymnázium (N=18)	Výstavba odb. učeben, učeben pro individuální učení, učeben pro malé skupiny	17	31%	45	23%
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	12	22%	44	22%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	8	15%	34	17%
	Pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností	8	15%	38	19%
VOŠ (N=9)	Pořízení strojů či jiného vybavení nad 40 tis. Kč	8	30%	41	21%
	Pořízení SW a HW pro výuku informatického myšlení a digitálních dovedností	8	30%	38	19%
	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	7	26%	34	17%
Praktická škola (N=7)	Zateplení budov SŠ a školských zařízení	3	14%	34	17%
	Stavební úpravy a vybavení na podporu bezpečného a podnětného prostředí	3	14%	44	22%

Pozn.: Při výpočtu podílů byl zohledněn maximální možný počet investičních záměrů za školy pro každou oblast.

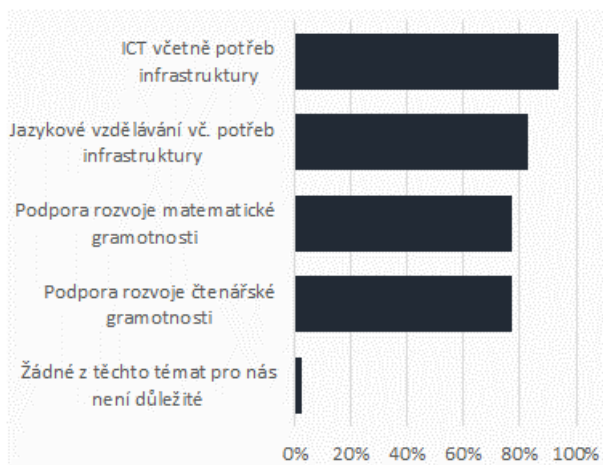
9 Nepovinné oblasti

Podpora krajského akčního plánování se soustřeďuje kromě tzv. povinných oblastí i na nepovinné oblasti, které jsou volitelné. Mezi volitelná témata patří rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence a čtenářská a matematická gramotnost. Alespoň jedno z těchto témat je důležité pro naprostou většinu škol (98 %).

9.1 Důležitost nepovinných oblastí

V rámci nepovinných oblastí intervencí je pro střední a vyšší odborné školy v Královéhradeckém kraji nejdůležitější oblast ICT včetně potřeb infrastruktury (94 %), druhou nejdůležitější oblastí je jazykové vzdělávání (83 %). Na třetím a čtvrtém místě se umístily podpora rozvoje matematické a čtenářské gramotnosti (v obou případech 77 %). Pouze zanedbatelný (2 %) zlomek škol uvedl, že pro ně není důležité žádné z těchto témat.

Graf 73: Důležitost nepovinných oblastí

Zaměříme-li se na nepovinné oblasti a jejich důležitost podle typů škol, pak pro všechny typy škol kromě škol praktických představuje shodně nejdůležitější oblasti ICT a jazykové vzdělávání.

Pro **střední odborná učiliště** a **vyšší odborné školy** zaujímá pomyslnou třetí příčku z pohledu důležitosti matematická gramotnost (SOU 65 %, VOŠ 90 %) a s malým odstupem následuje čtenářská gramotnost (SOU 62 %, VOŠ 80 %).

V případě **středních odborných škol** mají z hlediska důležitosti matematická i čtenářská gramotnost stejný význam (shodně 78 %).

Gymnázia přikládají stejnou, zcela nejvyšší důležitost oblasti ICT, jazykovému vzdělávání i matematické gramotnosti (shodně 100 %); čtenářská gramotnost následuje jen s nepatrným odstupem (95 %).

V případě **praktických škol** je nejdůležitější oblast ICT (85 %) následována čtenářskou (69 %) a matematickou (54 %) gramotností. Jazykové vzdělávání je pro školy ve srovnání s ostatními oblastmi nejméně důležité (46 %).

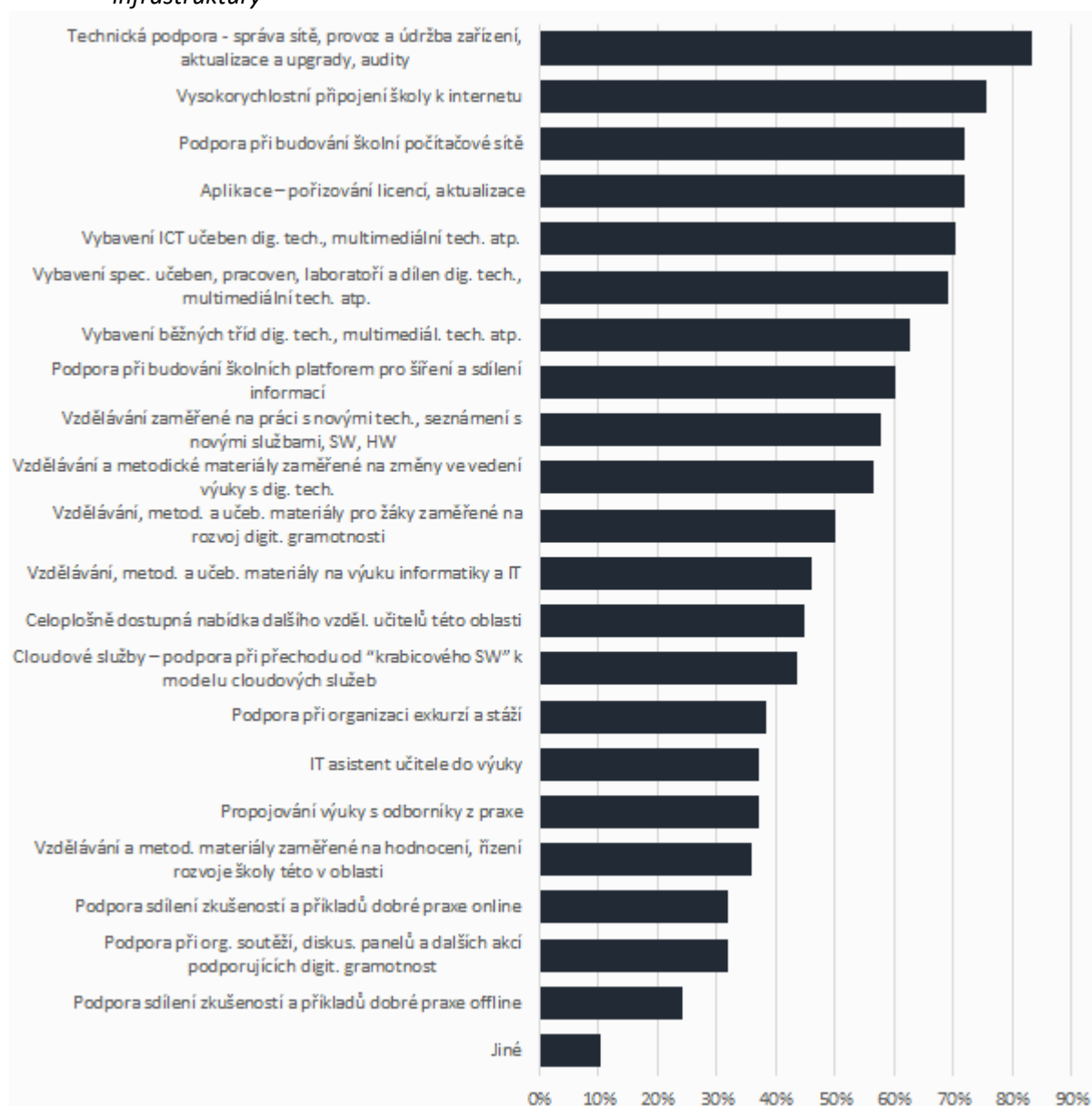
Tab. 3: Důležitost nepovinných oblastí – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=34)	ICT včetně potřeb infrastruktury	30	88%	78	94%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	26	76%	69	83%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	22	65%	64	77%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	21	62%	64	77%
SOŠ (N=51)	ICT včetně potřeb infrastruktury	49	96%	78	96%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	46	90%	69	90%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	40	78%	64	78%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	40	78%	64	78%
Gymnázium (N=21)	ICT včetně potřeb infrastruktury	21	100%	78	94%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	21	100%	69	83%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	21	100%	64	77%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	20	95%	64	77%
VOŠ (N=10)	ICT včetně potřeb infrastruktury	10	100%	78	94%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	10	100%	69	83%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	9	90%	64	77%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	8	80%	64	77%
Praktická škola (N=13)	ICT včetně potřeb infrastruktury	11	85%	78	94%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	9	69%	64	77%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti	7	54%	64	77%
	Jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury	6	46%	69	83%

9.2 Opatření pro zlepšení v oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury

Školám by v rámci oblasti ICT nejvíce pomohla technická podpora – správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady či audity (83 %) a vysokorychlostní připojení školy k internetu (76 %). Dále také podpora při budování školní počítačové sítě (72 %), pořizování licencí a aktualizací k různým aplikacím (72 %) a vybavení ICT učeben (71 %), resp. specializovaných učeben a pracoven (69 %) či běžných tříd (63 %) digitálními technologiemi či multimediální technikou a rovněž i podpora při budování školních platforem pro šíření a sdílení informací (60 %).

Graf 74: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury

Školy spatřují jako potřebné také vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (58 %) a rovněž i vzdělávání, metodické a učební materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digitálními technologiemi (56 %), na rozvoj digitální gramotnosti (50 %) či na výuku informatiky a IT (46 %). Školy by uvítaly také celoplošně dostupnou nabídku dalšího vzdělávání

učitelů této oblasti (45 %) a podporu při přechodu od “krabicového SW” k modelu cloudových služeb (44 %).

Mezi dalšími opatřeními, která by školám pomohla, figuruje podpora při organizaci exkurzí a stáží (38 %), IT asistent učitele do výuky (37 %), propojování výuky s odborníky z praxe (37 %), vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, řízení rozvoje školy této v oblasti (36 %), podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (32 %), podpora při organizování soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících digitální gramotnost (32 %) či podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (24 %).

Z hlediska opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT, můžeme u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol identifikovat určité odlišnosti.

Střední odborná učiliště deklarují relativně nejčastěji potřebu technické podpory v podobě správy sítě, provozu a údržby zařízení, aktualizací a upgradů či auditů (83 %), vysokorychlostního připojení k internetu (80 %), podpory při budování školní počítačové sítě a vzdělávání zaměřeného na práci s novými technologiemi (shodně 70 %).

V případě **středních odborných škol** patří mezi často uváděná opatření (podobně jako u SOU) technická podpora v podobě správy sítě, provozu a údržby zařízení, aktualizací a upgradů či auditů (86 %), vysokorychlostní připojení k internetu (80 %), podpora při budování školní počítačové sítě (76 %) a dále také pořizování licencí a aktualizace aplikací 76 %).

Gymnáziím by pomohla především technická podpora v podobě správy sítě, provozu a údržby zařízení, aktualizací a upgradů či auditů (86 %) a pořizování licencí a aktualizace aplikací (86 %), dále také vysokorychlostní připojení k internetu (81 %) a vybavení ICT učeben či specializovaných učeben a pracoven (shodně 81 %) digitálními technologiemi či multimediální technikou.

Vyšším odborným školám by v drtivé většině případů pomohlo vysokorychlostní připojení k internetu (100 %), technická podpora v podobě správy sítě, provozu a údržby zařízení, aktualizací a upgradů či auditů, pořizování licencí a aktualizace aplikací, vybavení ICT učeben digitálními technologiemi či multimediální technikou, podpora při budování školní počítačové sítě a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi (shodně 90 %).

Praktické školy relativně nejčastěji zmiňují technickou podporu v podobě správy sítě, provozu a údržby zařízení, aktualizací a upgradů či auditů (64 %), vybavení běžných tříd (64 %), IT učeben (55 %) i specializovaných učeben (55 %) digitálními technologiemi či multimediální technikou a podporu při budování školní počítačové sítě (55 %).

Tab. 4: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti ICT vč. potřeb infrastruktury – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=30)	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	25	83%	65	83%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	24	80%	59	76%
	Podpora při budování školní počítačové sítě	21	70%	56	72%
	Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, novými službami, SW, HW	21	70%	45	58%
SOŠ (N=49)	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	42	86%	65	83%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	39	80%	59	76%
	Podpora při budování školní počítačové sítě	37	76%	56	72%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	37	76%	56	72%
Gymnázium (N=21)	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	18	86%	65	83%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	18	86%	56	72%
	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	17	81%	59	76%
	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	17	81%	55	71%
	Vybavení specializ. učeben, pracoven, laboratoří digit. technolog., multimed. techn. atp.	17	81%	54	69%
VOŠ (N=10)	Vysokorychlostní připojení školy k internetu	10	100%	59	76%
	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	9	90%	65	83%
	Aplikace – pořizování licencí, aktualizace	9	90%	56	72%
	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	9	90%	55	71%
	Podpora při budování školní počítačové sítě	9	90%	56	72%
	Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, novými službami, SW, HW	9	90%	45	58%
Praktická škola (N=11)	Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit	7	64%	65	83%
	Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	7	64%	49	63%
	Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp.	6	55%	55	71%
	Podpora při budování školní počítačové sítě	6	55%	56	72%
	Vybavení specializ. učeben, pracoven, laboratoří digit. technolog., multimed. techn. atp.	6	55%	54	69%

9.3 Opatření pro zlepšení v oblasti jazykového vzdělávání

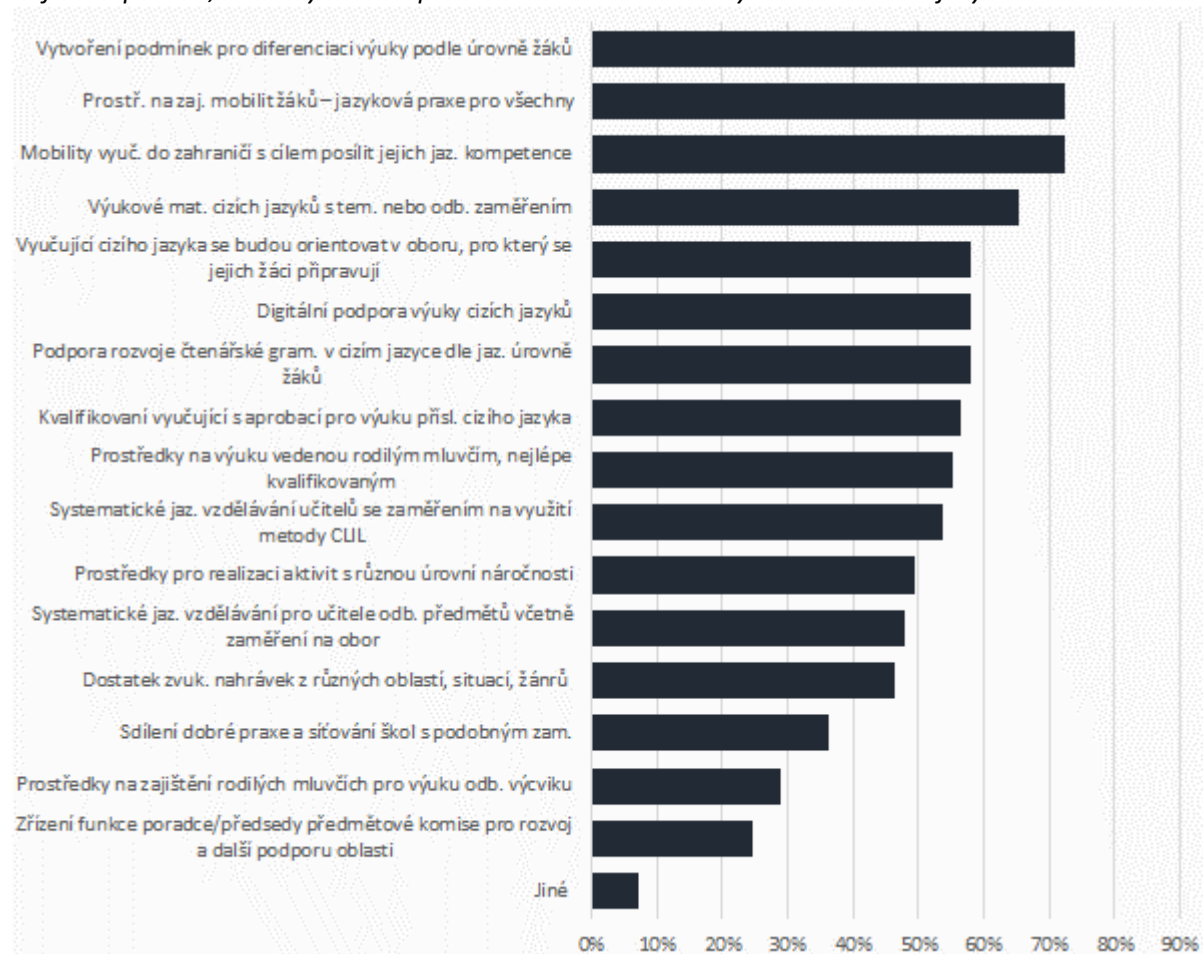
V rámci jazykového vzdělávání by školám nejvíce pomohlo vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (74 %), získání prostředků na zajištění mobility žáků – jazykové praxe pro všechny (72 %), mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (72 %) a dále také zajištění výukových materiálů cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (65 %).

Školy také považují za potřebné, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (58 %), a výuku cizího jazyka zajišťovali kvalifikovaní vyučující s příslušnou aprobací (56 %). Za potřebné pokládají školy také systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (54 %) či systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů včetně zaměření na obor (48 %).

Školám by pomohla také digitální podpora výuky cizích jazyků (58 %), podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (58 %) a rovněž i dostatečné prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (55 %).

Školy by uvítaly také zajištění prostředků pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (49 %), dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, žánrů (46 %), sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (36 %) a v menší míře rovněž i prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (29 %) a zřízení funkce poradce či předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti (25 %).

Graf 75: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání

Z hlediska opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání, nacházíme u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité odlišnosti.

V případě **středních odborných učilišť** je relativně nejčastěji deklarována potřeba vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (88 %), zajištění výukových materiálů cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (81 %) a rovněž i požadavek, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru a ovládali odbornou terminologii (77 %).

Středním odborným školám by nejčastěji pomohlo k dosažení zvoleného cíle v oblasti jazykového vzdělávání zlepšení možností pro zajištění větší mobility do zahraničí jak pro vyučující (83 %), tak žáky (78 %) a rovněž i zajištění výukových materiálů cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (78 %).

Pro **gymnázia** představuje nejžádanější opatření zabezpečení prostředků na zajištění mobilit žáků (86 %) i vyučujících (76 %) a rovněž prostředků na výuku vedenou rodilým mluvčím (76 %).

Pro vyšší odborné školy jsou nejčastěji zmiňovanými opatřeními jednak zajištění výukových materiálů cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (100 %), jednak vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (90 %). Většine VOŠ by také pomohlo zajištění prostředků na mobility žáků (80 %), digitální podpora výuky cizích jazyků (80 %), podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce (80 %) a systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (80 %).

Praktické školy relativně nejčastěji zmiňují potřebu kvalifikovaných vyučujících cizího jazyka (67 %) a výukových materiálů cizích jazyků s odborným zaměřením (50 %) a rovněž i dostatek zvukových nahrávek (50 %).

Tab. 5: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti jazykového vzdělávání – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=26)	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	23	88%	51	74%
	Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením	21	81%	45	65%
	Vyučující cizího jaz. se budou orientovat v oboru a budou ovládat odb. terminolo	20	77%	40	58%
SOŠ (N=46)	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	38	83%	50	72%
	Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením	36	78%	45	65%
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	36	78%	50	72%
Gymnázium (N=21)	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	18	86%	50	72%
	Mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence	16	76%	50	72%
	Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným	16	76%	38	55%
VOŠ (N=10)	Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením	10	100%	45	65%
	Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků	9	90%	51	74%
	Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny	8	80%	50	72%
	Digitální podpora výuky cizích jaz. (materiální, technická podp. a příprava vyučujíc	8	80%	40	58%
	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků	8	80%	40	58%
	Systematické jazyk. vzdělávání pro učitele odb. předmětů včetně zaměření na ot	8	80%	33	48%
Praktická škola (N=6)	Kvalifikovaní vyučující s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka	4	67%	39	57%
	Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením	3	50%	45	65%
	Dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí, situací, ukázek filmů apod.	3	50%	32	46%

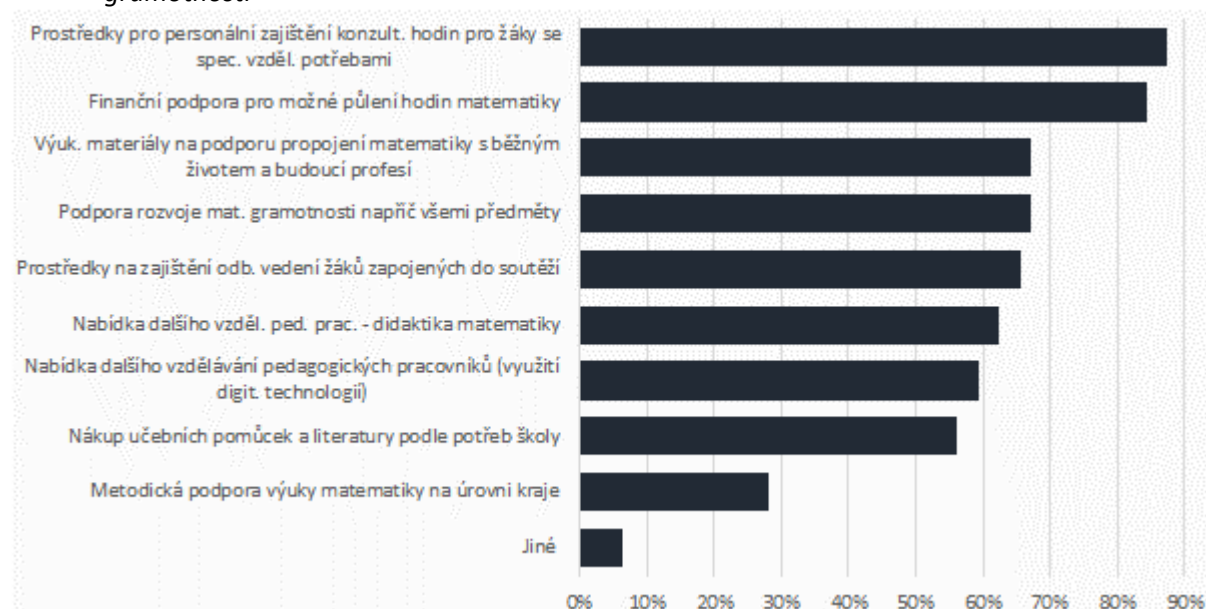
9.4 Opatření pro zlepšení v oblasti matematické gramotnosti

V rámci podpory matematické gramotnosti by školám nejvíce pomohlo zabezpečení prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (88 %) a finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (84 %).

Za potřebné považují školy také výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (67 %), podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (67 %) a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (66 %). Školy by rovněž uvítaly nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (63 %) či využití digitálních technologií (60 %). Mezi opatření pro zlepšení matematické gramotnosti patří také nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (56 %).

Spíše v menší míře by školy uvítaly metodickou podporu výuky matematiky na úrovni kraje (28 %).

Graf 76: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti

Z hlediska opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti, se jednotlivé typy středních a vyšších odborných škol určitým způsobem odlišují.

Střední odborná učiliště by uvítala především prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (91 %) a dále také finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky, výukové materiály na podporu propojení matematiky se životem a budoucí profesí nebo podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (shodně 82 %).

Střední odborné školy označují za potřebné především prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (shodně 93 %). Dalšími relativně nejčastějšími opatřeními jsou podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (shodně 75 %).

Gymnázia by uvítala především finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (95 %). Mezi další relativně často zmiňovaná opatření patří prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin

pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (86 %) a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (76 %).

V případě **vyšších odborných škol** se mezi nejčastějšími opatřeními, která by školám pomohla, objevuje finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky a prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (shodně 100 %) a dále zabezpečení prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží a zajištění výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (shodně 89 %).

Praktické školy uvádějí jako hlavní opatření, která by jim pomohla k dosažení zvoleného cíle v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP, zajištění výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí a také nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (shodně 71 %).

Tab. 6: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti matematické gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=22)	Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP	20	91%	56	88%
	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	18	82%	54	84%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky se životem a bud. profesí	18	82%	43	67%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	18	82%	43	67%
SOŠ (N=40)	Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP	37	93%	56	88%
	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	37	93%	54	84%
	Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty	30	75%	43	67%
	Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží	30	75%	42	66%
Gymnázium (N=21)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	20	95%	54	84%
	Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP	18	86%	56	88%
	Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží	16	76%	42	66%
VOŠ (N=9)	Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky	9	100%	54	84%
	Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP	9	100%	56	88%
	Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží	8	89%	42	66%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky se životem a bud. profesí	8	89%	43	67%
Praktická škola (N=7)	Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP	5	71%	56	88%
	Výuk. materiály na podporu propojení matematiky se životem a bud. profesí	5	71%	43	67%
	Nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy	5	71%	36	56%

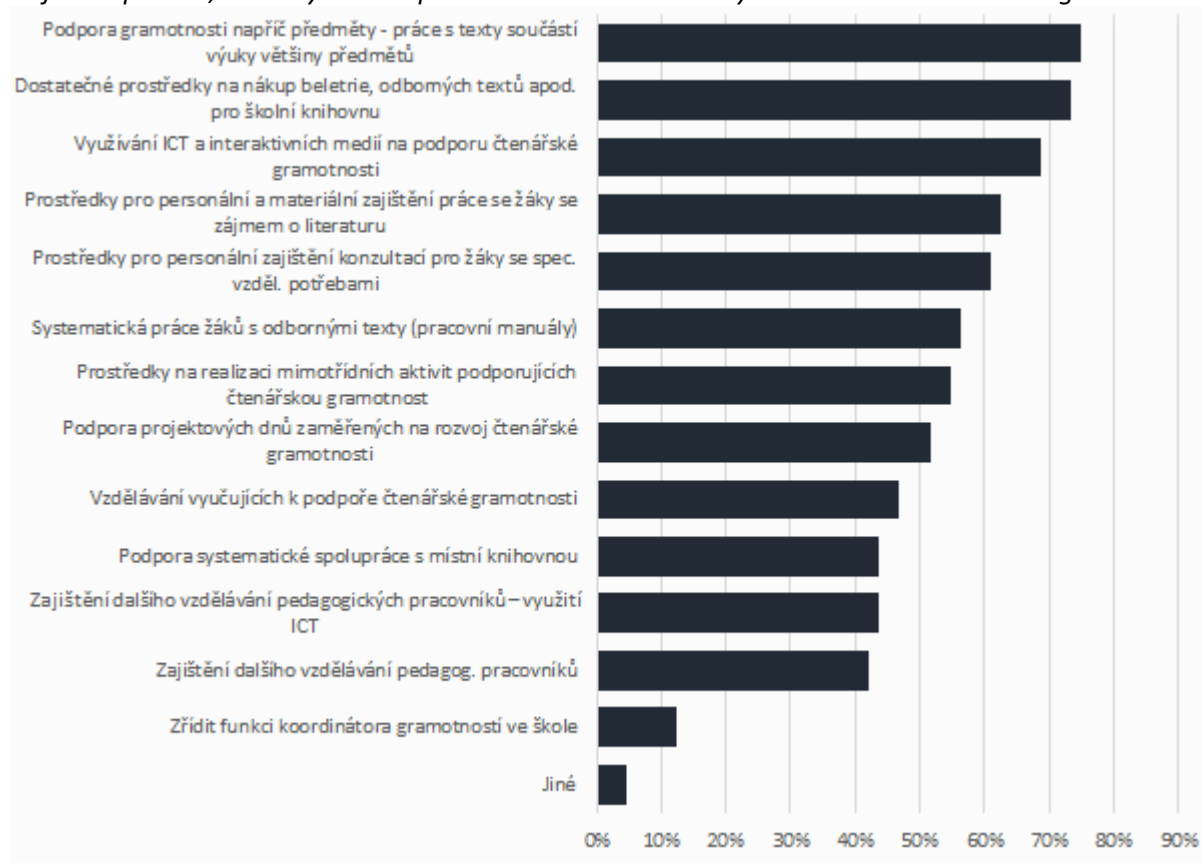
9.5 Opatření pro zlepšení v oblasti čtenářské gramotnosti

V rámci podpory čtenářské gramotnosti by školám nejvíce pomohla opatření zaměřená na podporu čtenářské gramotnosti napříč jednotlivými předměty (75 %) a dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (73 %). Dále také využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (69 %) a zabezpečení prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (63 %) a prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (61 %).

Za potřebnou považují školy také systematickou práci žáků s odbornými texty (56 %), zajištění prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (55 %) či podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (52 %). Školám by pomohlo také vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (47 %), podpora systematické spolupráce s místní knihovnou (44 %) či zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití ICT (44 %).

Pouze okrajově považují školy za potřebné opatření také zřízení funkce koordinátora gramotnosti ve škole (13 %).

Graf 77: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti

Z hlediska opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti, lze nalézt u jednotlivých typů středních a vyšších odborných škol určité rozdíly.

V případě **středních odborných učilišť** jsou nejčastěji zmiňovanými opatřeními čtenářská gramotnost napříč předměty (81 %) a dále také systematická práce žáků s odbornými texty (76 %) a využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (71 %).

Střední odborné školy označují za potřebnou především podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (83 %). Dalšími relativně nejčastějšími opatřeními jsou využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti (80 %) a dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (75 %).

V případě **gymnází** jsou nejčastěji zmiňovanými opatřeními získání dostatečných prostředků na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu (75 %), prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (75 %) a prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (70 %).

V případě **vyšších odborných škol** je jednoznačně nejčastěji uváděným opatřením zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměřením na využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti (100 %). Školám by rovněž pomohlo zabezpečení dostatečných prostředků na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu a prostředků pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu, širší využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti i zabezpečení prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se SVP v oblasti čtenářské gramotnosti a podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (shodně 88 %).

Pro **praktické školy** má stejný význam jako podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty také zajištění dostatečných prostředků na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu a prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (shodně 67 %).

Tab. 7: Opatření, která by školám pomohla k dosažení zvolených cílů v oblasti čtenářské gramotnosti – podle typu školy

		Typ školy		Kraj	
		N	%	N	%
SOU (N=21)	Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty	17	81%	48	75%
	Systematická práce žáků s odbornými texty (např. pracovní manuály apod.)	16	76%	36	56%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	15	71%	44	69%
SOŠ (N=40)	Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty	33	83%	48	75%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	32	80%	44	69%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	30	75%	47	73%
Gymnázium (N=20)	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	15	75%	47	73%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	15	75%	40	63%
	Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost	14	70%	35	55%
VOŠ (N=8)	Zajištění DV pedagogických pracovníků – využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti	8	100%	28	44%
	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	7	88%	47	73%
	Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	7	88%	40	63%
	Využívání ICT a interaktivních medií na podporu čtenářské gramotnosti	7	88%	44	69%
	Prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se SVP v oblasti čtenář. gram.	7	88%	39	61%
	Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty	7	88%	48	75%
Praktická škola (N=9)	Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu	6	67%	47	73%
	Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty	6	67%	48	75%
	Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost	6	67%	35	55%